[illegible]

ନାମଚିନ୍ତାଗୀତା ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ଭାଗ ।

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Printed by H. K. Das,
Chandrodaya Press,
Cuttack.
1927

Digitized by srujanika@gmail.com

ନାମରତ୍ନଗୀତା

(ଦ୍ୱିତୀୟ ଭାଗ ।)

ଷଡ଼ବିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ବନ୍ଦଇ ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ଭଗବତଚରଣ । ଭ୍ରମର ପ୍ରସଙ୍ଗ
ଶୁଣରେ ନାମରତ୍ନ ଗୀତା । ସାଧୁ ସୁଜ୍ଞଜନଙ୍କୁ ମୋ ଅଶେଷ ଭକତି ।
ଶୁଦ୍ଧାଶୁଦ୍ଧ ନ ଦେଖନ୍ତୁ କରୁଛି ବିନତି ॥ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପାଦପଦ୍ମେ
ହୋଇଣ ବିନୟ । ନାମରତ୍ନ ବିଷୟ ପୁଚ୍ଛନ୍ତି ଧନଞ୍ଜୟ ॥
ଅର୍ଜୁନ ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ଦୀନବନ୍ଧୁ । କଥାଏ ପଚାରୁଅଛି
କହ କୃପାସିନ୍ଧୁ ॥ ପୁଣ୍ୟବନ୍ତ ଲୋକର ଯେ ଦାନ ଧ୍ୟାନ ସାର ।
ଅଜ୍ଞାନେ ପାତକ କଲେ ଯାଇଛି କି ପାର ॥ ଶ୍ରୀଧର ବୋଇଲେ ପାପ
କରିଥାଇ ଯେତେ । କୋଟିଏ ଜନ୍ମରେ ନାଶ ନ ଯାଇଛି ସେତେ ॥
ପୁଣ୍ୟ ଅରଜିଲେ ସିନା ପାପ ପାଏ ଭଙ୍ଗ । ଔଷଧ ଖାଇଲେ ଯେସନେ
ଭଲ ହୋଏ ରୋଗ ॥ ନୃଗରାଜା ନାମେଣ ଅନ୍ଧଗାର ତନୟ । ପାଞ୍ଚ ସହସ୍ର
ଧେନୁଦାନ ଦେଲା ସେ ବିପ୍ରେ ॥ ତହିଁରୁ ଗୋଟିଏ ଗାଈ ପଳାଇଣ
ଆସି । ରାଜା ନ ଜାଣଇ ସେ ଗୋଷ୍ଠରେ ଥିଲା ପଶି ॥ ନ ଜାଣି
ନୃପତି ତାହା ପୁଣି ଦେଲା ଦାନ । ତହିଁର ପ୍ରସ୍ତାବ ତୋତେ କହିବା
ଅର୍ଜୁନ ॥ ସାବଧାନ ହୋଇ ତୁ ହୋ ଶୁଣ କୁନ୍ତୀସୁତ । ଭାଗବତ
ଦିବ୍ୟରସ ପୁରାଣ ଅମୃତ ॥ ବିଜେ କରିଥିଲୁଁ ଆମ୍ଭେ ଦ୍ୱାରକାନଗର ।
ତୋଟା ବୃନ୍ଦବାକୁ ଗଲେ ସମସ୍ତ କୁମର ॥ ପଦ୍ୟୁନ ଶାମ୍ବ ଗଦ
ସଙ୍ଗତରେ ଯେତେକ । ବନେ ସେ ଅନେକ କଲେ କ୍ରୀଡ଼ା
କଉତୁକ ॥ ଏକାଳେ ସେ ଜଳପାନ ସମସ୍ତେ ଇଚ୍ଛିଲେ ॥ ବନସ୍ତ
ମଧ୍ୟରେ ଏକ କୂପ ସେ ଦେଖିଲେ ॥ ସମସ୍ତ କୁମର ଯାଇଁ କୂପତଟେ
ମିଳି । ଜଳର ନିମନ୍ତେ ସେହୁ ଚାହିଁଲେ ନିରେଖି ॥ ତୃଣରେ ଗହଳେ
ଯେ ଦିଶଇ ଅନ୍ଧକାର । ଅଦ୍ଭୁତ ଜନ୍ତୁଏ ଅଛି ତହିଁର ଭିତର ।
ଦିଶଇ ଯେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ସେ ସ୍ଥୂଳ ଆକାର । ତାହା ଦେଖି ମନେ
ମନେ କରନ୍ତି ବିଚାର ॥ ଏ କେବଣ ଜନ୍ତୁ ଏହା ଦେଖିଲୁତ ନାହିଁ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଦେଖିକର ଚଳିଲେ ଯେ କୃକଳାଶ ଏହ୍ନ ॥ ଏକର ମୁଖ ଅରେକ ହେଲେ ଗୃହାଁଗୃହଁ । ସବୁ ଯୋଏ ବୁଲୁଛନ୍ତି ଅଙ୍ଗୁଳ ଦେଖାଇ ॥ ସମସ୍ତେହେଁ ବୋଲୁଛନ୍ତି ଦେଖିବା ଉପାର । ଲାଙ୍ଗୁଡ଼ରେ ଦଉଡ଼ିଏ ବାନ୍ଧିଲେ ତାହାର ॥ ଦଉଡ଼ି ଧରଣ ଟାଣନ୍ତି ସେ ଜଣେ ଜଣେ । କେବେହେଁ ସେ ନ ଚଳଇ ତିଳେକ ପ୍ରମାଣେ । ନରାଶ ହୋଇଣ ସେ ସମସ୍ତେ ଚଳିଗଲେ । ଦ୍ୱାରକାପୁରରେ ଯାଇଁ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ॥ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ସେମାନେ କହିଲେକ ବେଗେ ଯାଇଁ । ଅଦ୍ଭୁତ କଥାଏ ଦେଖି ଅଇଲୁଁ ଗୋସାଇଁ ॥ ବନସ୍ତ ମଧ୍ୟରେ ଗମି ବୁଲି ଯାଉଥିଲୁଁ । ତହିଁର ମଧ୍ୟରେ ଏକ କୂପ ଯେ ଦେଖିଲୁଁ ॥ ତହିଁର ମଧ୍ୟରେ ଅଛି ଏକ କୃକଳାଶ । ଗୋଧିକା ପରାଏ ତାର ସ୍ୱରୂପ ପ୍ରକାଶ ॥ ସେ କଥା ଶୁଣି ଆମ୍ଭେ ଅଇଲୁଁ ବେଗହୋଇ । କୂପର ମଧ୍ୟରେ ତାକୁ ଦେଖିଲୁଁ ସେ ଯାଇଁ ॥ ଗୋଧିକା ସଦୃଶ ରୂପ ଦିଶୁଅଛି ସେହି । କୂପର ଭିତରୁ ତାକୁ ଉଦ୍ଧାରିଲୁଁ ଯାଇଁ ॥ ଆମ୍ଭେ ତାକୁ କୂପରୁ କାଢ଼ିଲୁଁ ତତକ୍ଷଣ । ଭୂମିରେ ପଡ଼ିଣ ତାର ଘଡଗଲା ପ୍ରାଣ ॥ ଗର୍ଭରୁ ବାହାରିଲା ଦିବ୍ୟ ରୂପେକ ହୋଇ । ଆମ୍ଭର ଚରଣ ତଳେ ପଡ଼ିଲେକ ସେହି ॥ ଅପୂର୍ବ ସୁନ୍ଦର ରୂପ ବେଶ ଧ୍ୟାନ୍ତର । ସୁର ନର ପ୍ରାପ୍ତ ଦିଶୁଅଛି ତା ଆକାର ॥ ତାହା ଦେଖି ଆମ୍ଭେ ତାକୁ ପୁଚ୍ଛାକଲୁଁ ସବୁ । କେଉଁ ଦୋଷେ କୃକଳାଶ ହୋଇଥିଲୁ ବାବୁ ॥ ପୂର୍ବଜନ୍ମ କଥା ତୋର କହ ମୋ ଆଗର । ଏହା ଶୁଣି ମନଭ୍ରାନ୍ତ ଘଉବ ଅମ୍ଭର ॥ ଏ ବଚନ ଶୁଣିଣ ଯେ କହେ ନୃପମଣି । ସାବଧାନ ହୋଇଣ ତୁ ଶୁଣ ଖାରମଣି ॥ ନୃପ ଯେ କହଇ ପ୍ରଭୁ କହୁଅଛି ମୁହିଁ । ଇକ୍ଷ୍ୱାକୁବଂଶରେ ଜନ୍ମ ନୃଗରାଜା ମୁହିଁ ॥ ଜଗତର ମଧ୍ୟରେ ଅଛନ୍ତି ଯେତେ ଦାନୀ । ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ମୁଁ ଅଟଇ ମହାଦାନୀ ॥ ଏଥିର ପ୍ରସ୍ତାବ ସବୁ ଅଛ ତୁମ୍ଭେ ଜାଣି । ତୁମ୍ଭ ନିକଟରେ କି କହିବି ପରମାଣି ॥ ସର୍ବଭୂତର ଆତ୍ମା ଅଟ ତୁମ୍ଭେତ ହରି । ଅଶେଷ ଜ୍ଞାନ

Digitized by srujanika@gmail.com

ତୁମ୍ଭର ଦେହେ ଅଛୁ ପ୍ରଭୁ । ସକଳ ହୃଦୟ କଥା ତୁମ୍ଭେ ସର୍ବ ଜାଣ । ବିପ୍ରଙ୍କୁ ଅନେକ ମୁଁ ଯେ ଦେଲି ଗୋରୁଦାନ ॥ ସଂଖ୍ୟା କରଣ ତା ମୁହିଁ କହିବଇଁ କେତେ । ଏ ମହୀମଣ୍ଡଳ ମଧ୍ୟେ ଟୂକ ଅଛି ଯେତେ । ଅନ୍ନ ବସ୍ତ୍ର ସହିତେ ଗଜ ତୁରଙ୍ଗ ଯେତେ । ନାନା ଦ୍ରବ୍ୟ ଦାନ ଦେଲି ବିପ୍ରଙ୍କର ହସ୍ତେ ॥ ଏହିପରି ପ୍ରତିଦିନ ହଏ ବହୁ ଦାନ । ଏଥିର ପ୍ରସ୍ତାବ କହୁଅଛି ପ୍ରଭୁ ଶୁଣ ॥ ବ୍ରାହ୍ମଣର ଗୋରୁଟି ଗୋଷ୍ଠେ ମୋ ଥିଲା ପଶି । ତାହାକୁ ମୁଁ ଆଣି ପୁଣି ଦାନ ଦେଲି ଋଷି ॥ ବ୍ରାହ୍ମ-ଣର ଗୋରୁ ବୋଲି ଏହା ନ ଜାଣଇ । ବିପ୍ରେକ ହସ୍ତରେ ତାକୁ ଦାନ ଦେଲି ନେଇ ॥ ଅମୃତାକୁ ଦ୍ୱିଜବର ଦାନ ଘେନିଯାନ୍ତେ । ସେ ଗୋରୁକୁ ଦେଖି ପରେ ବ୍ରାହ୍ମଣର ହସ୍ତେ ॥ ଦେଖି ପୂର୍ବ ବିପ୍ର ଯେ ଚିହ୍ନିଲା ଗୋରୁ ମୋର । ମୋତ ଗୋରୁ କପାଇଁ ନେଉଛୁ ଦ୍ୱିଜବର ॥ ଅନେକ ଦିନରୁ ମୋର ହଜିଥିଲା ଗାଈ । ତାହାକୁ ଯେ ଖୋଜିବାକୁ ଆସିଅଛି ମୁହିଁ । ଏତେ ବୋଲି ଦ୍ୱିଜବର ଧଇଲା ଲାଙ୍ଗୁଡ଼ । ଝିଙ୍କାଝିଙ୍କି ଟେନାଟାଣ ହୋଇଲେ ସେଠାର ॥ ମହାମର ହୋଇଣ ସେ ଗଡ଼ାଗଡ଼ି ହେଲେ । ମୋହର ନିକଟେ ଆସି ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ॥ କୋପେ ପୂର୍ବ ବିପ୍ର ବୋଇଲା ମୋ ମୁଖ ଚାହିଁ । ତୁମ୍ଭେ ଦାନ ଦେଇଥିଲ ମୋତେ ଏହି ଗାଈ ॥ ଚରିବା ନିମନ୍ତେ ଗୋଷ୍ଠ ସଙ୍ଗେ ଆସିଥିଲା । ଗୋଷ୍ଠରୁ ମୋ ଗାଈ ଏହୁ ଶ୍ୱେସାକର ନେଲା । ଏହା ଶୁଣି ଅମ୍ଭେ ଯେ ହୋଇଲୁଁ ଭ୍ରମୀଭୂତ । ବ୍ରାହ୍ମଣ କୋପ ହୋଇଲେ ଯିବ ନର୍କପଥ ॥ ଏମନ୍ତ ଡରିର ବହୁ ମନେ ଚିନ୍ତାକଲି । ବ୍ରାହ୍ମଣକୁ ପ୍ରବୋଧନା କରିଣ କହିଲି ॥ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କ ପାଦେ ମୁହିଁ ପଡ଼ିଲିତ ଯାଇଁ । ଏହି ଧେନୁ ପରିବର୍ତ୍ତରେ ଦେବି ଲକ୍ଷେ ଗାଈ ॥ କୋପଭର ହୋଇ ବିପ୍ର ମୋର ମୁଖ ଚାହିଁ । ବୋଇଲେ ଲକ୍ଷେ ଗାଈରେ ମୋର କାର୍ଯ୍ୟ ନାହିଁ ॥ ଯେଉଁ ଲୋକ ଉତ୍ସର୍ଗ ଦାନ ଦେଇଣ ହରେ । ସେହି ପୁଣି ଅନ୍ତେଣ ନରକ ଭୋଗ କରେ । ଏତେ ବୋଲି ବିପ୍ରବର

Digitized by srujanika@gmail.com

କୋପକରି ହେଲା । ମନ ଦୁଃଖେ ଆପଣାର ମନ୍ଦିରକୁ ଗଲା । ସେ ଯାଅନ୍ତେ ଗୋରୁଗୋଷ୍ଠ ପ୍ରାଣତ୍ୟାଗ ହେଲା । ଏମନ୍ତେଣ ଅଟେ ପ୍ରଭୁ କେତେ ଦିନ ଗଲା ॥ କେତେଦିନ ଅନ୍ତେ ମୋର ହୋଇଲା ମରଣ । ଯମଦୂତେ ଆସିଣ ବାନ୍ଧିଲେ ତତକ୍ଷଣ । ବାନ୍ଧିକରି ଯମଦୂତେ ବେଗେ ଘେନିଗଲେ । ଯମରାଜା ସନ୍ମୁଖେ ନେଇ ଉଭା କଲେ ॥ ବୋଇଲେ ହେ ଯମଦେବ ନୃଗରାଜା ଏହି । ଭୁଲରେ ବିପ୍ରକୁ ଦାନ ଦେଇଥିଲା ଗାଈ । ଦେଖିକରି ଯମରାଜା କଲେ ବହୁ ମାନ୍ୟ । ବୋଇଲେ ହେ ରାଜା ବହୁତ କରିଛ ପୁଣ୍ୟ । ଏ କିଞ୍ଚ ପାତକକୁ ଦଣ୍ଡ ଏବେ ଘେନ । ଦ୍ୱାପରଯୁଗରେ କୃଷ୍ଣ ହୋଇବେ ଯେ ଜନ୍ମ ॥ କୃକଳାସ ସ୍ୱରୂପରେ କୂପମଧ୍ୟେ ଥିବ । ପ୍ରଭୁଙ୍କ ଦର୍ଶନେ ରାଜା ମୁକତି ପାଇବ ॥ ହେବର ସୁକୃତବଳେ ପାଇଲି ଦର୍ଶନ । ତ ଆଜ୍ଞା ଦେଉଛି ମୋତେ କହ ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ॥ ଅମୃତ ଦର୍ଶନେ ରାଜା ବୈକୁଣ୍ଠକୁ ଗଲା । ଦୀନ-କୃଷ୍ଣ ଦାସ ଏହା ଗୀତରେ କହିଲା ॥

ଇତି ଶ୍ରୀନାମରତ୍ନଗୀତାୟାଂ ଶ୍ରୀହରିଅର୍ଜ୍ଜୁନସମ୍ବାଦେ ନାମ
ଷଡ଼୍ବିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

—(୦:*:୦)—

ସପ୍ତବିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ଭଗବାନ୍ । ଅବର କଥା ଏ ମୋତେ କହ କର ତ୍ରାଣ ॥ ବୈକୁଣ୍ଠର ମହାପ୍ରଭୁ ପଚାରୁଛି ତୋତେ । ସ୍ୱର୍ଗକାଳେ ତୁଳସୀ ତରୁସମାନ ଯେତେ । ସମସ୍ତେତ ନିରନ୍ତରେ କରୁଥାନ୍ତି ସେବା । ସେ ତରୁର ମହିମା ମୁଁ ତ ଜାଣିବ ଅବା ॥ ବୈକୁଣ୍ଠର ତୁମ୍ଭକୁ ପଚାରୁଅଛୁ ହରି । ଏ କଥା ଗୋସାଇଁ ମୋତେ କହ ଫେଡ଼ିକରି । କେଉଣ ତରୁବର ଯେ ବଧିମତେ କର୍ମ । କେଉଣ ତରୁବରେ ଲାଗିଛି ଚତୁଃପଦ ॥ କେଉଣ ତରୁବରେ ଯେ ଶବଦ ପ୍ରାପ୍ତି ଆଜ୍ଞା । କେଉଣ ତରୁବରେ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ହେଲୁ ପଦ୍ମା ॥ କେଉଣ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଚନ୍ଦ୍ର ପଦ୍ମଫୁଲ ପ୍ରାୟ ଶୋଭା । ଷ କୋଣ ନିର୍ମାଣ ଯେଉଁ ଚନ୍ଦ୍ର
ଅଛି ॥ କେବଣ ଚନ୍ଦ୍ରର ଚୂଡ଼ାଳେ ପରଶିବି । କେବଣ ଚନ୍ଦ୍ରର
ଶୋଭା ଅଷ୍ଟକୋଣେ ବଖି ॥ କେବଣ ଚନ୍ଦ୍ରରେ ଅଛଇ ଷୋଳ-
କୋଣ । ବତିଶକୋଣ କେବଣ ଚନ୍ଦ୍ରର ନିର୍ମାଣ ॥ କେବଣ
ଚନ୍ଦ୍ର ଯେ ପ୍ରସ୍ତରର ପୀଢ଼ ବନ୍ଧା । ସ୍ଫଟିକରେ ନିର୍ମାଣ ଯେ ପଦ୍ମରାଗ
ଖଞ୍ଜା ॥ ବିବିଧ ପ୍ରକାରେ ଦିବ୍ୟ ଚନ୍ଦ୍ର ନିର୍ମାଣ । ଚନ୍ଦ୍ରମେଳା ପାଶରେ
ଯେ ଚନ୍ଦ୍ର ଦର୍ପଣ ॥ ବିବିଧ ବସନ ଚାନ୍ଦୁଁ ମଣ୍ଡନ ଅଟାର । ନେତର
ଚାରିକମାନ ଉଡ଼ୁଛି ଫରଫର ॥ ଚାନ୍ଦୁଁର ଉପରେ ଯେ ତୁଳସୀବୃକ୍ଷ
ଶୋଭା । ଚାନ୍ଦୁଁର ମହିମା ମୁହିଁ କି କହିବି ଅବା ॥ ସେ ତୁଳସୀ-
ବୃକ୍ଷର ଅଟଇ ଦିବ୍ୟ ବାସ । ତାହାକୁ ସ୍ପର୍ଶିଲେ କୋଟି ପାପ ଯାଇ
ନାଶ ॥ ଦେବଙ୍କୁ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ସେ ଯେବଣ ବୃକ୍ଷବର । ଦ୍ୱାରକାଭୁବନେ
ସେହୁ ସବୁ ପୂରେ ସାର ॥ ପ୍ରସନ୍ନବଦନେ ମୋତେ କହ ଚକ୍ରଧର ।
ଦ୍ୱାପରେ ଏ ତୁଳସୀ କାହୁଁ ଅବତାର ॥ ଶ୍ରୀହରି ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭ
ପ୍ରଶ୍ନ ଉଚିତ । ଯେଉଁ କଥା ଶୁଣିଲେ ଦୁରିତ ହୁଏ ହତ ॥ ତୁଳ-
ସୀର ମହିମା ଯେ ପୁଛିଲ ମୋତେ । କହିଲେ ନ ସରିବ ତା
କେ କହିବ ପ୍ରତେ ॥ ପରମା ଶକତି ସେ ପବିତ୍ର ମହାସତୀ । ରାଧା
ପ୍ରିୟସଖୀ ସେ ମଞ୍ଚରେ ଉତପତି ॥ ଗୋଲୋକଭୂମିରେ ତାର ସର୍ବଦା
ବିଶ୍ରାମ । ଗୋମାତା ପାରୁଟଣ ଥାଇ ତ୍ରିପୁର ତା ନାମ । ଚତୁର୍ଦ୍ଧା
ପ୍ରକାରେ ସେବା ନିତ୍ୟସ୍ଥଳ ଦ୍ୱାର । ଚଉଷଠି ସହସ୍ର ଗୋପିଙ୍କ ମଧ୍ୟେ
ସାର ॥ ସମସ୍ତଙ୍କ କଥା ସେ ଜାଣଇ ପିନା ବାସ୍ନା । ଗୋପିଙ୍କର
ମହିମା ଯେ ଯେମନ୍ତ ଗରିମା ॥ ଯାହାର ଯେଉଁ ସେବା ସେଠାରେ
ତାକୁ ଶଙ୍କେ । ବଚନରେ ବାନ୍ଧଇ ସବୁର ମନ ରଙ୍ଗେ ॥ ଗୁରୁ ସର୍ବେ-
ବରେ ସେ ଯେ ଅଟଇ କାବେରୀ । ଦ୍ୱାଦଶମଣ୍ଡଳରେ ରମଇ
ମନ ଜାଣି ॥ ସବୁରି ଉପରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠା ତ୍ରିପୁର ସ୍ୱନାମ । ନିତ୍ୟସ୍ଥଳେ
ନିତ୍ୟଦ୍ୱାରେ ଥାଇ ସେବା କରି ॥ ଅଉ ଅଉ ଉନ୍ନ ହାନି କରଇ

Digitized by srujanika@gmail.com

ବେଭାର । ତାହାର ଯେ ନଜ ଦ୍ୱାର ଅତି ମନୋହର ॥ ସେ ଦ୍ୱାର ଟପିଣ କେହି ନ ପାରନ୍ତି ଯାଇ । କୋଟି କୋଟି ବ୍ରହ୍ମା ବିଷ୍ଣୁ ନାଶ ଯାନ୍ତି ତହିଁ । ତେତିଶକୋଟି ଦେବତା ତାଙ୍କ ସେବା କଲେ । ବ୍ରହ୍ମା ବିଷ୍ଣୁ ଶିବ କେହି ଯାଇ ନ ପାରିଲେ ॥ ନିତ୍ୟସ୍ଥଳ ଦେଖିବାକୁ ସମସ୍ତଙ୍କ ମନ । ଭିତରେ ପଶିତ କେହି ନୋହିଲେ ଭାଜନ ॥ ରୂପକୁ ଦେଖିବେ ବୋଲି ଅଶା କରିଥାନ୍ତି । ଲକ୍ଷେ ଦୂର ଅନ୍ତରୁ ସେ ବାହୁଡଣ ଯାନ୍ତି । ରାସମଣ୍ଡଳ ଦ୍ୱାର ଥାଇ ସେହି ନିବେଧ । ତ୍ରିପୁରାକୁ ଆଉ କେହି ନ ପାରନ୍ତି ବୋଧି ॥ ଯେତେ-ବେଳେ ପ୍ରତିବଶିବ ପ୍ରେମକଳା ପୂର୍ଣ । ସେହିକାଳେ ତ୍ରିପୁରାଟି ମାଣିକ୍ୟ ପ୍ରମାଣ ॥ ସକଳରେ ପରକାଶି ଶୋଭନ୍ତି ତାହାର । ପରମ ନିତ୍ୟସଦନେ ପ୍ରଭୁ ବଂଶୀଧର ॥ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରଭୁ ଉଦେ ଉତ୍ତରଦଗେଣ । ସହଜେ ବଂଶୀଦ୍ୱନରେ ସୋମବାର ଜାଣ ॥ ପଦ୍ମନିତ୍ୟରେ ପୁଣ ଶ୍ରୀନନ୍ଦନନ୍ଦନ । ବିଜୟେ କରିବେ ବୋଲି ବାଞ୍ଛା କଲେ ମନ ॥ ମୋହ ନାମରତ୍ନଗୀତା ଅଟଇ ଯେ ସାର । ଦୀନକୃଷ୍ଣ ଦାସ ଏହା କଲେକ ପ୍ରଚାର ॥ ଇତି ଶ୍ରୀନାମରତ୍ନଗୀତାୟାଂ ଶ୍ରୀ ହରିଅର୍ଜୁନସମ୍ବାଦେ ନାମ ସପ୍ତବିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

—(※ ○ ※)—

ଅଷ୍ଟବିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଅର୍ଜୁନ ଆଗରେ ଯେ କହନ୍ତି ଭଗବାନ । ଶୁଣ ତୁ ହେ ପାଣ୍ଡୁ-ସୁତ ମୋହର ବଚନ ॥ ଯେବଣ ପ୍ରକାରେ ସେହି ରାସ ନିତ୍ୟସ୍ଥଳୀ । ଶୁଣିକର ତ୍ରିପୁରା ଯେ ହୃଦପଦ୍ମେ ଖେଳି । ବିଷ୍ଣୁ ତାଙ୍କୁ ସେବା ଯେ କଲେକ ମନ ଜାଣି । ତ୍ରିପୁରା ବୋଇଲେ ବର ମାଗ ଚକ୍ରପାଣି ॥ ତ୍ରିପୁରା ବଚନେ ବିଷ୍ଣୁ ମନେ ମହାତୋଷ । ବୋଇଲେ ମୋତେ ଗୋ ତୁମ୍ଭ ଦେଖାଅ ରାହାସ ॥ ଯେବଣ ପ୍ରକାରେ ସେ ରାହାସ ନିତ୍ୟସ୍ଥଳୀ । ଶୁଣିକର ତ୍ରିପୁରା ଯେ ହୃଦପଦ୍ମେ ଖେଳି ॥ ତ୍ରିପୁରା

Digitized by srujanika@gmail.com

ବୋଇଲେ ମୋତେ ଦେଖାଇବ ସତ । ତୋହ ଯୋଗୁଁ କେତେ ପୁଣି ପଡ଼ିବ ଅନର୍ଥ । ଏତେ ବୋଲି ତତ୍ତ୍ୱ ଶୋଧି ମନେ ଭାଳି କଲା । ବାଦ୍ୟ ରତ୍ନମାଳ ଆଣି ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗେ ଖଞ୍ଜିଲା । ବିବିଧ ପ୍ରକାରେ କଲା ଅପୂର୍ବ କାଛେଣି । ନବୀନ କିଶୋରୀ ରୂପ ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଜିଣି । ଗୋପୀମାନଙ୍କର ରୂପ ଯେଉଁରୂପେ ସାଜ । ସେହିରୂପ ନିପୁଣ ବସ୍ତ୍ରକୁ କଲା ସଜ ॥ ନାନାରତ୍ନ ଖଞ୍ଜିଣ ସୁବେଶ କଲା ବାମା । ଅନେକ ପ୍ରତିମା ତ ଗଢ଼ିଲା ବିଶ୍ୱକର୍ମା ॥ ତ୍ରିଭୁବନକୁ ବେଶ କଲା ଜଗନ୍ମୋହିତା । ଚରଣେ ନୂପୁର ଖଞ୍ଜି ଦେଲାକ ଅଳତା । ଚାଲିବାରେ ଶବଦ କରଇ ଝୁମଝୁମ । କଟିତଟେ ଓଢ଼ିଆଣୀ ମୁକ୍ତାର କାମ ॥ ନବୀନ କନକ ଚାଡ଼ି ବେନିଭୁଜ ଲଗେ । ହୀରା ନୀଳା ପଦକ ଖଞ୍ଜିଲା ପୂର୍ବଭାଗେ ॥ ନେତର କାଛେଣୀ ଉଡ଼ୁ ମୁକ୍ତାର ଜାଲି । ପିଠିଆଡ଼େ ଖଞ୍ଜିଲା ପାଟର ଦିବ୍ୟଚୂଳ । କଣ୍ଠରେ ଖଞ୍ଜିଲା ଅଣି ଷଡେସର ହାର । ଅପୂର୍ବ କଙ୍କୁଳ ଦେଲା ବେଜନପୂନର । ସୁନ୍ଦର ଅଳକାବଳୀ ଭାଲପଟେ ଶୋଭା । ଅର୍ଦ୍ଧଚନ୍ଦ୍ର ପରେ କସ୍ତୁରୀବିନ୍ଦୁ ଶୋଭିତା । ହୀରାଲଗି କମ ଯେ କର୍ଣ୍ଣରେ ଦିବ୍ୟକାପ । କଣ୍ଠତଟରେ ଗଞ୍ଜିଲ କୋଟିଏ ରବିତାପ । ନାକଚଣା ନାସାରେ ଖଞ୍ଜିଲା ଯତ୍ନକର । ମୁକ୍ତାର ଜ୍ୟୋତିବ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ ନୋହେ ସର । ନାସାର ଦକ୍ଷିଣଭାଗେ ସୁବର୍ଣ୍ଣର ଫୁଲ । କୋଟିଏ ସୂର୍ଯ୍ୟର ଜ୍ୟୋତି ନୋହେ ସମତୁଲ । ଚୁଚର କେଶରେ ଯେ ପାରିଲା ଦିବ୍ୟବେଣୀ । ଖୋସା ଖୋସିଲା ଯେ ଉଚ୍ଚ ନାମ ନାଗଫେଣୀ । ସଜଳର ଯେନଗଲା ନିପୁଣ ସନ୍ଦଶ । ଚଉଷଠୀ ସପ୍ତ ଶ୍ରେଣୀ ନ ପାରିଲେ ବାଗ ॥ ଅନନ୍ତଶିଖରେ ଶୋଭେ ପଦ୍ମ ଯେ କେଶର । ତହିଁରେ ପ୍ରବେଶ କଲା ସ୍ତ୍ରୀଅଳଙ୍କାରସାର । ଷଟ୍ପଦମଣ୍ଡଳୀ ଯେ ଉପରେ ଦିବ୍ୟବାସ । ନିତ୍ୟସ୍ଥଳ ସୀପରେ କୃଷ୍ଣ ଏକ ପୁରୁଷ । ଅଙ୍ଗେ ଅଙ୍ଗେ ପ୍ରଭୃତିଭେଦେ ଏକ ଅଙ୍ଗ ସାଜେ । କମଳକେଶର ମଧ୍ୟେ କରନ୍ତି ବିଜେ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣର ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗ

Digitized by srujanika@gmail.com

ରାଧିକା ଅଙ୍ଗେ ଅଙ୍ଗ । ରାଧିକାର ଅଙ୍ଗ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଦେହେ ଶୋଭା ॥ ଅଙ୍ଗ ପ୍ରତ୍ୟଙ୍ଗେ ଯେ ମୁଖକୁ ମୁଖ ଦେଇ । ପ୍ରେମ ଆଲିଙ୍ଗନ ବାମକାନ୍ତରେ ବସାଇ । କୋଟିଚନ୍ଦ୍ର ଲକ୍ଷ ନୋହେ ଶ୍ରୀବ୍ରଜର କାନ୍ତି । ରାଧିକାର ଅଙ୍ଗ ଚହ୍ନିଁ ହେମଲତା ପ୍ରାପ୍ତି ॥ କୃଷ୍ଣ ଫୁଙ୍କନ୍ତେ ଶ୍ରବଣ ପୁଲକିତ ରାଧା । ଦୁହିଙ୍କର ପ୍ରେମରସ ସୁଖରେ ଶରଧା ॥ ରତ୍ନବେଦୀ ଛଅଦଳ ଷଡ଼ଦଳ ମଳ । ଅଷ୍ଟଦଳେ ଅଷ୍ଟ କନ୍ୟା ଆଉମାନେ ଭୁଲି ॥ ଷୋଳଦଳ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବତିଶ ହେବେ ଭୋଳା । ରାଧାକୃଷ୍ଣ ପୀରତି ଚୌଷଠି ରସକଳା ॥ ଯନ୍ତ୍ର ତାଳ ବେଣୁ ନାଦ ଦିବ୍ୟ ଅଳ ବେଣୀ । ମୃଦଙ୍ଗ ଧରଣ ପାଦକେ ଦଶ ତରୁଣୀ ॥ ଯେତେବେଳେ ପରମ ନିତ୍ୟରେ ପ୍ରଭୁ ଥିବେ । ପରମ ଯେ ଖେଳ ପୁଣି ଅବଶ୍ୟ କରିବେ ॥ ଶ୍ରୀପଦ୍ମର ବାମେ ଜାତ ପଦ୍ମର କୁମାରୀ । ତାହାଙ୍କ ବରଦେ ବଶ ପ୍ରଭୁ ବଂଶୀଧାରୀ ॥ ଶୁକମୁନି ଅବଧାନ ହେବ ଯେ କାତର । ବୈଦ୍ୟରୂପରେ ଜନମ ହୋଇବ ନିକର ॥ ତେଣୁ ତୋଷମନ ମୁଁ ଯେ ହୋଇବି ନିକର । ଏକାକ୍ଷର ପ୍ରସଙ୍ଗେ ଯେ କହିବଇଁ ସାର ॥ ଏହି ନାମରତ୍ନଗୀତା ଅମୀୟ ଯେ ରସ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଦାସ ଭାବେକଲେ ପ୍ରକାଶ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀନାମରତ୍ନଗୀତାୟାଂ ଶ୍ରୀ ହରିଅର୍ଜ୍ଜୁନସମ୍ବାଦେ ନାମ
ଅଷ୍ଟବିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

—୦ଃ✻ଃ୦—

ଊନବିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ବେଭାରେ ଯେ ଅଟଇ ପାଣ୍ଡୁସୁତ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କହନ୍ତି ଶୁଣ ଏବେ ବୀର ପାର୍ଥ ॥ ଯେ ଯାହାର ବସ୍ତୁପାଦେ କରୁଛନ୍ତି ସେବା । ବଂଶୀବାଦ୍ୟର ସ୍ୱର କେତେ କହିଦେବା ॥ ଏମନ୍ତ ସମୟେ ତୁ ହୋ ଶୁଣ ଫାଲଗୁନ । କିପ୍ରକାର ଚଳିଲା ଯେ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଯେନ ॥ ଗୋପୀଙ୍କର ସଙ୍ଗରେ ମିଶାଇ ଦେଲେ ଖଟରେ । ଅଜ୍ଞ ହୋଇ ଆପଣେ ବହିଲେ ଖଣ୍ଡଦୂରେ ॥ ଗୋପୀଙ୍କି ବୋଇଲେ ଆମ୍ଭେ କିସ କହିବେ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ମନ ଜାଣି କରୁଥାଅ ପ୍ରଭୁଙ୍କର ସେବା । କେହୁ ନାହିଁ ନ ହୁଡ଼ିବ
ନୃତ୍ୟ ଗୀତଠାରେ । ତତ୍ତ୍ୱବୃନ୍ଦ ନ ଟଳଇ ଯେମନ୍ତ ପ୍ରକାରେ ॥
ଛେଚେଳ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ସେ ରାଧିକା ଅଙ୍ଗୀକୃତ । ସମସ୍ତେହେଁ ଜାଣନ୍ତି
ସେବାର କଥିମତ । ତାଳ ରବା ମର୍ଦ୍ଦଳ ଯେ ସୁନ୍ଦର ବାଜେଣି । କେ
ଭ୍ରମର ଶାଳଭ କେ ଧରଇ ବାଞ୍ଛଣୀ ॥ କେଉଁ ଗୋପୀ ଚିରେ ଛତ୍ର
ଧରଛନ୍ତି ତୋଳ । ପଙ୍ଖା ଧରି ବିଞ୍ଚଇ କେବଣ ଦ୍ରବ୍ୟବାଳୀ ॥ ହଡ଼ପ
ଧରଣ କେ ତାମ୍ବୁଳ କରେ ଲାଗି । ରାଧାକୃଷ୍ଣ ସେବାରେ ସମସ୍ତେ
ଅନୁରାଗୀ ॥ କେବଣ ନାୟିକା ପୁଷ୍ପ ଝଟେ ନାନାବର୍ଣ୍ଣ । କେଉଁ
ଗୋପୀ ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗରେ ଲେପନ୍ତି ଚନ୍ଦନ । କର୍ପୂର କସ୍ତୁରୀ ଗନ୍ଧ କେଉଁ
ଗୋପୀ ଖଟ୍ଟ । ଫୁଲ ମାଳ ବନମାଳୀ କେ ଟଙ୍କାଇ କାଣ୍ଠେ ॥ କେବଣ
ନାୟିକା ଅମ୍ବରହମୁଖୀ ଧରି । ପ୍ରଭୁଙ୍କ ଶ୍ରୀପଦ୍ମକର ଅଙ୍ଗୁଷ୍ଠିରେ ଭରି ॥
କେନପାଦେ ନୂପୁର କେ ଦେଇ ମନ ରଙ୍ଗେ । କେଉଁ ଗୋପୀ
କଟିତଟେ ଓଢ଼ିଆଣୀ ଖଞ୍ଜେ । ନିରନ୍ତରେ ପ୍ରଭୁଙ୍କର କରୁଛନ୍ତି ସେବା ।
ନିତ୍ୟସ୍ଥଳ ନାୟିକା ସମସ୍ତେ ନବଯୁବା । ରାଧିକାର ଅଙ୍ଗକୁ ଅଠନ୍ତି
ପ୍ରଚକନ୍ତ । କୋଟି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡରେ ଅନ୍ୟ ନାହିଁ ତାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ॥ ଏଥୁ ଅନ-
ନ୍ତରେ ଶୁଣ ହୋ ଶୁଣ ପଣ୍ଡୁସୁତ । ପ୍ରଭୁଙ୍କ ସେବାରେ ଗୋପୀ ଦେଇ-
ଛନ୍ତି ଚିତ୍ତ । ତ୍ରିପୁର ଯେ ମାନବବନ୍ଧୁଙ୍କୁ ଘେନଗଲା । ନୃତ୍ୟ ରଙ୍ଗ
କରି ବୋଲି ମିଶାଇଣ ଦେଲା ॥ ସେ ଗୋପୀମାନଙ୍କ ବେଶ ସୃହିଁବାର
ଠାଣି । କହିବାର ଶକ୍ତି କେ ପାରିବ ଘେଣି ॥ ବଚନ ମଧୁର
ପୁଣି ଅତ୍ୟନ୍ତ ସରଳ । ଗାଇବା ବାଇବା କଥା ଦେବଙ୍କୁ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ । ତହିଁ
ସଙ୍ଗେ ବିଷ୍ଣୁ ଯେ ପଶିଲେ ନୃତ୍ୟ କରି । ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ମୂର୍ତ୍ତି ହୋଇ
ଦର୍ଶିଲେକ ବାରି ॥ ମନ ଛନ୍ଦ ଛନ୍ଦ ନ ଛାଡ଼ିଲେ ସେବା ଶ୍ରୀହରି । କୋମଳ
ପ୍ରକୃତ ହୃଦପଦ୍ମେ କଲେ ସ୍ତୁତି ॥ ଶୃଙ୍ଗାର ଠାଣି ଯେ ହୁଅଇ ଅବ
ଅନୁ । ଥରହର ହୋଇଣ କମ୍ପିଲା ବେନିଜାନୁ ॥ ଲୋଚନ ଯେ
ସ୍ଥିର କୋହଳକ ନୃତ୍ୟରସେ । ଛନ୍ଦ ଛନ୍ଦ ହୋଇଣ ଶୃହିଁଲେ ଚଉ-
ପାଶେ ॥ ବାଇବାର ଭଙ୍ଗି ଯେ କୋହଳ କହ୍ନୁ ଭାବ । ଗାଇବାକୁ

Digitized by srujanika@gmail.com

ସ୍ୱର ବର୍ଗ ନ ଯାଉଲେ ଠାବ ॥ ବୃନ୍ଦାବନ ଛଃକ ଯେଉଁ ସଙ୍ଗତ ହେଲା । ଅଙ୍ଗ ଉପାଙ୍ଗ ମହିମା ଶୋଭା ନ ପାଇଲା ॥ ନିତ୍ୟସ୍ଥଳ ସ୍ପଦଶ୍ଚୀ ଗୃହ୍ନେଁକେ ବ୍ରଧ୍ୟମତ । ବଣ୍ଟିବ ବୋଇଲେ ତୁ କାହୁଁ ଅଇଲୁ ଏଥି ॥ ଚିତ୍ତବୃତ୍ତି ଚେଷ୍ଟା ତୋର ଚଞ୍ଚଳ ସ୍ୱଭାବେ । କେମନ୍ତ ପ୍ରକାରେ ଅଇ ମିଳିଲୁ ଏଠାବେ । ସାଧୁକାର ଅଙ୍ଗ ଯେ ତୋ ତହିଁ ନାହିଁ ଦିଶୁ । ଗୋପୀଙ୍କର କଳା ତୋର କେଉଁଠାରେ ଅଛୁ ॥ ନିତ୍ୟସ୍ଥଳ ବୃଧି ଯେ ନ ଜାଣ ମାତ୍ର ଲେଶ । କେବେ ପୁଣ୍ୟ କର ଅଛି ଦେଖିଲ ରାହାସ ॥ ବ୍ରହ୍ମାଦି ଶଙ୍କର ଚନ୍ଦ୍ର ଦିବାକର ମୂଳେ । କେହି ପଶି ନ ପାରନ୍ତି ଏ ରହାସ ସ୍ଥଳେ ॥ ଅଶେଷ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡେ ଯେତେ ଲୋକ ଛନ୍ତି ରହି । ଗୋପୀଙ୍କର ଜନ୍ମ କେହି ନ ପାରନ୍ତି କହି ॥ ଦିବୁ କର୍ମ ସବୁ ଧର୍ମ ନ ପାରନ୍ତି ସାଧି । କେହି ଦେଇ ନ ପାରଇ ନିତ୍ୟସ୍ଥଳ ବୃଧି । ତୁ ଏବେ କେବଣ ଭାଗ୍ୟ କରିଥିଲୁ କବେ । କେଉଁ ନିଜର ରାହାସ ଦେଖିଲୁ ତୁହି ଏବେ ॥ ଗୋପୀମାନେ ଏମନ୍ତ ବଚନ ଯହୁଁ କହି । ଧ୍ୟାନରେ ଜାଣିଲେ ତାହା ନିତ୍ୟାକାର ହରି ॥ ସ୍ୱ ପୁତ୍ରଙ୍କୁ ଗୃହିଁ ଅଜ୍ଞା ଦେଲେ କୋପଚିତ୍ତେ । ତୋତ ସ୍ଥିର ଯାମଦା ନେଇ କଷ୍ଟ ଦେଲୁ ମୋତେ । ଗୋପୀଙ୍କ ଉପରେ ତୋତେ ଦୟା ଦେଲୁଁ ଯହୁଁ । ମୃତ୍ୟୁ ଅଙ୍ଗ ବସ୍ତ୍ର କଳା ଅଣିଲୁ ତୁ କାହୁଁ ॥ ଅଯୋଗ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀବଶ ଅତି ବୋଲି ବାଟ କାହା । ମାନବବସ୍ତ୍ରଙ୍କୁ ଅଣି ଦେଖାଇଲୁ ଏହା ॥ ଅମ୍ଭଙ୍କୁ ଯେ ମାୟା କଲୁ ନିତ୍ୟସ୍ଥଳ ସ୍ଥାନେ । ଅର୍ଜ୍ଜିଲାର ଫଳ ତୁ ଭୁଞ୍ଜିବୁ କିଛି ଦିନେ ॥ ଯେଉଁକାଳେ ଅମ୍ଭେ ହେବୁଁ ଶ୍ରୀମତୀରମଣ । ହୋଇ ନାମ ମାଣିକ୍ୟ ବୋଲିଣ ହେବ ଜାଣ ॥ ମୋର ନାମଚନ୍ଦ୍ରଗୀତା ଅଟଇ ରସ ସାର । ଶ୍ରୀନଗକୃଷ୍ଣଦାସ କଲ ଭକ୍ତରେ ପ୍ରଚାର ।

ଇତି ଶ୍ରୀନାମଚନ୍ଦ୍ରଗୀତାୟାଂ ଶ୍ରୀହରିଅର୍ଜ୍ଜୁନସମ୍ବାଦେ ନାମ ଉନବିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ତିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଅର୍ଜୁନ ଅଗରେ ଯେ କହନ୍ତି ହୃଷୀକେଶ । ଏକମନେ ଶୁଣ ତୁହି ଅହେ ପାଣ୍ଡୁଶିଷ୍ୟ ॥ ମାନବବସ୍ତୁଙ୍କୁ ଏଥିଁ ଯଥ ଅବେଗେ ଘେନ । ମର୍ତ୍ତ ମଣ୍ଡଳରେ ତୁମ୍ଭେ ଜାତହୁଅ ହେନ ॥ ନତଧାବାର ବଣ୍ଡନେ ହିପୁର ଭୟ ପାଇ । ଓଦ୍ୱାଡ଼ ଥାଇଣ କରପତ୍ର ଯୋଡି କହ ॥ ପୁଣି ଉଠି-କର ବାମା ଶିରେ ଦେଲ ହାତ । ବୋଇଲ ଅପ୍ରାଧ ମୋର କ୍ଷମାକର ନାଥ ॥ ସଙ୍ଗଦୋଷ ପ୍ରଭୁ ବାଧା ଲାଗିବନ୍ତି ମୋତେ । ଏ ମହାପାପରୁ ପାର ହୋଇବ କେମନ୍ତେ ॥ ବୋଲିଥିଲ ଗୋଲୋକ ସର୍ବତ୍ରେ ତୁହ ଥିବୁ । ନତ୍ୟସ୍ଥଳ ଛାଡ଼ି ଆଉ କେଣିକ ନ ଯିବୁ ॥ ସେଣୁ କର ମହାପ୍ରଭୁ କହନ୍ତି ଏତେ । ଗ୍ରହାସ ଦ୍ୱାରରେ ହ୍ୱାସ୍ୟ କରଥିଲ ମୋତେ ॥ ମହାପାପ ଅର୍ଜିଲ କର୍ମରେ ଅଛୁ ବସ । ନ ଜାଣେ ଅପ୍ରାଧ କଲ ନ ଧରିବା ଦୋଷ ॥ ହିପୁର ବାକ୍ୟ ଯେବେଁ ଶୁଣିଲେ ନତ୍ୟକାର । ଗ୍ରୀଧା ମୁଖ ଶୁଣିଁ ବୋଇଲେ ଚକ୍ରଧର ॥ ହିପୁଙ୍କୁ ସର୍ବଦା ହ୍ୱାର ଯେ ଅଛୁଁ ଦେଇ । ମାନବବସ୍ତୁଙ୍କୁ ଏଥେ ଆଣିଲାକ ସେହି ॥ ତେଣୁକର ଆମ୍ଭ ଉପରେ ଉପୁଜିଲା କୋପ । ମର୍ତ୍ତ୍ୟରେ ଜନମ ହୋଇ ଭୁଞ୍ଜିବେ ସେ ପାପ ॥ ତହିଁ କାରଣ ଏବେ କି କରିବ ତୁମ୍ଭେ । ତୁମ୍ଭ ବୋଲ ନାସ୍ତି କରି ନ ପାରୁଁ ଯେ ଅମ୍ଭେ ॥ ଗ୍ରୀଧକା ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭ ବଚନଧିଁ ହେଉ । ଏ ଚରଣେ ଥାଇ ପଛେ ଅଙ୍ଗ ତାର ଯାଉ । ତୁମ୍ଭଠାରେ ସେବା ଭାର ଯାହା କ ବଣ ସ । ମର୍ତ୍ତ ଭୁବନକୁ ତାର ଯାଉ ଅର୍ଦ୍ଧଅଂଶ ॥ ଦ୍ୱିପୁତ୍ରକୁ ଗୃହିଁ ଅଜ୍ଞା ଦେଲେ ଠାକୁରାଣୀ । ତୋହ ଅଂଶେ ଯେତେ ଗୋପୀମାନେ ଥିଲେ ପୁଣି ॥ ତୋହର ସଙ୍ଗତେ ସେ ସମୟେ ଚଳିଯାନ୍ତୁ । ପୂର୍ଣ ରୂପ ଧରି ଏବେ ପୂଜା ପାଉଥାନ୍ତୁ ॥ ଆମ୍ଭେ ମଧ କିଛୁଦିନ ଯିବୁଁ ମର୍ତ୍ତ୍ୟଲୋକ । ତେଣୁକର ତୋତେ ଅମ୍ଭେ ପେଷୁଅଛୁଁ ଅଗ ॥ ତୁ ଯେବେ ଜନମ ଯାଇଁ ହୋଇବୁ ନିଶ୍ଚୟ । ମର୍ତ୍ତ୍ୟପୁର ଲୋକଙ୍କର ପାପ ଯିବ କ୍ଷୟ ॥ ତୋତେ ଯେଉଁମାନେ

Digitized by srujanika@gmail.com

କରୁବେଟି ତହିଁ ସେବା । ମୋତେ ସେମାନେ କି ଭେଟି ନ ପାଇବେ
ଅଜ୍ଞା ॥ ଗୋପୀଙ୍କର ଅଙ୍ଗ ଯେବେ ଏ ସ୍ଥରେ ନ ଥାଅ । ମାନବ
ବସ୍ତୁଙ୍କୁ ଯେବେ ସଙ୍ଗେ ନୋଇ ଯାଅ ॥ ତୋତେ ଏ ଯେ ନନ୍ଦା
କରିଅଛନ୍ତି ବାସୁଦେବ । ତୋହର ପାପରେ ଏ ପାଷାଣ ହୋଇଥିବ ॥
ଆମ୍ଭେ ତୋତେ ବର ଦେଉଅଛୁଁ ଶୁଭଚିତ୍ତେ । ଏହା ମଥା ଉପରେ
ତୁ ବସୁଥିବୁ ନିତ୍ୟେ ॥ ଏତିପରି ବୋଇଲେ ପ୍ରଭୁ ଯେବେ ମୋର ସେବା ।
ଏଥିର ସନ୍ଦେଶ ମୋତେ ଫେଡ଼ି କହିଦେବା ॥ ରାଧିକା ବୋଇଲେ
ତୁ ଯେ ହୋଇବୁ ତୁଳସୀ । ବେଣୁକର ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ମଥାରେ ଥିବୁ ବସି ।
ତୋତେ ସେ ଯେ ଅପ୍ରାଧ ଅର୍ଜିଲ୍ଲ ବନ୍ଦ୍ୟମାନେ । ବେଣୁକର ମଥାରେ
ବସିବୁ ସବୁଦିନେ ॥ ଯେତେବେଳେ ଏଠାରେ ତସ ପ୍ରବେଶ
ହୋଇଲ । ଦଣ୍ଡକ ଭିତରେ ଦଶସପ୍ତ ଯୁଗ ଗଲ୍ଲ ॥ ରାଧାକୃଷ୍ଣ ବଚନ
ଏତିପୁରି କର୍ଣ୍ଣେ ଶୁଣି । ଜଡ୍ୟସ୍ଥଳ ଛାଡ଼ି ରୂପ ଘେନିଲ୍ଲ ତରୁଣୀ । ଦ୍ୱାରେଣ
ଯୋଇଲେ ସେ ଯେ ନିଜସ୍ୱରୂପବେଶ । ଅଂଶ ଯେବେ ବଢେ କଲ୍ପ ଶୁଣ
ପଣ୍ଡୁଶିଷ୍ୟ । ଏଥୁ ଅନନ୍ତରେ ତୁ ହୋ ଶୁଣ ଫାଲ୍ଗୁନ । ଏତି ଶାଖାରେ
ମିଳିଲ୍ଲ ଯେ ଏତିପୁରିକାମିନୀ । ମାନବବସ୍ତ୍ରଙ୍କୁ ଯେବେ ପାଉଥିଛୁ
ଶୋଭା । ଛନଦଳ ଛାଡ଼ି ଅସି ଷଡ଼ଦଳେ ଉଭା । ଷଡ଼ଦଳ ଛାଡ଼ି
ସେ ଯେ ଷୋଳଦଳେ ପଶି । ତହିଁ ପୁଣ ବତିଶଦଳରେ ମିଶେ ଅସି ॥
ବତିଶକୁ ଛାଡ଼ି ଚଉଷଠିରେ ପ୍ରବେଶ । ଅନ୍ୟ ଗୋପୀ ଯେତେକ
ଯେବେନ୍ତି ତାଙ୍କ ଅଂଶ ॥ ବାସନା ଯେବେ ସେ ତହିଁ ଅଇଲ୍ଲକ ବାଲୀ ।
ଶୂନ୍ୟଦ୍ୱାର ଗୃହଘାଟ ଅଇଲ୍ଲ ନିକଳ ॥ ପୂର୍ବ ସରୋବର ଶାଖେ
ଶିଖାଦଳ ସଙ୍ଗ । ତହିଁ ଅସି ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲ୍ଲ ଅତିବେଗ ॥
ଶାଖାଦଳ ମନ୍ଧମା ଦ୍ୱାଦଶଦଳ ସ୍ଥାନ । ସବୁଠାରେ ଭ୍ରମିଣ ହରଷ
ତାଙ୍କ ମନ । ଗୋପୀ ଗୋପାଳଙ୍କ ଭୁବନରେ ଯାଇ ପଶି । ତହିଁ
ପୁଣି କାଳନ୍ଦୀଜଳରେ ଅସି ମିଶି ॥ କାଳନ୍ଦୀଜଳରେ ସେ ଯେ ବସ୍ତୁ
ନାମେ ଭୂମି । ଅନନ୍ତ ମୁଖରୁ ଖସି ବୈକୁଣ୍ଠ ବିଶ୍ରାମେ ॥ ତହିଁ ପୁଣ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଆସି ଯେ ଗରୁଡ଼ପୁରେ ପଶି । ଦେବତାରୁ ଜଣି ଅସି ପ୍ରକୃତିରେ ମିଶି ॥ ପ୍ରକୃତିକ ଜଣି ଯାଇ ତ୍ରିକୂଟରେ ଫଳ । ସହସ୍ର ଶିଖାରେ ଅସି ମିଳିଲେକ ବାଳୀ ॥ ସହସ୍ରେ ମୂରତ ବେଶଧର ଦିବ୍ୟ ଯୋଗ ॥ ଦଶଦ୍ୱାରେ ଦଶରୂପ ଧର ହୋଇ ଉଗ୍ର ॥ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଦାଣ୍ଡିରେ ଅସି ତ୍ରିକୂଟରେ ଫଳ । ଦଶଦ୍ୱାରୁ ଅସି ସୁଷୁମ୍ନା ଦ୍ୱାରେ ମିଳ ॥ ତହୁଁ ପୁଣି ମିଳିଲେ ବ୍ରଜର ନଦୀ ପାଶ । ନଦୀ ଶିଖେ ଛତ୍ରଦ୍ୱୀପେ ଶୃଙ୍ଗରେ ପ୍ରବେଶ ॥ ଶୃଙ୍ଗରୁ ଖସିଣ ପୁଣ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡରେ ପଶି । ଗୋଲୋକ ତଳେ ଦେବଲୋକରେ ଅସି ମିଶି ॥ ତହୁଁ ପୁଣ ଖସି ଇନ୍ଦ୍ର ଭୁବନେ ପ୍ରବେଶ । ଯେତେସ୍ଥାନେ ନାନାରୂପେ ହୋଇଲେ ସେ ବେଶ ॥ ଅଗ୍ନି ଯେ ପବନ ତ୍ରିଲୋକ୍ୟ ଇନ୍ଦ୍ର ଦୁଇ । ତହିଁରୁ ଖସିଣ ସୂର୍ଯ୍ୟଲୋକେ ଅସି ହୋଇ ॥ ସୂର୍ଯ୍ୟଲୋକ ଛାଡ଼ିଣ ଯେ ଯମଦ୍ୱାରେ ପଶି । ତହୁଁ ପୁଣ ମର୍ତ୍ତ୍ୟପୁରେ ଜନମିଲେ ଅସି ॥ ମାନବବସୁଙ୍କୁ ହୋଇ ମନରେ ହରଷ । ଯାଙ୍କ ଶୁଭଯୋଗେ ଅସି ହୋଇଲେ ପ୍ରବେଶ ॥ ରାଧାକୃଷ୍ଣ ଶାପ ତାଙ୍କୁ ଅବଶ୍ୟ ଫଳିଲା । ଦୀନକୃଷ୍ଣ ଦାସ ଏହା ଗୀତରେ କହିଲା ॥

ଇତି ଶ୍ରୀନାମରତ୍ନଗୀତାୟାଂ ଶ୍ରୀହରିଅର୍ଜ୍ଜୁନସମ୍ବାଦେ ମାନବା ବସୁ ଓ ତ୍ରିପୁର ଶାପ ବିଷୟ କଥନେ ନାମ ବିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ଏକବିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଶ୍ରୀହରି ବୋଇଲେ ଶୁଣ ହୋ ଶୁଣ ବୀର ପାର୍ଥ । ବସୁଙ୍କୁ ହୋଇ ତ୍ରିପୁର ମର୍ତ୍ତ୍ୟପୁରେ ଜାତ । ଦୁଇଲୋକ ବଶ୍ୟ କଲେ ଉତ୍ତ-ଭାବେ । ଦନୁଜକୁଳରେ ଅମ୍ଭେ ଜନମିବା ଯେବେ ॥ ଦେବତା-ମାନଙ୍କର ଖଣ୍ଡିବା ସବୁ ସୁଖ । ତାଙ୍କ ହସ୍ତେ ମଲେ ମିଳା ଯିବ ଅମ୍ଭ ଦୁଃଖ ॥ ଏମନ୍ତ ବୋଲିଣ ସେ ଜନମ ହେଲେ ଯହିଁ । ଦୈତ୍ୟରୂପେ ବେନକୁଳେ ଜନମିଲେ ତହିଁ ॥ ମଧୁଦୈତ୍ୟ କୁଳରୁ ସେ ବସୁ ଦୁଇ ଗଲା । ମଧୁଦୈତ୍ୟ ବୋଲି ତହିଁ ପୁତ୍ରେକ ହୋଇଲା ॥ ବସୁ ଅଷ୍ଟ

Digitized by srujanika@gmail.com

ହୋଇ ସେ ଯେ ହୋଇଲା ଜନମ । ଯହିଁ ପଣେ ପୃଥିବୀରେ ନାହିଁ ତାଙ୍କୁ ସମ ॥ ବୃନ୍ଦାସୁର ବୋଲି ଏକ ନାମେଣ ଦଇତ୍ୟ । ତାହା କୁଳେ ତ୍ରିପୁର ଯେ ହୋଇଲେକ ଜାତ ॥ ବୃନ୍ଦାସୁର ଦୈତ୍ୟ ଝିଅ ତ୍ରିପୁରସୁନ୍ଦରୀ । ବୃନ୍ଦାବତୀ ନାମ ସେ ବହିଲା ଚେଣୁକରି । ବହୁ ଯତନେ ସେ କନ୍ୟା ହୋଇଲା ନବଯୁବା । ସୁନ୍ଦରପଣରେ ଜସ ପଞ୍ଚାନ୍ତର ଦେବା ॥ ପୃଥିବୀ ଭିତରେ ତାଙ୍କୁ ନ ମିଳିଲା ବର । ଚେଣୁକରି ପିତା ତାର କଲା ସ୍ୱୟମ୍ବର ॥ ସୁର ଯେ ଅସୁର ମଧ୍ୟେ ନୃପତି ମିଳିଲେ । ସେ କନ୍ୟାଙ୍କୁ ବରିପଣେ କେହି ଯେ ନୋହିଲେ ॥ ବିଷ୍ଣୁର ହୋଇଲେ ଏହା କେ କରିବ ଭୋଗ । ବିଷ୍ଣୁ ବିନା ଏ କନ୍ୟାକୁ ଆନ ନୁହେ ଯୋଗ୍ୟ ॥ ରାଜାଗଣମାନଙ୍କର ଶୁଣିଣ ବଚନ । କୋପେଣ ଉଠିଲା ମଧୁଦୈତ୍ୟର ନନ୍ଦନ ॥ ବୃନ୍ଦାବତୀ ପାଖକୁ ନିକଟ ହୋଇ ଗଲା । କେଶକୁ ଧରି ତାଙ୍କୁ ରଥେ ବସାଇଲା । ଦେଖିକରି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଲେ ଦେବଗଣ । ଆଗରେ ଭଗାଇ ଯାଇଁ କଲେ ମହାରଣ ॥ ନାନା ଶସ୍ତ୍ର ଘେନିଣ ସେ ଯୁଦ୍ଧ କଲେ ବଳ । ଏକା ସେ ସବୁଙ୍କୁ ଜିଣି କନ୍ୟା ଘେନିଗଲା ॥ ଆପଣା ମନ୍ଦିରେ ନେଇ ବିଭା ତାଙ୍କୁ ହୋଇ । ପୃଥିବୀ ଭିତରେ ତାଙ୍କୁ ସରିସମ ନାହିଁ ॥ ଯେଉଁଦିନ ବୃନ୍ଦାବତୀ ହୋଇଲା ସେ ବିଭା । କେତେ ବେଳ ତେଜ ତାର ବଦିଳକ ଶୋଭା ॥ ଯେଉଁ ଶାପ ଦେଇଥିଲେ ନନ୍ଦ୍ୟାକାର ହର । ରାଧାକୃଷ୍ଣ ବଚନ କେ ପାରେ ଆନ କରି ॥ ତ୍ରିପୁରାଙ୍କୁ ଶାପ ସେ ଯେ ଅନ୍ୟଥା ନୋହିଲା । ମାନବାବସ୍ତୁର ଆସି ଭାରଯା ହୋଇଲା ॥ ଅପର୍ବ ସୁନ୍ଦରୀ ସେ ଯେ ବୃନ୍ଦାବତୀ ନାରୀ । ରୁକ୍ମିଣୀ ରମ୍ଭାହିଁ ତାଙ୍କୁ ନୋହେ ସମସରି ॥ ପତିରେ ଭକତି ସେ ହୋଇଲା ଦିବ୍ୟ ବାମା । ସତୀବ୍ରତ ପାଳିଲା ସେ ବୃନ୍ଦାସୁର ଜେମା ॥ କେଷ୍ଟାକର ସୁନ୍ଦରୀ ପାଳିଲା ସତୀବ୍ରତ । ତାହା ହେତୁ ଦାନବ ଯେ ଜିଣିଲା ଜଗତ ॥ ଯମ ବରୁଣର ଅଗ୍ନି ପବନ ସହିତେ । ସବୁଙ୍କୁ ସଂଗ୍ରାମେ ଜିଣି ବସାଇଲା

Digitized by srujanika@gmail.com

ରଥେ ॥ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ସନ୍ନିଧେ ଜାଣି ନେଲ ମହାବୀର । ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ସହିତେ ଯେ ତେତିଶକୋଟି ସୁର ॥ ଭରଣ ପ୍ରାୟକ କରୁ ସବୁନ୍ତି ମଣିଲ । ବିଷ୍ଣୁ ଅଂଶୁ ଜାତ ହୋଇ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କୁ ଜାଣିଲ ॥ ଏକା ରଥେ ସବୁଙ୍କୁ ସେ ବସାଇଲ ଧରି । ସମୁଦ୍ରକୂଳରେ ସେ ଯେ ପାଣ୍ଡବାଏ ବୀର ॥ ଆପଣାର କରି ସେ ରଚିଲ ମହାପୁର । ସୃଷ୍ଟି ପାଇ ସମସ୍ତେ ସେ ନ ଗଲେ ଯେ ଘର ॥ ସାନ ମାନ୍ୟ ବଡ଼ଯାକ ସବୁନ୍ତି ସେ ଯାତ । ପଣ୍ଡିତରେ କେହ୍ନ ଆଉ ନ ଯାନ୍ତି କେତେକ ॥ ପାନେଣା ଭିତରେ ପଶି ସମସ୍ତେହେଁ ଥାନ୍ତି । ପ୍ରାଣରେ ମାରିବ ବୋଲି କେଣିକ ନ ଯାନ୍ତି ॥ କଇଲାସ ପୁରକୁ ନ ଗଲ ଏକା ଯେହୁ । ଏକାଏ ସାଧିଲ ବୀର ନବଖଣ୍ଡ ମହୀ ॥ ଯେତେବେଳେ ଶ୍ରୀମଣ୍ଡନମଣ ହେବେ ଜନ୍ମ । ସେ କାଳର କଥା ତୁ ହୋ ଜାଣିଥାଅ ମୁଣି ॥ ଉତ୍ତମଶ୍ଳୋକ ଅଟଇ ଯେଣୁ ଅମ୍ଭ ନାମ । ବଉଦରୂପରେ ଅମ୍ଭେ ହୋଇବୁଁ ଯେ ଜନ୍ମ ॥ ମୋହ ନାମରତ୍ନ ଏ ଅମୃତରସ ସାର । ଧୀନକୃଷ୍ଣ ଦାସ ଏହା ହୃଦରେ ଧରିର ॥

ଇତି ଶ୍ରୀନାମରତ୍ନଗୀତାୟାଂ ଶ୍ରୀହରଅର୍ଜୁନସମ୍ବାଦେ ଶ୍ରୀ ବୃନ୍ଦାବନ ସ୍ୱୟମ୍ଭୂର କଥନେ ନାମ ଏକତ୍ରିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ଦ୍ୱାତ୍ରିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଅର୍ଜୁନର ଅଗ୍ରେ ର କହନ୍ତି ଭଗବାନ୍ । ଏକମନେ ଶୁଣ ତୁମ୍ଭେ ପଣ୍ଡୁର ତନୟେ ॥ କଇଲାସ ସ୍ଥାନ ତାହା ମନେ ନ ପଡ଼ିଲ । ତେଣୁ କରି ମହାଦେବଙ୍କୁ ସେ ଛାଡ଼ିଗଲ ॥ ନନ୍ଦିକି ହକାରି ବୋଲେ ପଶୁରଜ ରାୟ । ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ମଞ୍ଚ ବେନାଭ କଲି ସଙ୍ଗ ନୟ ॥ ଯାମରଥ ପଣେ ମୋତେ କେ ପାରିବ ନିନ୍ଦି । ପାନେଣା ବସାଇ ବ୍ରହ୍ମା ତଣ୍ଡି କଲି ବନ୍ଦୀ ॥ ପଛିକି ଦେଖିଲେ ମୋତ ନ ରହଇ ଦେହୁ । ଅଜ ଅଜୟ ଅଙ୍ଗ କେ ତାହା ମୋତେ କହ । ହଜାର ବର୍ଷରେ ମନ୍ତ୍ରୀ କହୁଅଛୁ ବନ୍ଦି ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ସବୁଙ୍କୁ ଜିଣିଲୁ ଏକା ଈଶ୍ୱରଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ॥ ସେ ମହାଦେବଙ୍କୁ ରାଜା ପାରିଲେ ଯେ ମାରି । ଚଉଦଭୁବନେ ଅଛି ତୋହେ ନାହିଁ ସରି ॥ ନୃପତି ବୋଇଲା ମୁଁ ଯେ ପଚାରୁଛି ତୋତେ । କାହିଁ ଅଛି ଈଶ୍ୱର ଯେ କହିବଟି ମୋତେ । ହାତୀ ଘୋଡ଼ା ସୈନ୍ୟ ବଳ କର ଏବେ ସଜ । ନିଶ୍ଚୟ ଈଶ୍ୱର ମୁଣ୍ଡ କାଟିବି ମୁଁ ଅଜ ॥ ମନ୍ତ୍ରୀ ବୋଲେ କହିଲେ ନ ସରେ ତାର କଥା । ଯୋଗେଶ୍ୱର ପୁରୁଷ ସେ ବଡ଼ ସାମରଥୀ ॥ କଇଳାସ କନକେ ଅଛଇ ତାର ଘର । ବଚନେ କହି ନୁହଇ ଅଲକ୍ଷିତ ଖାଇ ॥ ଯୋଗେଶ୍ୱର ପୁରୁଷ ଅଟନ୍ତି ପଞ୍ଚାନନ । ତାହାରି କୋପକୁ କେହି ନୁହନ୍ତି ଭଜନ ॥ କୋଟି କୋଟି ବ୍ରହ୍ମା ବିଷ୍ଣୁ କୋଟି ସୁରପତି । ଏମାନେହେଁ ନାଶ ଗଲେ ଥାଇ ସେହୁ ବର୍ତ୍ତି ॥ ନିଶ୍ଚୟ ମୋହର ବୋଲ କର ନୃପମଣି । ତାହାସଙ୍ଗେ ଯୁଦ୍ଧକଲେ ନ ପାରିବୁ ଜିଣି ॥ କୋଟି ଅଇଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ତୋତେ ହୋଇଛନ୍ତି ପ୍ରାପତ । ଏହା ଛାଡ଼ି କପାଇଁ ଭୁ କରୁ ଲୋକହିତ ॥ ଏଥକୁ ନୃପତି ମନେ ନ କରିବୁ ରୋଷ । ଛାମୁରେ କହୁଛି ମୁହିଁ କିଛୁ ନାହିଁ ଦୋଷ ॥ ମନ୍ତ୍ରୀର ବଚନେ କୋପକଲା ମହାବସୁ । କୋଟି ଈଶ୍ୱର ହୋଇଲେ କରିବି ମୁଁ ଜୟ ॥ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରଣ ରାଜା ମନେ କଲା ରୋଷ । କଇଲାସପୁରେ ଯାଇଁ ହୋଇଲା ପ୍ରବେଶ ॥ ଥାଟ ସୈନ୍ୟ ଘେନିଗଲା ମନର ଉଚ୍ଛାହେ । ରୁଦ୍ରଗଣମାନେ ଅଧି ଉଗାଇଲେ ବାଟେ ॥ ନାନା ଶସ୍ତ୍ର ଧରିଣ ଆରମ୍ଭ କଲେ ଯୁଦ୍ଧ । ହାତୀ ,ଘୋଡ଼ା ରଥୀ ଯେ ହୋଇଲେ ପ୍ରାଣେ ବଧ ॥ ତାହା ଦେଖି ଦାନବ ଯେ ମହାଭୟ କରି । ରୁଦ୍ରଗଣମାନଙ୍କୁ ସେ ଗୋଡ଼ାଇଲେ ମାରି ॥ ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ଛାମୁରେ କହିଲେ ରୁଦ୍ରଗଣ । ବୋଇଲେ ଦାନବ ଅଧି କଲା ମହାରଣ ॥ ଅମ୍ଭେମାନେ ତାହାଙ୍କୁ ଯେ ନ ପାରିଲୁଁ ଜିଣି । ଶୁଣିକରି ଈଶ୍ୱର ଉଠିଲେ ଶୂଳପାଣି ॥ ମହାଯୁଦ୍ଧ କଲେ ଘଣେ କାହୁଁ ଯେ ବିଶ୍ରାମ । କେତେ କେତେ ଈଶ୍ୱର ଯେ କଲେ ମହାଭ୍ରମ ॥ ତ୍ରିଶୂଳ ଡମରୁ ଧରି ବୃଷଭରେ ଚଢ଼ି ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଧବଳ ପର୍ବତ ଯେମନ୍ତ ଅସୁଆଇ ମାଡ଼ି । ଦେଖିଣ ଦନୁଜ ବଳ ପଳାଇଲେ ଉଭେ । ମଧୁଦୈତ୍ୟ ପୁତ୍ର ଏହା ରହିଲା ଗର୍ବରେ ॥ ମୁଣ୍ଡାମୁଖ ସଂଗ୍ରାମେ ବର୍ତ୍ତିଲା ମହାରଣ । ଏକକୁ ଅନେକ ଯେ ଚକ୍ରଂରେ ହାର ଜଣ । ଅସ୍ତ୍ରମୟ ଦେଖିଣ ଗର୍ଜିଲେ ଦୈତ୍ୟବଳ । ମନ୍ତ୍ରି ବୋଇଲେ ମୁଁ ଯେ ନ କଲି ଭୋ ବୋଲି । କେମନ୍ତ ପ୍ରକାରେ ମୁଁ ଯେ ଜିଣିବିଇଁ କାଶୀ । ଏଥିର ଚରିତ୍ର ମୋତେ ମନ୍ତ୍ରୀ କହ ଦେଖି । ରାଜା ବଚନେ ମନ୍ତ୍ରୀ କହିଲା ମେଦ ବାଣୀ । ଯୋଗେ-ଶ୍ୱର ପୁରୁଷ ଅଟନ୍ତି ଶୂଳପାଣି । ଭାର୍ଯ୍ୟା ପାର୍ବତୀ ତାର ବ୍ରତ କଳା ନଷ୍ଟା । ପଡ଼ିବେ କଳଙ୍କ ଯେ ଯେ ମହାସତୀ ଶୋଭା । ତୋହର ଭାର୍ଯ୍ୟା ପତିବ୍ରତା ଯେଣୁ ହୋଇ । ତେଣୁ କର ଜିଣିଲୁ ତୁ ନବଖଣ୍ଡ ମହୀ ॥ ଏମନ୍ତ ବଚନ ମନ୍ତ୍ରିବର ମୁଖୁଁ ଶୁଣି । ସେ ରାଜା ବୋଲଇ ଶୁଣ ମନ୍ତ୍ରି ମୋର ବାଣୀ ॥ କେମନ୍ତ ପ୍ରକାରେ ତା ବ୍ରତ ହୋଇବ ଭ୍ରଷ୍ଟ । ତହୁଁ ହାରିବେ ସମରେ ହାରିବ ନୀଳକଣ୍ଠ ॥ ନାମରତ୍ନ ଗୀତା ଅଟେ ପବିତ୍ର କାହାଣୀ । ଜଗନ୍ନାଥ ଦାସ ଏହା ସ୍ୱରବରେ ଯେ ଭଣି ।

ଇତି ଶ୍ରୀନାମରତ୍ନଗୀତାୟାଂ ଶ୍ରୀହରିଅର୍ଜୁନସମ୍ବାଦେ ରୁଦ୍ର ଏବଂ ଦୈତ୍ୟ ଯୁଦ୍ଧ ବିଷୟ ବର୍ଣ୍ଣନେ ନାମ ଦ୍ୱାବିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

———o———

ତ୍ରୟୋବିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଅର୍ଜୁନଆଗରେ ଯେ କହନ୍ତି ଚକ୍ରପାଣି । ଶୁଣ ବନ୍ଧୁ ନାମରତ୍ନଗୀତାର ଯେ ବାଣୀ । ରାଜା ପଚାରିଲା ପହିଁ ବ୍ରତଭଙ୍ଗକଥା । ମନ୍ତ୍ରୀବର ବୋଲେ ଦେବ ଶୁଣ ମହାରଥା । ମହାଦେବ ଭାର୍ଯ୍ୟାକୁ କପଟେ ତୁ ହର । ପତିବ୍ରତା ଭଗ୍ନ କରି ଇଶ୍ୱରଙ୍କୁ ମାର ॥ ମାୟାରୂପ ଧରିକରି ଧାଡ଼କାରେ ଯାଅ । ହିମବନ୍ତନନ୍ଦିନୀଙ୍କ ହରି ସୁଖ ପାଅ ॥ ମନ୍ତ୍ରିର ବଚନ ରାଜା ବେଭିକର୍ଣ୍ଣେ ଶୁଣି । ମାୟାରୂପ ଧଇଲା ଦାନବ ନୃପମଣି ॥ କଇଲାସ କନ୍ଦରେ ଯେ ସୁଦ୍ଧ କରୁଥିଲା । ମାୟାରୂପ ଧରି ଆନ ରୂପେକ ହୋଇଲା ॥ ମହା-ଦେବ ସ୍ୱରୂପେ ସେ ଆନ ମୂର୍ତ୍ତି ଦେଇ । ଆପଣେ ଅଇଲା ତହୁଁ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହୋଇ । ଏମନ୍ତ ସମୟେ ତୁ ହୋ ଶୁଣସି ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ।
ପାର୍ବତୀ ଛାମୁରେ ଅମ୍ଭେ କଲୁଁ ଯେ ଗମନ ॥ ବୋଇଲୁଁ ଗୋ ଶିବ-
କାନ୍ତୀ ସାବଧାନ ହୁଅ । କପଟେ ହରକ ଛୋଟେ ମଧୁଦୈତ୍ୟପୁଅ ॥
ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ସଙ୍ଗତେ ସେ ଯୁଦ୍ଧ କରୁଥିଲା । ମାୟାରୂପ ହେଣେ ଥୋଇ
ଆପଣେ ଅଇଲା ॥ ଚେଣ୍ଡ଼କର ବାରତା କହିଲୁଁ ଅମ୍ଭେ ଆସି । କାଠ
ଯୋନି କରଣ ତାହାକୁ ଶାପ ଦେଇ ॥ ଏତେ ବୋଲି ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନେ
ଗଲୁଁ ଅମ୍ଭେ ତହୁଁ । ଦାନବହିଁ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲା କହୁଁ କହୁଁ ।
ପାର୍ବତୀ ଛାମୁରେ ଆସି ହୋଇଲା ପ୍ରବେଶ । ନିଜରୂପ ଗୋପ୍ୟ କଲା
ଦୁରନ୍ତ ରାକ୍ଷସ ॥ ସଂଗ୍ରାମ କରିବା ପ୍ରାୟ ଆସିଅଛି ସାଜ । ରକତହିଁ
ବହୁଅଛି ଦେହେ ଶସ୍ତ୍ର ବାଜ ॥ ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ଚିହ୍ନ ବର୍ଣ୍ଣି ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ମୂର୍ତ୍ତି ।
ପାର୍ବତୀ ଛାମୁରେ ଆସି ମିଳିଲା ତଡ଼ନ୍ତ ॥ ବୋଇଲେ ବହୁପୁଷ୍ଟ
ଅସୁର ସଙ୍ଗେ କଲୁଁ । ସଂଗ୍ରାମରେ ତାହାଙ୍କୁହିଁ ଜିଣି ନ ପାରିଲୁଁ ॥
ତାମସ୍ଲେଚ୍ଛେ ଭ୍ରମ ଯେ ହୋଇଲା ମୋର ଦେହି । ପୁରତେ ହୋଇଣ
ମୋତେ ରଖ ପ୍ରାଣସହି ॥ ଦାନବର ବଚନେ ଯେ ବୋଇଲେ
ପାର୍ବତୀ । ସଂଗ୍ରାମର ହେଲେ କାହିଁ କେ କରଇ ରତି ॥ ଏକଥାରେ
ମନ ତୁମ୍ଭେ ଦଅନାହିଁ ହର । ଯୁଦ୍ଧରେ ପଶିଣ ଅଟେ ଦାନବକୁ
ମାର ॥ ଏବେ ତୁମ୍ଭେ କାହିଁ କି ନ କର ଦେବକାଠି । ଦାନବକୁ ମାରି
ତୁମ୍ଭେ ଭୋଗ କର ଆସି ॥ ଏତେ ବୋଲି ମନଧ୍ୟାନେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲେ
ହର । ଶଙ୍କର ବୋଇଲେ ଏ ନୁହଇ ମୋ ବଇରୀ ॥ ମାୟାରୂପ ଧରି
ଆସିଅଛି ଯେ ରାକ୍ଷସ । ମନ୍ତ୍ରାବ୍ରତ ଜାଣିଲେ ଈଶ୍ୱର ଚିତ୍ତେ ଜାଣି ॥
ଏତେ ବୋଲି ମନରେ ଯେ ମହାତାପ ହେଲା । ଦୈତ୍ୟକୁ ଶାପ
ଦେଲେ ହୈମବନ୍ତନନ୍ଦିନୀ ॥ ବୋଇଲେ ରେ ଦାନବ ଜୀବନ ତୋର
ଯୋଡ଼ୁ । ମାୟାରୂପ ଧରଣ ଆମ୍ଭକୁ ହର ଲୋଡ଼ୁ ॥ ମୋତେ ଯେବେ
କପଟ ତୁ କଲୁ ରେ ଦଇତ । କାଠ ଯୋନି ହୋଇଣ ମର୍ତ୍ତ୍ୟରେ ହୁଅ
ଜାତ ॥ ପାର୍ବତୀଙ୍କ ଶାପ ପାଇ ପଳାଇଲା ତତ୍ପର । ମହା ଯୁଦ୍ଧ କଲା

Digitized by srujanika@gmail.com

ଯାଇଁ ଲଭିବ ସଙ୍କଟରେ ॥ ପାର୍ବତୀ ବୋଇଲେ ଅମ୍ଭ ଶ୍ରୀମୁଖରୁ ଗୁହ୍ନ । ଭଦ୍ରା ପାଟଣାରେ ତୁମ୍ଭେ ରହିଛ କିପାଇଁ ॥ ଏ ଯୁଦ୍ଧରେ ଶଙ୍କରଙ୍କୁ ସେ ଅଛଲେ ଜିଣି । ସବୁ ଦେବତାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ପକାଇବ ହାଣି ॥ ପାର୍ବତୀ ବାକ୍ୟ ଶୁଣି ଆଜ୍ଞା ବହିଲୁ ଅମ୍ଭେ । ଏ କଥାକୁ କିଛୁ ଅହୋ କ ବସ୍ତୁର ତୁମ୍ଭେ ॥ ସତ୍ୟ କରି ଅଟନ୍ତି ଯେ କହିବୁ ତୁମ୍ଭ ଆଗ । ତାହାର ମରଣ ଅଛି ହୋଇଲାଣି ବେଗ ॥ ଏଥିଅନନ୍ତରେ ଶୁଣ ହେ ଗୁଣ ସର୍ବ୍ବ-ସାର । ପାର୍ବତୀ ସମ୍ମୁଖରେ ଅଛି ଏତେକ କଥା ପାଳ୍ପ ॥ ମନ ଉଦବେଗେ ଯେ ଗମନ କଲେ ଧୀରେ । ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ମୟୂରଦୈତ୍ୟର ଯେ ପୁରେ ॥ ଦଣ୍ଡ କମଣ୍ଡଳୁ ଯେ ସନ୍ନ୍ୟାସ ବେଶ ହୋଇ । ବୃନ୍ଦାବତୀ ଦୋଠାରେ ପ୍ରବେଶ ହେଲେ ଯାଇ ॥ ମୟୂରଦୈତ୍ୟ ସ୍ୱରୂପରେ କଲେ ଏକ ପିଣ୍ଡ । ମାୟାକରି ଥୋଇଲେ କାଟିଣ ତାର ମୁଣ୍ଡ ॥ ଗଣ୍ଡି ମୁଣ୍ଡ ଏକ-ଠାରେ ପଡ଼ିଅଛି ଦୁଇ । ଛଲ ପାଇ ଅସନେ ବସିଲେ ଅମ୍ଭେ ଯାଇଁ ॥ ମାୟାମୋହ ପେଷିଦେଲେ ବୃନ୍ଦାବତୀ ଅଗେ । ତୋଠା ବୁଲିବାକୁ ବାମା ଅଇଲା ସେ ବେଗେ ॥ ଦାସୀ ପଞ୍ଚବାଷୀ ଘେନି ଅଇଲା ସେ ନାରୀ । ତୋଠାମାନ ବୁଲିଅଛି ଅପୂର୍ବ୍ବ ସୁନ୍ଦରୀ ॥ ସେହି ବୃନ୍ଦାବତୀ ଶୁଣ ପରମ ଜଟ୍ୟେଣ୍ଡ । ମୟୂରଦୈତ୍ୟ ତାର ପତି ଅଟଇ ପ୍ରମାଣ । ଆମ୍ଭର ପ୍ରଭୁ ସେ ଅଟେ ଶ୍ରୀଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର । ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମା ଯେ ଶ୍ରୀମତୀ ଉପରେ ଅବତାର ॥ ମୋହ ନାମରତ୍ନ ଏ ଅମୃତ ରସମୟ । ଦୀନକୃଷ୍ଣ ଦାସ କହେ ଭାବରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀନାମରତ୍ନଗୀତାୟାଂ ଶ୍ରୀହରିଅର୍ଜ୍ଜୁନସମ୍ବାଦେ ପାର୍ବତୀ ଶାପ-ଦେବା କଥନେ ନାମ ତ୍ରୟୋବିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ । ୨୩ ।

—○—

ଚତୁର୍ବ୍ବିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଅର୍ଜ୍ଜୁନର ଆଗରେ କହନ୍ତି ଚକ୍ରଧର । ହେବୁ ମନେ ଶୁଣ ଭୁହୋ ନାମରତ୍ନ ସାର । ମୟୂରଦୈତ୍ୟ ଗଣ୍ଡି ମୁଣ୍ଡ ପଡ଼ିଅଛି ଯହିଁ । ବୃନ୍ଦା-

Digitized by srujanika@gmail.com

ବନ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ତହିଁ ଯାଇଁ । ସନ୍ନ୍ୟାସିଙ୍କ ପାଶେ ଯାଇଁ ମାନ୍ୟଧର୍ମ କଲେ । ଡାହାଣ ଅଙ୍ଗକୁ ଯେତୁ ଚେଉଛନ୍ତି ଗୃହ୍ଣିଲେ । ଦେଖି-ଲେ ସପ୍ତଦୈତ୍ୟ ଗଣ୍ଡି ମୁଣ୍ଡ ବେକ । ନିକଟରେ ଯାଇ ତାର ହୋଇଲେ କାମିନୀ । ବିପ୍ର ବୋଇଲେ ମୋର ମହାସତୀପଣ । ଭଗ୍ନ ନୋହୁ ପଡ଼ିଲଇ ଏମନ୍ତ କଷଣ । ଏ ମୋହର ନିଜପତି ସପ୍ତଦୈତ୍ୟ ଗ୍ରସ୍ତ । କେମନ୍ତ ପ୍ରକାରେ ଏହା ହେବ କଳଙ୍କ ଛସ୍ତ ॥ ବିପ୍ରର ବୋଇଲେ ଏହା ଜାଣ ତ ସନ୍ନ୍ୟାସ । ଏ ମୋହର ପତିକି କେ କଲା ପ୍ରାଣେ ନାଶ ॥ ଯୋଗେଶ୍ୱର ପୁରୁଷ ତୁ କହ ସତ୍ୟବାଣୀ । ଏ ମୋହର ଭର୍ତ୍ତାକୁ କେ ପକାଇଲା ହାଣି ॥ ବୃନ୍ଦାବତୀ ବଚନେ ଶୁଣିଲେ ଅମୃତ ଲପ୍ତ । ବୋଇଲେ ସୁନ୍ଦରୀ ଶୋକ ନ କର ମନେ ଭୟ ॥ ମୋହର ଯେ ନିଜ ପତି ସହକୃତ୍ୟ କଲା । ଈଶ୍ୱର ସଙ୍ଗତେ ହୋଇ ଯୁଦ୍ଧ କରି ଗଲା ॥ ଈଶ୍ୱର ଶରଣ ସେ ଯେ ନାମ ତା ପାର୍ବତୀ । ପତିରେ ଭକତା ଯେ ଯେ ଅଟେ ମହାସତୀ ॥ ତାହାର ଯେ ବ୍ରତ ଗୋଷ୍ଠୀ ନିରାଧାର ଯେଣୁ । ଆପଣା ଭର୍ତ୍ତାକୁ ସେ ଯେ ରକ୍ଷା କଲା ତେଣୁ ॥ ତୋହ ପତିବ୍ରତ ଯେବେ ଅଟଇ ନିର୍ମଳ । ଗୃହସ୍ଥର ନାମ ଧରି ଡାକ ଏକ ବେଳ ॥ ଆପଣା ପତିକି ଯେବେ ଜୀଅଇବୁ ପୁଣି । ପତିରେ ଭକତା ବୋଲି ହେବେ ସିନା ଜାଣି ॥ ଏମନ୍ତ ବୋଲିଣ ତାକୁ ମାୟା ଅଚମ୍ଭ କଲେ । ନିଜରୂପ ଘେନି ଯାଇଁ ପିଣ୍ଡରେ ପଶିଲେ ॥ କୁଣ୍ଠ କରି ଆସନରେ ଚୁହାଇଲେ ଯଶ । ଜାଣି ନ ପାରିଲା ବାମା କଥାର ସନ୍ଦେଶ ॥ ପତି ନାମ ଧରିଣ ଡାକିଲା ବୃନ୍ଦାବତୀ । ଜୀବଦାନ ପାଇ ପିଣ୍ଡ ଉଠିଲା ତଡ଼ିତ ॥ ସପ୍ତଦୈତ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତ ଅଚ୍ୟୁତ ଦଶିଲେ ଯେ ତାକୁ । ହସ୍ତ ଧରି ନେଲା ସେ ଆପଣା ନିବାସକୁ ॥ ଅମୃତ ଅଙ୍ଗ ଗୋଷ୍ଠୀକୁ ବହୁତ ମାନ୍ୟ କଲା । ଗୃହସ୍ଥର ହସ୍ତ ଧରି ବେଗେ ଘେନିଗଲା ॥ ସ୍ନାନ ଯେ ତାହାକୁ ବେଗେ କରାଇ ସୁନ୍ଦରୀ । ଶଯ୍ୟାରେ ଶୋଇଲା ସେ ଅମୃତଙ୍କୁ କୋଳ-କରି ॥ ପ୍ରୀତି ସୁଖ ଭାବରେ ରମଣରସ କଲେ । ସତୀବ୍ରତପଣ ଗୋଷ୍ଠୀ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଭଗ୍ନକର ଦେଲ୍ଁ । ସେହିକ୍ଷଣେ ଅପ୍ରତଷ୍ଠା ହୋଇଲା ତା ପିଣ୍ଡ । ଈଶର କାହ୍ନିଲେ ଏତେଣେ ମଧ୍ୟଦୈବ୍ୟ ମୁଣ୍ଡ ॥ ଆମ୍ଭ ପ୍ରୀତି ଭାବକୁ ତା ନ ରସିଲା ମନ । ବୋଇଲା ତୋ ରତିସୁଖ ଜଣାଯାଏ ଅନ । କେବଣ ପୁରୁଷ ତୁ ହୋ ମୋତେ ସେହି କହ । ନ କହିଲେ ଶାପ ଦେବି ନାଶିଯିବ ଦେହ ॥ ବୃନ୍ଦାବତୀ ବଚନେ ଧଇଲ୍ଁ ତାର ହସ୍ତ । ବୋଇଲ୍ଁ ନ ଦିଅ ଶାପ ଅମ୍ଭେ ଜଗନ୍ନାଥ । ସ୍ୱାମୀ ନାଗଗଲ୍କୁତ ପାଞ୍ଚ ମନବ୍ୟଥା । ଏବେ ଅମ୍ଭେ ତୋହର ହୋଇବୁଁ ନାନ୍ଦଭର୍ତ୍ତା । ତାହା ଭୋଗ ସେତେ ଥିଲା ତେତେହିନ ଗଲା । ଦେବତାଙ୍କ ହିଂସାସି ଈଶର ହସ୍ତେ ମଲା ॥ ସତେହେଁ ସେ ଅମ୍ଭ ତହୁଁ ନୁହଇ ସେ ବଡ଼ । ହୋଇଲୁଁ ଅମ୍ଭର ପତ୍ନୀ ମନଭ୍ରାନ୍ତ ଛାଡ଼ । ଶ୍ରୀମୁଖ ବଚନେ ବୃନ୍ଦାବତୀ କଲେ ରୋଷ । ବୋଇଲେ ମୁଁ ଶାପ ତୋତେ ଦେବଇଁ ଅବଶ୍ୟ । ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ଜନେ ବଶଣ ତୁ ଘେନାଇଲୁ ପ୍ରାଣ । ମୋହ ଶାପ ଫଳ୍ ହୋଇ ହୁଅ ତୁ ପାଷାଣ ॥ ବୃନ୍ଦାବତୀ ବଚନେ ଯେ କଲ୍ଁ ମହାକୋପ । ବୋଇଲୁ ଯେ ଅମ୍ଭେ ତୋତେ ଦେଉଅଛୁଁ ଶାପ ॥ ଅମ୍ଭେ ଯେବେ ପାଷାଣ ହୋଇବୁଁ ତୋର ବୋଲେ । ତୁହି ଏବେ କାଷ୍ଠ ହୋଇଥିବୁ ତାର ତୁଲେ ॥ ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ ଯେତେଦିନ ଥିବେ ବସୁନ୍ଧରା । ଆମ୍ଭ ଶାପ କେବେହେଁ ନୁହଇ ଅନ୍ୟକର ॥ ଶୁଣିଣ ବୃନ୍ଦାବତୀର ଉଡ଼ିଲା ସାହସ । ଲେଉଟି ଅମ୍ଭଙ୍କୁ ଅଉ ନ କହିଲା ଭାଷ ॥ କ୍ଷଣେକ ରହି ଅମ୍ଭଙ୍କୁ ପୁଣି କଲା ସ୍ତୁତି । ବୋଇଲାକ ବସ୍ତୁ ତୁ ହୋ ମହୁଅଛ ଯେ ଅଛି । ଯେତେବେଳେ ନତ୍ୟସ୍ଥଳେ ଥିଲ୍ଁ ଦିବ୍ୟସ୍ତ୍ରୀଙ୍କେ । ରାଧାକୃଷ୍ଣ କ ବୋଇଲେ ଜାହ୍ନ ବ ତୋ ମନେ ॥ ତାହାଙ୍କ ବଚନ କଥା ଦୃଅର୍ଥକୁ ଯିବ । ବୋଇଲେ ତୋହର ମନେ ଅବଶ୍ୟ ସେ ଥିବ ॥ ତୁ ତାହାକୁ ଶାପ ଦେଇ କରବୁ ପାଷାଣ । ପ୍ରଭୁଙ୍କର ବଚନ କି ହୋଏ ଅପ୍ରମାଣ ॥ ତେଣୁକର ତୋତେ ଘେନ ଅଇଲି ଯେ ମୁହିଁ । ତୋ ଅଂଶରେ ଜନ୍ମଇଲା ମଧ୍ୟଦୈବ୍ୟ ହୋଇ ॥ ତାହାକୁ ତୁ ମାରିଲୁ ମହେଶ୍ୱର

Digitized by srujanika@gmail.com

ହସ୍ତେ । ସଷ୍ଠବ୍ରତ ଭାଙ୍ଗି ପୁଣ ହଜିଲୁ ତୁ ମୋତେ । ତେତେବେଳେ ମୋହ ଅଗେ କହିଲୁ ଯେ କଥା । କହିଲୁ ତୋହର ଅମ୍ଭେ ହୋଇବୁଁ ଯେ ଭର୍ତ୍ତା । ଅଶୀତିକୋଟି ଅଛନ୍ତି ତୋହର ପାଟରାଣୀ । ତୁହି ଯେ ମୋତେ ଅବଶ୍ୟ କରିବୁ ଧରଣୀ । ସଂଗିଣୀ ବୋଲି ମୋତେ ଜାଣିବେ ଯେ କଷା । ତାହାଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ମୁଁ କେମନ୍ତେ ହେବି ରକ୍ଷା ॥ ଏଥିକି କାରଣ ମୋତେ କହ ମହାବାହୁ । ତୋହ ଶାପ ମୋହ ଶାପ ଅକାରଣ କୋହୁ । ଅମ୍ଭେ ତାକୁ ବୋଇଲୁଁ ଏ କଥାମାନ ଛାଡ଼ । ସବୁ ପାଟ-ରାଣୀରୁ କରିବି ତୋତେ ବଡ଼ । ସବୁ ମହାଦେଈ ତୋର ତଳେ ଥିବେ ରହି । ତୋତେ ଏକାକର ମୁଁ ମଥାରେ ଥିବି ବହି । ବୃନ୍ଦାବତୀ ବୋଇଲା ମୁଁ ନ କରଇ ପ୍ରତେ । କେମନ୍ତ ପ୍ରକାରେ କିରେ ବହିବୁ ତୁ ମୋତେ । ଅମ୍ଭେ ତାକୁ ବୋଇଲୁଁ ତୁ ହୋଇବୁ ତୁଳସୀ । ତେଣୁ କରି ମଥାରେ ଉପରେ ଥିବୁ ବସି । ଏହା ଶୁଣି ସନ୍ତୋଷ ହୋଇଲା ବୃନ୍ଦାବତୀ । ଆନନ୍ଦେ ହୃଷ୍ଟ କ ଯେ ହୋଇଲା ତାର ମତି । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବଚନେ ସତ୍ ମନୁ ଗଲା ତ୍ରାସ । ନାମରତ୍ନ-ଗୀତାରେ କହିଲେ କୃଷ୍ଣଦାସ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀନାମରତ୍ନଗୀତାୟାଂ ଶ୍ରୀହରିଅର୍ଜୁନସମ୍ବାଦେ ବୃନ୍ଦାବତୀ ହରଣ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ବର୍ଣ୍ଣନେ ନାମ ଚତୁସ୍ତ୍ରିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ପଞ୍ଚତ୍ରିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଏଥୁଅନନ୍ତରେ ଶୁଣ ହୋ ଶୁଣ ସବ୍ୟସାଚି । ବେଜଖଣ୍ଡ ହୋଇ ମନୁଷ୍ୟଦୈତ୍ୟ ପଡ଼ିଅଛି ॥ ମହାଦେବ ତାହାକୁ ଯେ ପ୍ରାଣେ ନାଶ କଲା । ଭୂତଅଂଶ ଗୋଟି ଅମ୍ଭ ସମ୍ମୁଖକୁ ଅଇଲା । କୋପଭର ହୋଇଣ ଅମ୍ଭଙ୍କୁ ଦେଲା ଶାପ । ବୋଇଲା ତୁ କୃଷ୍ଣ ହୋ ଅର୍ଜିଲୁ ମହାପାପ । ମୋହର ସ୍ତ୍ରୀକି ହରି ମୋତେ ନାଶ କଲୁ । ବ୍ରହ୍ମଣ୍ଡଠାକୁର ହୋଇ ଅଧର୍ମକୁ ଗଲୁ । ତେଣୁ କରି ଶାପ ତୋତେ ଦେଉଅଛି ମୁହିଁ । ଜନ୍ମବନରେ

Digitized by srujanika@gmail.com

ସେ ତପସ୍ୟା କେହୁ ନାହିଁ । ଧର୍ମଶାସ୍ତ୍ର ପ୍ରମାଣେ ଭୁ ମନରେ ବିଚାର । ତୀର୍ଥବରତକ ଆଉ କାହିଁ ଅଛୁ ପାଇ ॥ ବୃନ୍ଦାବତୀ ଶାପରେ ପାଷାଣ ହେଲି ତେତେ । ପାର୍ବତୀ ଯେ ଶାପ ଦେଇ କାଷ୍ଠ କଲେ ମୋତେ । ସେହୁ କାଷ୍ଠ ଯୋଜ୍ଞକର ହୃଦେ ତୋ ଉରସି । ବିକୋଳ ସେ କାଢ଼ିଥିବ ଚିତନ୍ତରେ ବସି ॥ ଏ ମୋହର ଶାପ ତୋତେ ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଥାଉ । କାହାର ବୋଲରେ ନାସ୍ତି କର ନୋହେ ଆଉ ॥ ଅମ୍ଭେ ତାଙ୍କ ହୋଇଲୁ ନ ଦଅ ତୁମ୍ଭେ ଶାପ । ବଜ୍ରକର ଗଢ଼ିବୁଁ ତୋହର ନିଜ ରୂପ ॥ ପାର୍ବତୀ ଯେ କୋପଭରେ କାଷ୍ଠ କଲା ତୋତେ । ତହୁଁ ତୋ ସେ ଶାପ ଆଉ ନ ଦଅ ତୁ ମୋତେ ॥ ଏତେ ବୋଲି ଉର୍ବଶୀ ଶ୍ରମୁଖି ତାଙ୍କୁ ନେଲୁଁ । ବଜ୍ରହସ୍ତ ବୃକ୍ଷର ତା ଦେହ ଚିତ୍ର କଲୁଁ । କେବୀଶର୍ମ ସ୍ଥାନରେ ସେ ନ କଲେ ଆଉ ବୋଲ । ବୋଇଲା ମୁଁ ତୋହକଥା ନ କରିଛ ଭଲ ॥ ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ ଥିବା ଯାଏ ଶାପ ଥିବ ମୋର । ବିକୋଳ ସେ କାଢ଼ିଥିବ ହୃଦପଦ୍ମ ତୋର ॥ ଏମନ୍ତ ବୋଲିଣ ମଧୁଦୈତ୍ୟ ପ୍ରାଣ ଗଲା । ବୃନ୍ଦାବତୀ ଶାପେ ମୋ ଦେହ ପାଷାଣ ହେଲା ॥ ଅମ୍ଭର ଶାପରେ ବୃକ୍ଷ ହେଲା ବୃନ୍ଦାବତୀ । ପାର୍ବତୀ ଶାପରେ କାଷ୍ଠ ମତ୍ସ୍ୟ ନରପତି ॥ ସାବଧାନ ହୋଇ ତୁ ହୋ ଶୁଣ ସାମରଥ । ତିନିଙ୍କିହିଁ ଲାଗିଲା ଯେ ତିନ ଶାପ କଥା ॥ ଏଥୁଅନନ୍ତରେ ଭୁ ହୋ ଶୁଣ ଭୂନ୍ତ୍ରୀପତି । ଅମ୍ଭେ ଯେ ହୋଇଲୁ ବିଷ୍ଣୁ ପାଷାଣ ପର୍ବତ ॥ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ଚିନ୍ତା ଅମ୍ଭ ମନରୁ ଛାଡ଼ିଲା । ତିନି ଭୁବନରେ କଥା ଚମକ ପଡ଼ିଲା ॥ ତେତିଶକୋଟି ଦେବତାମାନେ ମନେ ହେଜ । ବିଷ୍ଣୁ କାହିଁ ଗଲେ ବୋଲି ନ ପାଇଲେ ଖୋଜ ॥ ବ୍ରହ୍ମାଦି ସହିତେ ଦେବ ବରୁଣ କୁବେର । ଖୋଜି ଖୋଜି କରି ଗଲେ କଇଲାସପୁର । ଈଶ୍ୱରଙ୍କୁ ବୋଇଲେ ଶୁଣିମା ଦେବ କାଶୀ । ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡପାଳନା କଷ୍ଟେ ନାଶ ଗଲା ଅପି ॥ ସଂସାରକରତା ଯେ ଠାକୁର ଜାବସ୍ୱାମୀ । କେଉଁ ଅଛେ ଗଲେ ଖୋଜି ନ ପାଇଲୁଁ କେହୁ ॥ ତେଣୁକର ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ କହିଲୁଁ

Digitized by srujanika@gmail.com

ପଞ୍ଚମୁଖ । ସମାଧିରେ ବସି ତୁମ୍ଭେ ଜ୍ଞାନପଥେ ଦେଖ ॥ ଶୁଣି କରି ସନ୍ତୋଷ ହୋଇଲେ ତ୍ରିଲୋଚନ । ଲମ୍ଭି ସେହ୍ନ କରଣ ଜ୍ଞାନରେ ଦେଲେ ମନ ॥ ବୋଇଲେ ଦେବତାଗଣ ନ ଜାଣିଲ ତୁମ୍ଭେ । ବିଷ୍ଣୁ ସେଉଁଠାରେ ଛନ୍ତି କହିଦେବା ଅମ୍ଭେ ॥ ବସୁନ୍ଧରା ତନ୍ତ୍ରୀ ଯେ ଛାଡ଼ିଲେ ନାରାୟଣ । ବୃନ୍ଦାବତୀ ଶାପରେ ସେ ହୋଇଲେ ପାଷାଣ ॥ ସମସ୍ତେ ମେଳ ହୋଇ ଏବେ ତାଙ୍କଠାକୁ ଯିବା । ଅଭିନ୍ନ ପାଦପଦ୍ମରେ ସେବା କରୁଥିବା ॥ ଏମନ୍ତ ବୋଲି ଅନନ୍ତ ଚେଳ ଦେବଗଣେ । ପାର୍ବତୀଙ୍କୁ ବୋଲିଲ ଶିବ ବୃଷଭରେ ବସେ ॥ ଦେବତାବୃନ୍ଦଙ୍କୁ ସଙ୍ଗେ ଘେନି ଦେବକାଶୀ । ବିଷ୍ଣୁ ପାଷାଣ ଯେଉଁଠାରେ ମିଳିଲେକ ଆସି ॥ ତେତିଶକୋଟି ଦେବତା ବ୍ରହ୍ମା ଯେ ଶଙ୍କର । ସମସ୍ତେ ପ୍ରବେଶ ଆସି ହୋଇଲେ ସେଠାରେ ॥ ଏମନ୍ତ ଭାରତୀ ଶୁଣି ଶ୍ରୀମଧୁସୂଦନ । ପରମାନନ୍ଦରେ ସେ କ୍ଷେତ୍ରେ ବସିଲେ ପୁଣ ॥ ଅମ୍ଭଙ୍କୁ ବୋଇଲେ ଶୁଣ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡଠାକୁର । ଏମନ୍ତ ଯେ ବାଣୀ ପୁଣି ଦେଲୁ ଚକ୍ରଧର ॥ ଅନନ୍ତ ମାୟା ତୋର କେଉଁ କହି ଗମ୍ଭ । ପାଷାଣ ସ୍ୱରୂପ ହୋଇ ଯେବେ ଏ ହୋଇଲ ॥ ଯୋଗ ନାମରତ୍ନ ଏ ଯେ ଗୀତା ରସ ସାର । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଦାସ ଏହା ଭାବେ ନିରନ୍ତର ॥

ଇତି ଶ୍ରୀନାମରତ୍ନଗୀତାୟାଂ ଶ୍ରୀହରିଅର୍ଜୁନସମ୍ବାଦେ ଦେବଗଣ ବସ୍ତ୍ରରଣେ ନାମ ପଞ୍ଚବିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥

ଷଡ଼ବିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଅର୍ଜୁନ ବଚନେ ଯେ କହନ୍ତି ଭଗବାନ । ଏକମନେ ଶୁଣ ତୁ ହେ ପାଣ୍ଡୁର ନନ୍ଦନ ॥ ବୋଇଲେ ବିଷ୍ଣୁ ପାଷାଣ ଶିଳା ବ୍ରହ୍ମତତ୍ତ୍ୱ । ଦ୍ୱାଦଶ ଯୋଜନ ମାଡ଼ି ରହିଛି ପର୍ବତ ॥ ଅତି ବଡ଼ ଚିକ୍କଣ ସେ ସେହି ଶିଳା ସାଜେ । ବିନ୍ଦୁ ଷଡ଼ଚକ୍ର ମିଶା ତିଳକ ବିରାଜେ । ଚତୁର୍ଦ୍ଧା ମୂର୍ତ୍ତି ମଧ୍ୟେ ବସନ୍ତି ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତ । ବେନି ପାଶେ ବେନିଜନ

Digitized by srujanika@gmail.com

ମଧରେ ଅନନ୍ତ । ଅର୍ଜୁନ ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ନନ୍ଦସୁତେ ।
କଥାଏ ପଚାରୁଅଛୁ କହ କଳା ମୋତେ । ତୁମ୍ଭେ ଯେ ବୋଇଲ
ଶୈଷ୍ଟ ପାଷାଣ ପର୍ବତ । ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡର କଥା କେହୁ କରେ ଅତହାତ ॥
ଶ୍ରୀହରି ବୋଇଲେ ଯାହା ପୁଚ୍ଛାକଲୁ ମୋତେ । ଏ କଥା ଗୋଟାଏଁ
ସେତୁ କହିଦେବା ତୋତେ ॥ ବୃନ୍ଦାବତୀ ଶାପରେ ପାଷାଣ ମୋତେ
କଲା । ବସ୍ତ୍ର ପାଷାଣେକୁ ଯାର୍ନ୍ତ ଦର୍ଶନ ସେ କଲା । ନିଜରୂପ ଅମ୍ଭର
ନୁହଇ କେବେ ନାଶ । ଏ କଥା ପ୍ରମାଣ ତୁ ହୋ ଜାଣ ପାଣ୍ଡୁଶିଷ୍ୟ ॥
ତେତିଶକୋଟି ଦେବତା ସମସ୍ତେହେଁ ଗଲେ । ବସ୍ତ୍ର ପାଷାଣକୁ ଯାନ୍ତି
ଦର୍ଶନ ସେ କଲେ ॥ ମଧୁଦୈତ୍ୟର ଦାଣ୍ଡବଇସି ଅମ୍ଭେ ଯହିଁ ।
ବଜ୍ରକୀଟପୋକ କଥା କଲୁଁ ଅମ୍ଭେ ତହିଁ ॥ ଯୁକତେ ତା ପଛୀ ହତ
ହୋଇଲୁଁ ସେ ହୋଷୀ । ବଜ୍ରକୀଟ କାଟଇ ଶିଳା ତାହାପରେ ବସି ॥
ଅନେକ ପ୍ରକାରେ ଶିଳା ନାନାବର୍ଣ୍ଣେ ଦୃଶ୍ୟ । ପଥରେ ପଶିଣ ପୋକ
କାଟଇ ବିଶେଷ । ନୃସିଂହ ବାମନ ରୂପ ଚକ୍ରୀ ଲ ଥାଇଲ । ଦାମୋ-
ଦର ପୀତବାସ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ସରସ୍ୱତୀ ॥ ମତ୍ସ୍ୟ କୂର୍ମ ବରାହ ବାମନ ପର୍ଶୁରାମ ।
ଶ୍ରୀରାମ ବାସୁଦେବ ଏ ଶିଳାଙ୍କର ନାମ ॥ ରାଧା ସେ ମାଧବ
ଉମା ମହେଶ୍ୱର ଆଦ । ନାନା ବର୍ଣ୍ଣେ କାଟଇ ସେ କାଳମାନ ଭେଦ ।
ଶ୍ରୀରାମ ଶ୍ରୀଧର ରାମ ବନମାଳୀ ମୂଳେ । ବଉଦ୍ଧ କଳଙ୍କୀ ରୂପ
ଶୋଭିବନ୍ତ ମୂଳେ ॥ ଦେଖି ଦେବେ ବୋଇଲେ ଏହି ସେ ଭଗବାନ ।
ପାଷାଣ ହୋଇବ କାହିଁ ଶଙ୍ଖଚକ୍ର ଚିହ୍ନ ॥ ଏତେ ବୋଲି
ଦେବତାଏ ଶିଳେ କରି ଦେଲେ । ପାଏପଡ଼ି ଗୋଡ଼ିଣ ଅନେକ
ସ୍ତୁତିକଲେ । ବ୍ରହ୍ମାଦି ସୁର ମୁନି ଯେ ତ୍ରିଦଶ ଈଶ୍ୱର । ଶିଳା ପୂଜି
ଦେଖିଣ ହୋଇଲେ ମହାଭୋଳ ॥ ଅର୍ଜୁନ ବୋଇଲେ କୃଷ୍ଣ
ଭକତଙ୍କ ଧନ । ଭଲ କଥା ଗୋଟାଏ ପଚାରୁ ମୋର ମନ
ମଧୁଦୈତ୍ୟନନ୍ଦନ ସେ ମଧୁଦୈତ୍ୟ ସଙ୍ଗେ । ପା[illegible] ଖାଏ ଯେ
ଯେ କୀଟପୋକ [illegible] ॥ ବଜ୍ରକୀଟ ବୋଲି [illegible] ଜଗତେ ବୋଲନ୍ତି ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଙ୍କେମନ୍ତ ବଦନ ତାର କେଉଁ ଭାବେ ମୂର୍ତ୍ତି ॥ ପେଟ ତାର କେମନ୍ତ ଲକ୍ଷଣ କେଉଁଭାବେ । ଏକଥା ବିସ୍ତର ମୋତେ କହ ଜନା ଏବେ ॥ ଶ୍ରୀହରି ବୋଇଲେ ଯେ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ମୁଖ ଗୃହୀ । ବୁଦ୍ଧିରେ ଜାଣନ୍ତା ତୋତେ ପୃଥ୍ୱୀରେ ନାହିଁ ॥ ବଜ୍ରକୀଟ କଥା ଗୋଟା ପଚ୍ଚାରିଲୁ ଯେବେ । ସେ ପୋକର ମହିମା କହିବା ତୋତେ ଏବେ ॥ ଗଣ୍ଡକୀ ନାମରେ ଏକ ଗିରିବର ସଞ୍ଜ । ଚଉବିଂଶ ଯୋଜନ ସେ ଉପରକୁ ଉଚ୍ଚ ॥ ବିଂଶତି ଯୋଜନ ଯେ ତାହାଙ୍କର ଦୀର୍ଘ ପ୍ରସ୍ଥ । ନୀଳବର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରାୟେକ ଦିଶଇ ତାର ଜ୍ୟୋତି ॥ ନାନାବର୍ଣ୍ଣେ ପୁଷ୍ପ ତହିଁ ନାନାବର୍ଣ୍ଣେ ଶୋଭା । ପୃଥ୍ୱୀଙ୍କ ଅପୂର୍ବ ସେ ଟିହବର ଗୋଷ୍ଠା । କୋଳାହଳ ନାମେ ବନ ପଙ୍କତର ତଳେ । ଶାଳଗ୍ରାମ ଶିଳା ଉପୁଜଇ ସର୍ବ-କାଳେ ॥ ପ୍ରଥମେ ଯେ ଶିଳା ଜାତ ହୋଇବ ନିକର । ଶ୍ରୀମତୀରମଣ ବୋଲି ନାମ ହେବ ତାର ॥ ତାକୁ ପୂଜା କରିବେ ଯେ ଶ୍ରୀମତୀରମଣ । ପରମାନନ୍ଦ୍ୟରେ ଶିଳା ରହିବ ଯେ ପୁଣ ॥ ମୋହ ନାମରତ୍ନ ଏ ଯେ ଗୀତାରସ ଯେଣୁ । ଧନକୃଷ୍ଣ ଦାସ ଏହା ଭାବୁଥାଇ ତେଣୁ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀନାମରତ୍ନଗୀତାୟାଂ ଶ୍ରୀହରିଅର୍ଜ୍ଜୁନସମ୍ବାଦେ ଶିଳାବିଷୟ ବର୍ଣ୍ଣନେ ନାମ ଷଟ୍‌ତ୍ରିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ । ୩୬ ।

— —✻— —

ସପ୍ତତ୍ରିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ଆଗରେ ଯେ କହନ୍ତି ଭଗବାନ । ମୋହ ନାମରତ୍ନ ଗୀତା ଅଟଇ ବିଧାନ ॥ ବଜ୍ରକୀଟ ପୋକମାନେ ଚରୁଥାନ୍ତି ତହିଁ । ସେ ପୋକମାନଙ୍କୁ ପାର୍ଥ ପଟାନ୍ତର ନାହିଁ ॥ ଏକା ପୋକଦେହେ ଯେ ଦ୍ୱାଦଶ ବର୍ଣ୍ଣ ତହିଁ । କର ଯେ ଚରଣ ନାସା ଦିଶେ ଅନୁଅନ ॥ ମନୁଷ୍ୟ ଦେହରେ କେ କହିପାରିବ ତାହା । ସ୍ୱୟଂ ବିଶ୍ୱକର୍ମା ବସି ଗଢ଼ିଅଛି ଯାହା ॥ ତେଣୁକରି ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ତୋ ଆଗେ କହୁଅଛୁ । ଏକା ପୋକ ଗୋଟାକର ଷୋଳଗୋଟା ଆଖି ॥ ଅଷ୍ଟାଦଶଗୋଟା ମୁଣ୍ଡ ସେ

Digitized by srujanika@gmail.com

ସ୍କନ୍ଧ ଅଟ ଗୋଡ଼ । ଛପ୍ପାଣୋଇ ନଖାଙ୍ଗୁଷ୍ଠି ବଜ୍ର ତୀକ୍ଷ୍ଣଦାଢ଼ । ଦନ୍ତ ହୀରାବର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରାପ୍ତ ମୁକ୍ତାର ପନ୍ତ । ଅଧର ସୁରଙ୍ଗ ଯେ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଦ୍ୟୁତି ଜ୍ୟୋତି ॥ ପଠେ ରଙ୍ଗବର୍ଣ୍ଣ ଯେ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଜ୍ୟୋତି ପ୍ରାପ୍ତେ । କଣ୍ଠହ୍ରାଗଠାରୁ ହୃଦେ ମଲଗନ୍ଧ ଯାଏ ॥ ନୀଳବର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରାପ୍ତେକ ନାଭିକା ବର୍ଣ୍ଣ ଜ୍ୟୋତି । ଅହଙ୍କାର ତେଜ ପ୍ରଭୃ ଲୋଚନର କାନ୍ତି । ଗୋଡ଼ ଯେଉଁବର୍ଣ୍ଣ ତୁ ହୋ ଶୁଣ ପାଣ୍ଡବସ୍ତ୍ରି । ପଞ୍ଚାବନ ଭୂଜ ତାର ଦେହେ ଲାଗିଅଛୁ ॥ ନାନାବର୍ଣ୍ଣେ ଶରୀର ଯେ ତମ୍ବାବର୍ଣ୍ଣେ ମୁଣ୍ଡ । କାଚବର୍ଣ୍ଣ କପୋଳ ଯେ ଅଗ୍ନିବର୍ଣ୍ଣ ଭୂଣ୍ଡ ॥ ଯବ ପ୍ରମାଣ ଅଟଇ ସେ ପୋକ ଦେହଟି । ବର୍ତ୍ତୁଳ ଅଙ୍କାର ସେ ଯେ ଶଙ୍ଖ ଚକ୍ର ଗୋଟି । ବଜ୍ରତୁଣ୍ଡ ଅଧିକ ଅଟେ ସେ ପୋକର ଅଙ୍ଗ । କାଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡା ଶାବଳରେ ଦେହ ନୋହେ ଭଙ୍ଗ ॥ ନଖ ତୀକ୍ଷ୍ଣଦାଢ଼ ତାର ଦନ୍ତ ହୀରାପାଟି । ଦଶସପ୍ତ ବରଷେ କାଟଇ ଶିଳା ଗୋଟି ॥ ଗଣ୍ଡକୀପର୍ବତ ତଳେ କୋଲାହଳ ବନ । ଗଣ୍ଡକୀ ନଦୀ ରହିଛି ବଢ଼େ ସବୁଦିନ ॥ ଏ ନଦୀ ବଢ଼ିଲେ ପୁଣି ବାହୁଡ଼ି ପହର । ପର୍ବତ ଉପରେ ଯାଇଁ ବାଜଇ ଲହରୀ ॥ ଲହରୀ ବାଜନ୍ତେ ସେ ବର୍ତ୍ତୁଳ ଶିଳା ଗଡ଼ି । ଅନୁକ୍ଷଣେ ଭାସିଯାଇ ସୋହଢରେ ପଡ଼ି ॥ ସେ ନଦୀ ଉପରେଣ ସେ ଶବ୍ଦପୂର୍ଣ୍ଣ ଅପେ । ଶାଳଗ୍ରାମ ନାମେକ ପାଟଣା ଅଛୁ ବସି । ଶାଳଗ୍ରାମ ଲୋକମାନେ ଜଗିଥାନ୍ତି ତହିଁ । ଶିଳାମାନ ଧରନ୍ତି ସେ ଜାଲମାନ ପାରି ॥ ଜାଲର ବେନିପାଖେ ସେ ଯୋଡ଼ିଥାନ୍ତି କଳା । ବୈଷ୍ଣବର ବୋଲି ତାଙ୍କୁ ଶାଳଗ୍ରାମଶିଳା ॥ ତୁ ଯେ ପୁଚ୍ଛା କଲୁ ପାର୍ଥ ଶିଳା ଚିହ୍ନ ବର୍ଣ୍ଣ । ସନ୍ତୋଷ ହୋଇଲୁଟି କି ଶୁଣି ବେନି କର୍ଣ୍ଣ ॥ ଯେତେଣ ଶାସ୍ତ୍ର ଅଟଇ ଚାରି ମୁକ୍ତିଦାତା । ଏକମନ ହୋଇ ତୁହି ଶୁଣ ମହାଜ୍ଞାତା । ଏଥିଅନନ୍ତରେ ତୁ ହୋ ଶୁଣି ବୀର ପାର୍ଥ । ଆମ୍ଭେ ଯେ ହୋଇଲୁଁ ଦୃଷ୍ଟି ପାଷାଣ ପର୍ବତ ॥ ସନ୍ତୋଷେଣ ସ୍ତୁତି କଲେ ଦେବ-ଲୋକମାନ । ଆନନ୍ଦେ ଜଳରେ ବୁଡ଼ି ହରାଇଲେ ଜ୍ଞାନ ॥ ସେବକର ଆନନ୍ଦେ ଯେ ଉପୁଜିଲା ଯାହା । ସାବଧାନେ ଶୁଣ ପାର୍ଥ କହିବେବା ତାହା ॥ ସବୁଙ୍କର ଚିତ୍ତେ ଯେ ଆନନ୍ଦରସ ଯନ୍ତି ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ରୁଦ୍ରାକ୍ଷ ନାମେଣ ବୃକ୍ଷ ଉପୁଜିଲେ ତହୁଁ । ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କର ଅନନ୍ଦ କହିବା ଶୁଣ କଥ । ତାହାଙ୍କର ଲୋତକରୁ ଉପୁଜିଲା ବଟ । ବ୍ରହ୍ମାପୂଣୀ ହୋଇ ଯେତେ ପରମ ସେନେହା । ଅବର ଜାତ ସ୍ୱର୍ଗଙ୍ଗା ଲୋତକରୁ ତାହା ॥ ଇନ୍ଦ୍ରର ଲୋତକ ଯେ ପଡ଼ିଲା ଭୂମିଗାହେ । ତହୁଁ ଉପୁଜିଲା ପାର୍ଥ ବୃକ୍ଷ ପାଞ୍ଚାହେ । ଇନ୍ଦ୍ରାଣୀ ଅନନ୍ଦ ହୋଇଲା ଯହୁଁ ଭୋଳ ॥ ତାଙ୍କ ଲୋତକରୁ ଜାତ ହୋଇଲା ପାଟଳୀ ॥ ଅନ୍ୟ ଦେବତା ଯେ ଅନନ୍ଦ ଭୋଳମୟେ । ସୂର୍ଯ୍ୟ ଯେ ଦେବତା ପୁଣ ତହୁଁ ଜାତହୁଏ । ଏ ପୁଣି ଯେଉଁକାଳରେ ଶ୍ରୀମଙ୍ଗଳମଣ । ପରମନନ୍ଦ୍ୟରେ ପ୍ରଭୁ ବହିରେ ଅପଣ ॥ ରଘୁନାଥ ନନ୍ଦନ ଯେ ଶ୍ରୀପଦ ତା ନାମ । ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ଅବତେ ଯେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ହେବ ଜାଣ ॥ ମୋହ ନାମରତ୍ନଗୀତା ଅଟଇ ଯେ ସାର । ଦୀନକୃଷ୍ଣ ଦାସ ଏହା କହେ ନିରନ୍ତର ॥

ଇତି ଶ୍ରୀନାମରତ୍ନଗୀତାୟାଂ ଶ୍ରୀହରିଅର୍ଜୁନସମ୍ବାଦେ ବୃକ୍ଷୋତ୍ପତ୍ତି ବର୍ଣ୍ଣନେ ନାମ ସପ୍ତବିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

—o❀o—

ଅଷ୍ଟବିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଅର୍ଜୁନ ଆଗରେ ଯେ କହନ୍ତି ବନମାଳୀ । ଏକମନେ ଶୁଣ ଭୁ ହେଁ ଶାଳଗ୍ରାମ କେଳି ॥ ଚନ୍ଦ୍ରଦେବ ଲୋତକରୁ ଚନ୍ଦ୍ରହେଁ କାନ୍ତ । ଅଗ୍ନି ତହୁଁ ଅଗ୍ନିବାଣ ପବନ ମାଳତୀ ॥ ପୃଥ୍ୱୀ ଲୋତକରୁ ଜାତ ଚମ୍ପା ପଦ୍ମମାଳା । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲୋତକରୁ ଜାତ ହୋଇଲା ଝେଁଲା ॥ ସରସ୍ୱତୀ ଲୋତକରୁ ତନମ ସେବତୀ । ଅନ୍ୟ ଦେବତାଙ୍କ ତହୁଁ ନାନା ପୁଷ୍ପ ଜାତି ॥ ଏଥୁଅନନ୍ତରେ ଭୁ ହେଁ ଶୁଣ ସରମଣି । ଆମ୍ଭର ଲୋତକ ଯାଇଁ ପଡ଼ିଲା ଧରଣୀ ॥ ବ୍ରହ୍ମଙ୍କର ଲୋତକ ଯେ ଶିବଙ୍କ ଲୋତକ । ଏ ତିନି ଲୋତକେ ଜାତ ହୋଇଲା ବୃକ୍ଷେକ ॥ ସେ ବୃକ୍ଷମୂଳରେ ବ୍ରହ୍ମା ଡାଳେ ବିଷ୍ଣୁ ବାସ । ଅଗ୍ରଭାଗେ ସଦାଶିବ ପତ୍ରରେ ତ୍ରିଦଶ ॥ ଦେଖିକରଣ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ ଦେବଗଣ

Digitized by srujanika@gmail.com

ବୋଇଲେ ଏ ବୃକ୍ଷ ତାହାଙ୍କ ମର୍ତ୍ତ୍ୟଲୋକରେ । ତ୍ରିବିଧ ଶିକ୍ଷଣ ରୂପ
ଜଟାହିଁ ବିଶାଖା । ଏ ବୃକ୍ଷର ମୂଳେ ଅଛନ୍ତି ଯାହାଙ୍କ ଲେଖା ॥
ଏ ବୃକ୍ଷର ମହିମା ଯେ କେ ପାରିବ କହି । ଦର୍ଶନେ ଆତ୍ମହରଣ
ଦୋଷ ଯମାଯାଇ ॥ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ବୋଇଲେ ପ୍ରଭୁ ଶୁଣି ମା ଗୋସାଇଁ ।
କଥାଏ ପଚାରେ ସନ୍ଦେହ ଛେଦିବ ପାଇଁ । ତୁମ୍ଭ ଶାପେ ବୃନ୍ଦାବତୀ
ହୋଇଅଛି କାଷ୍ଠ । କେମନ୍ତ ପ୍ରକାରେଣ ସେ ହୋଇଲେକ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ।
ଶ୍ରୀଧର ବୋଇଲେ ସେ ଯେ ଅମ୍ଭ ଶାପ ପାଇ । ପୃଥ୍ୱୀରେ ରହିଥିଲା
କାଷ୍ଠରୂପ ହୋଇ ॥ ତେତିଶକୋଟିଦେବତା ବ୍ରହ୍ମା ବିଷ୍ଣୁ ଶିବ ॥
ସମସ୍ତେହେଁ ଦେଇଥିଲେ ତାହା ଉପଦ୍ରବ ॥ ବ୍ରହ୍ମା ବିଷ୍ଣୁ ଶିବ ଅମ୍ଭେ
ତିନଜଣ ଥାଉ । ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆନନ୍ଦ ହୋଇଲୁ ତାକୁ ଚାହିଁ ॥
ଆନନ୍ଦରୁ ଉପୁଜିଲା ଯେ ଲୋତକମାନ । ବୃନ୍ଦାବତୀ ଉପରେ ଯେ
ପଡ଼ିଲା ଅର୍ଜ୍ଜୁନ । ତେଣୁ କରି ତୁଳସୀ ହୋଇଲା ତହିଁ ଜାତ ॥
ତେତିଶକୋଟିଦେବତା ଦେଖିଣ ଉଭତ ॥ ପୁଷ୍ପର ମହିମା ତାର
କେତେହେଁ କହିବା । ମଥାରେ ଦେଲେ ମହା ପବିତ୍ର ହୋଇବା ॥
ଏତେ ବୋଲି କରଯୋଡ଼ି ଦେବେ କଲେ ସ୍ତୁତି । ଅହେ ଠାକୁରାଣୀ
ମା ଗୋ ଈଶ୍ୱର ତୁ ପୃଥ୍ୱୀ ॥ ତୋହର ପୁଷ୍ପତେ ଅମ୍ଭେ ହୋଇବୁଁ
ଯତେକ । ତେତିଶକୋଟିଦେବତା ଛନ୍ଦପ୍ରଲୋକ । ଯେ ତୋର
ପୁଷ୍ପମାନ ଦେବେ ନିଜ ଶିରେ । କୋଟି ଜନ୍ମର ପାତକ ପଳାଇବ
ଦୂରେ ॥ ଏତେ ବୋଲି ବୃକ୍ଷଙ୍କୁ ଯେ ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ କଲେ । କରପତ୍ର
ଯୋଡ଼ିଣ ପତ୍ରକୁ ଦୃଷ୍ଟିଗଲେ । ପୁଣ ପାଏ ଚଢ଼ିଣ ବୋଇଲେ ଦେବ-
ଗଣ । ଅମ୍ଭର ଶୁଭାଶୀ ମା ଗୋ ସାବଧାନେ ଶୁଣ ॥ ତେଣୁ କରି
ତୁମ୍ଭପାଦେ କରୁଅଛୁଁ ସେବା । ଏ ପୁଷ୍ପର ବାସନା ଯାହାକୁ ଅଟଇ
ଦେବା ॥ ଦେବତାଙ୍କ ବଚନେ ତୁଳସୀ ମନେ ତୋଷ । ବୋଇଲେ
ହେ କହିଦେବା ଏଥିର ସନ୍ଦେଶ । ଗୋଲକର ଗୋପୀ ଅମ୍ଭେ
ପୁଷ୍ପରୂପେ ଜାତ । ଅଜ୍ଞାତରୁ ମର୍ତ୍ତ୍ୟପୁରେ ହୋଇଲୁଁ ବିଖ୍ୟାତ ॥

Digitized by srujanika@gmail.com

ଗୋପୀଙ୍କର ଅଂଶରେ ଯେ ପୁଷ୍ପଜାତ ହୋଇ । ଏ ପୁଷ୍ପର ବାସନା ବିଷ୍ଣୁଙ୍କୁ ଅଗେ ଦେଇ । ବିଷ୍ଣୁର ମଥାରେ ନେଇ ପୁଷ୍ପ ଅଗେ ଦେବ । ଅବଶେଷ ରହିଲେ ଯେ ପଛେ ତୁମ୍ଭେ ନେବ ॥ ତତ୍ତ୍ୱଦର୍ଶନ ଲୋକେ କାମନାରେ ବଶ । ବିଷ୍ଣୁଙ୍କୁ ନ ଦେଇଲେ କେହି ନ ନେବ ପୁଷ୍ପ ॥ ଯେଉଁକାଳେ ଉଦେ ହେବେ ଶ୍ରୀମତୀରମଣ । ଚତୁର୍ଥରୂପ ହୋଇବେ ଜଗନ୍ନାଥ ଜାଣ ॥ ଏ ତୁଳସୀ ମାଣିକ୍ୟ ରୂପରେ ହେବ ଜନ୍ମ । ସୁଦର୍ଶନ ପିତା ତାର ଅବଶ୍ୟ ପ୍ରମାଣ ॥ ମୋହ ନାମରତ୍ନଗୀତା ଅମୀୟ ଯେ ରସ । ଦୀନ କୃଷ୍ଣଦାସ କରେ ଜଗତରେ ପ୍ରକାଶ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀନାମରତ୍ନଗୀତାୟାଂ ଶ୍ରୀହରିଅର୍ଜୁନ ସମ୍ବାଦେ ତୁଳସୀ ଜନ୍ମ-
କଥନେ ନାମ ଅଷ୍ଟବିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

—୦*୦—

ଉନତ୍ରିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଶ୍ରୀ ଭଗବାନୁବାଚ ।

ଅର୍ଜୁନ ଆଗରେ ଯେ କହନ୍ତି ଭବଗ୍ରାହୀ । ଏକମନେ ଶୁଣ ତୁ ହୋ ଯୁଧିଷ୍ଠିରଭାଇ ॥ ଆଗେ ଶ୍ରୀହରିଙ୍କି ଦେଇ ପଛେ ସେନ ତୁମ୍ଭେ । ଜ୍ଞାନ ନୋହିବଟି କହୁଅଛୁଁ ଆମ୍ଭେ ॥ ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ନ ଦେଇ ଅଗେ ଯେ ଘେନିବ ଏହା । ସେ ପ୍ରାଣୀ ହୋଇବ ନଷ୍ଟେ ବାଷ୍ଟରେ ଦୋରେହା ॥ ପଛେ ମୋତେ ନ ବୋଲିବୁ କହୁଅଛୁ ଶୁଣ । ବିଷ୍ଣୁଙ୍କୁ ନ ଦେଲେ ଯେ ଦ୍ରୋହ ହୋଇବ ପୁଣ ॥ ତୁଳସୀଙ୍କ ବଚନ ଦେବତାମାନେ ଶୁଣି । ମହାଭୟ କରଣ ପୁଛିଲେ ଆସି ପୁଣି ॥ ଏ ପୁଷ୍ପ ବାସନାକୁ ଯେ ଯୋଗ୍ୟ ଆମ୍ଭେ ନୋହୁ । ବିଷ୍ଣୁଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ ହେବ ନ ଘେନିବା କେହି । ମର୍ତ୍ତ୍ୟଭୁବନରେ ଜାତ ହୋଇଲ ଯେ ତୁମ୍ଭେ । କେଉଁଠାରେ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କୁ ଖୋଜିବା ପୁଣ ଆମ୍ଭେ । ଅନନ୍ତ ମୂରତି ବିଷ୍ଣୁ ଅନ୍ତ ଯାର ନାହିଁ । ଏ ପୁଷ୍ପ କେମନ୍ତ ତାଙ୍କୁ ଦେବା ହେ ଗୋସାଇଁ ॥ ଦେବତାଙ୍କର ବଚନେ ବୋଇଲେ ତୁଳସୀ । ଅଶେଷ ଭୁବନେ ବିଷ୍ଣୁ

Digitized by srujanika@gmail.com

ସନ୍ତୋଷରେ ବସି । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନ ପାଇଲେ ହୃଦପଦ୍ମେ ଶ୍ରୀବ ଜାଗ । ମାନସିକେ ତାହାଙ୍କ ଯେ ପୁଷ୍ପ କର ଲାଗି ॥ ଯେଉଁଠାରେ ଦେଖିଲେ ଯେ ପାଇବେ ସେହିଠାରି । ମାନସିକେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଯେତେ ପୁଷ୍ପ ଦେଇ ॥ ଏଥକୁ ଦେବତାମାନେ ନ ଜାଣିବ ତୁମ୍ଭେ । ବିଷ୍ଣୁର ବଲ୍ଲଭୀ ଯେ ତୁଳସୀଦେବୀ ଅଟେ ॥ ଏମନ୍ତ ବେଳଣ ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ଠାକୁରାଣୀ ସନ୍ତୋଷ ହୋଇଲେ ଯେ ଦେବତାମାନେ ଶୁଣି ॥ ପୁଣି ହିଁ ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ଯାଅ ଏହିକ୍ଷଣ । ମର୍ତ୍ତ୍ୟପୁରେ ଯେତେ ପୁଷ୍ପ ଖୋଜିକର ଆଣ ॥ ତୁଳସୀଙ୍କ ବଚନ ଯେ ଦେବତା ଶୁଣିଲେ । ସବୁ ପୁଷ୍ପ ତୋଳିକର ଛାମୁକୁ ଆଣିଲେ । ଦେଖିକରି ସନ୍ତୋଷ ହୋଇଲେ ମହାମାଈ । ବୋଇଲେ ଏ ପୁଷ୍ପ ଥୁଅ ଶିଳାପରେ ନେଇ ॥ କାହା ହସ୍ତେ କେତେ ପୁଷ୍ପ ଘେନିଅଛ ବାବୁ । ଶିଳାଆଦି ଉପରେ ନଉଛ ନେଇ ସବୁ ॥ ପ୍ରଥମ ପବିତ୍ର ଯେ ବିଷ୍ଣୁର ପରକାଶ । ଆଗେ ତାଙ୍କ ଶିରେ ଦେଇ ଘେନ ଅବଶେଷ ॥ ତୁଳସୀଙ୍କ ବଚନ ଦେବତାମାନେ ଶୁଣି । ସବୁ ପୁଷ୍ପ ନଉଛିଲେ ଶିଳାପରେ ଆଣି ॥ ଯେତେ ପୁଷ୍ପ ଦେଲେ ବିଷ୍ଣୁ ନ ମଣିଲେ ସୁଖ । ତୁଳସୀଙ୍କୁ ନ ଦେଲେ ମନରେ ତାଙ୍କ ଦୁଃଖ ॥ ପ୍ରଣାମ କରିଣ ଦେବେ କରପଦ୍ମ ଯୋଡ଼ି । ସ୍ତୁତି କରି ଛାମୁରେ ରହିଲେ କର ଯୋଡ଼ି ॥ କାହାର ସେବାରେ ବିଷ୍ଣୁ ମନେ ସୁଖ ନାହିଁ । ତୁଳସୀ ଦଳରେ ତାଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଅଛି ରହି । ମନର ବିଚାର କେହି ନ ଜାଣିଲେ ଯହିଁ । ତୁଳସୀ ପାଖକୁ ଶିଳା ଚଳେଇଲେ ତହିଁ । ଧୀର ଧୀର ହୋଇ ଯାଇଁ ଛାମୁରେ ପ୍ରବେଶ । ଦେଖିଣ ତୁଳସୀଦେବୀ ମନେ ହସ ହସ ॥ ଶିଳାହିଁ ଅଟେ ବୋଲି ମନେ ପାଇଲେ ଭରସା । ଶିଳାକୁ ଅଟେ ବୋଲି ଦେଖି ରହିଲେ ତୁଳସୀ ॥ ଦୁଇଙ୍କର ଏକସ୍ଥାନେ ଚଳେଇଲେ ଯହିଁ । ଦେଖିଣ ଦେବତାମାନେ ନୃତ୍ୟ କଲେ ତହିଁ ॥ ଶିରେ କର ଦେଇ ଜଣାଇଲେ ଶିଳା ପାଶ । ହେ ପ୍ରଭୁ ନ ଜାଣି ଆମ୍ଭେ ନ ଘେନିବା ଦୋଷ ॥ ଅଗଣିତ ତୁଳସୀଙ୍କୁ ନ ଦେଲୁଁ ଯେ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଅଣି । ଆମ୍ଭ ଦୋଷ କ୍ଷମା କର ଶଙ୍ଖଚକ୍ରପାଣି ॥ ଦେବତାଙ୍କ ବଚନେ
ଯେ ବସ୍ତୁ ହେଲେ ତୋଷ । ବୋଇଲେ ହେ। ବର ମାଗ ସକଳ
ନିଦେଶ ॥ ଦେବତାଏ ବୋଇଲେ ଯେତେବା ଆମ୍ଭ କଷ୍ଟ । ଚିନ୍ତା
କଲେ ପାଇବୁଁ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଅଟେ ଭେଟ ॥ ଏମନ୍ତ ଭାବନା ଆମ୍ଭ
ସର୍ବକାଳେ ଥାଉ । ଶ୍ରୀମଙ୍ଗୀବନ୍ଧର ହେଲେ ଦେଖା ଦେବ ଅଉ ॥
ଶ୍ରୀମନ୍ତ ବରଦେ ପ୍ରଭୁ ହୋଇ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ । ତୁମ୍ଭେ ସେ କାଳରେ
ହେବ ବନ୍ଧୁଅଛ ପୁଣ ॥ ମୋହ ନାମରତ୍ନଗୀତା ଗୀତା ମଧ୍ୟେ ସାର ।
ଜନକୃଷ୍ଣ ଦାସ ଏହା ଭଣେ ନିରନ୍ତର ॥

ଇତି ଶ୍ରୀନାମରତ୍ନଗୀତାୟାଂ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାର୍ଜ୍ଜୁନସମ୍ବାଦେ ଶାଳଗ୍ରାମେ
ପୁଷ୍ପଦେବାନ୍ନଥନେ ନାମ ଊନଚତ୍ୱାରିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

—— ◦ ❋ ◦ ——

ଚତ୍ୱାରିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଉବାଚ ।

ଅର୍ଜ୍ଜୁନକୁ ଗୋବିନ୍ଦେ କହନ୍ତି ନିଜସ୍ୱତ । ଏ ନାମର ମହିମା ତୁ
ଶୁଣ ହୋଇ ଚିତ୍ତ ॥ ଏତେମାତ୍ର ଅନୁଗ୍ରହ କରିବା ଗୋସାଇଁ । ଆଉ
ଆନ ବରରେ ଯେ ଆମ୍ଭ କାର୍ଯ୍ୟ ନାହିଁ ॥ ଦେବତାଙ୍କର ବଚନ
ଏସନେକ ଶୁଣି । ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇଲେ ସେ ଯେ ଶିଳା ରତ୍ନମଣି ॥
ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ଯହିଁରେ ପାଇବଟି ଲାଭ । ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ଦେଖିବ
ଯେବେ ତୁଳସୀଙ୍କୁ ଛୁଇଁବ ॥ ତୁଳସୀ ଚରଣେ ସେବା କରୁଥିବ
ନିତ୍ୟ । କିଛି ହେ କପଟ ମାୟା ନ କରିବ ଚିତ୍ତେ ॥ ଯେଉଁଠାରେ
ତୁଳସୀ ଶ୍ରୀହରି ସେହିଠାରେ । ଆଉ ସବୁ ପୂଜା ଯେତେ ତାହାଙ୍କ
କଳାରେ । ସେ ଅମୃତ ପ୍ରାଣପକ୍ଷୀ ସେ ଅମୃତ ଅକ୍ଷି । ବେଦ ଶାସ୍ତ୍ର
ପ୍ରମାଣେ ଅଥିତା ଅଛି ଲେଖି ॥ ତାହାଙ୍କର ଗୁଣ ଯେତେ କହିବାକୁ
ନାହିଁ । ତେତେ ହୋଇ ଜଣେ ଅଛି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡରେ ନାହିଁ ॥ କୋଟି
କୋଟି ପୁଷ୍ପ ଦେଇ ଯେ ପୂଜିବ ଯହିଁ । ବିନା ତୁଳସୀରେ ଯେ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ
ଭେଟ ନାହିଁ ॥ ତାଙ୍କ ଆତ୍ମା ଆମ୍ଭ ଆତ୍ମା ନୋହେ ଭିନ୍ନ କର ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ତୁଳରେ ତୁଳକଲେ ଅମ୍ଭେ ଏକ ମଅସର । ଏମନ୍ତ ବୋଲନ୍ତ ବିଜା ହୋଇଲେ ମନ୍ତ୍ର । ସାବଧାନ ହୋଇ ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣସି ଅର୍ଜୁନ ॥ ଯେତେଦିନ ତୁଳସୀ ଜନମ ହେଲେ ଖିତି । ବ୍ରହ୍ମାଦି ଶଙ୍କର ଦେବା କରୁଥାନ୍ତି ଭକ୍ତି ॥ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ସରସ୍ୱତୀ ମୂଳେ ସମସ୍ତେ ସେବନ୍ତି । ସୁର ନର ସଙ୍ଗତେ ସକଳ ଦେବ ଦେବୀ ॥ ଏ ପୁଷ୍ପ ମହିମା ପାର୍ଥ ଦେବଙ୍କୁ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ । ତେଣୁ ସେ ବୋଲାଉଁ ଅମ୍ଭେ ତୁଳସୀବଲ୍ଲଭ ॥ ଗୋପରେ ଉଦାସ କଲି ଗୋପୀଙ୍କର ମେଳେ । ନନ୍ଦଘରେ ବଢ଼ିଲୁଁ ଥୋକାଏ ଦିନକାଳେ ॥ ଯଶୋଦାର ଯେ ସେବାରେ ମୁଁ ଲାଗିଥିଲି ଭକ୍ତେ । ଥୋକାଏ ଥେଲାଏ କରି ପୂଜିଲେ ସେ ଏବେ ॥ ଗୋପପୁରୁଁ ଆସି ପୁଣି ମଥୁରା ପ୍ରବେଶ । ଅଷ୍ଟମଲ୍ଲ ତୁଲେଣ କଂସକୁ କଲୁଁ ନାଶ ॥ ଦୁଷ୍ଟଜନ ନିବାରି ପୃଥ୍ୱୀର ଭାର ନାଶି । ଦ୍ୱାରକାପୁରର ଅମ୍ଭେ ପ୍ରବେଶ ହେଲୁଁ ଆସି ॥ ଅମ୍ଭ ଆସିବାର ଦେଖି ଦେବୀ କମଳା । ଭୀଷ୍ମକ ଘରେ ଜାତ ହେଲେକ ତାହା ଜାଣି ॥ ସ୍ୱୟମ୍ବର ସଭାରୁ ଯେ ଅଣିଲୁଁ ସେ ବାଳୀ । ଲକ୍ଷେ ରଜାଙ୍କ ମୁଖରେ ଲଗାଇଲୁଁ କାଳି । ରୁକ୍ମିଣୀର ଭାଇ ଆସି ଝଗଡ଼ିଲା ପଥେ । ସାତ ବେଢ଼ି କରି ତାକୁ ବାନ୍ଧିଲୁ ଯେ ରଥେ ॥ ପ୍ରତିବୋଧ କରି ଯହୁଁ କହିଲେ ରୁକ୍ମିଣୀ । ଭୀଷ୍ମକ ନନ୍ଦନ ପଳାଇଲେ ପ୍ରାଣ ଘେନି ॥ ରୁକ୍ମିଣୀ ବିଭା ହୋଇଲୁ ଦ୍ୱାରକା ଭୁବନେ । ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଯେତେ ଲୋକ ବିକଳେ ମୋ ସ୍ଥାନେ ॥ ଯେତେ ଦିନୁଁ ଭଜେକଲେ ଭୀଷ୍ମକ କୁମାରୀ । ସେହି ଦିନରୁ କହେନ ଦ୍ୱାରକାର ଶିରୀ ॥ ଭୀଷ୍ମକନନ୍ଦିନୀ ଯେ ଅମ୍ଭର ନିଜ ସାଥ । ତୁଳସୀ ସେବାର ସେ ଜାଣନ୍ତି ସେ ବାଟ ॥ ଦ୍ୱାରେ ତୁଳସୀ ବୃକ୍ଷକୁ ସ୍ଥାପେଣ ରୁକ୍ମିଣୀ । ମୂଳେ ଢାଳେ ଗଙ୍ଗାନୀର ଘଉଡ଼ର ପାଣି ॥ ତୁଳସୀ ଭାବକୁ ଜାଣନ୍ତି ସେ ବଡ଼ ଇଷ୍ଟ । ଧୂପ ଦୀପ ଦେଇ ତାଙ୍କୁ ସେବନ୍ତି ନିଷ୍ଠ । ପ୍ରଣାମ କରନ୍ତି ଶିରେ କରପଦ୍ମ ଯୋଡ଼ି । ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ କରନ୍ତି ସ୍ତୁଅନ୍ତି ପାଦେ ପଡ଼ି ॥ ଚନ୍ଦନ ଲେପି ଚଉଦିଗ ଶୁଦ୍ଧ ପକ୍ଷେ ଲେଖେ । ଜେଉଁର

ଗୃହ୍ୟ ଅଛି ସେ ତୁଳସୀ ବୃକ୍ଷ ଗୋ ଶିକ୍ଷେ ॥ ପଦ୍ମମୂଳ ନ୍ୟାନ କୋଟି ରଚନ୍ତ ମନ୍ତ୍ରଣି । ଅନେକ ପ୍ରକାରେ ସେବା କରନ୍ତି ରୁକ୍ମିଣୀ ॥ ଅର୍ଜୁନ ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ବୃନ୍ଦାବନି । ତ୍ରିଭୁବନ ଅଧିଶ ଜାପୃ ହୋଇଲା ତୁଳସୀ ॥ ପରମନନ୍ଦ୍ୟରେ ଏବେ ନାମ ତାର ପୁଣ । ମାଣିକ୍ୟ ବୋଲିବ ସେ କହନ୍ତେ, ହେବ ଜନ୍ମ ॥ ପରଜାପୃ ଭାବ ତାର ଅଛଇ ନକର । ଖାବରେ ତୋ ମୋହିଲେ ଏ ଶ୍ରୀଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ॥ ମେଦ୍ଧ ନାମତତ୍ତ୍ୱଗୀତା ଏ ରସ ଅଛଇ । ଦୀନକୃଷ୍ଣଦାସ ଏହା ଭାବରେ ଭଣଇ ।

ଇତି ଶ୍ରୀନାମତତ୍ତ୍ୱଗୀତ ଗ୍ରନ୍ଥେ ଶ୍ରୀହରିଅର୍ଜୁନସମ୍ବାଦେ ରୁକ୍ମିଣୀ ତୁଳସୀ ସେବା କଥନେ ନାମ ଚତ୍ୱାରିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟଃ ।

— ୦:୦:୦ —

ଏକଚତ୍ୱାରିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଅର୍ଜୁନ ଉବାଚ ।

ଅର୍ଜୁନ କହନ୍ତି ଅହେ ପ୍ରଭୁ ହୃଷୀକେଶ । ଦୟା କରି ପୂର୍ଣ୍ଣକର ମୋହର ଅଭିଳାଷ ॥ ତୁମ୍ଭର ମହିମା ଏବେ କହ ନନ୍ଦବଳା । ଏହା ଦେହ ତୁମ୍ଭର ସେ କେତେ ଅଂଶ କଳା ॥ ଶ୍ରୀହରି ବୋଇଲେ ଯାହ ପ୍ରକାଶିଲୁ ମୋତେ । ଏକଥା ଗୋପ୍ୟ ଯେ ଏତ କହିଦେବା କେତେ ॥ ଅମ୍ଭର ମହିମା ପାର୍ଥ ଅଛଇ ଅନନ୍ତ । ଅନନ୍ତ ମହିମା କଥା କେ କହିବ ଅନ୍ତ ॥ ଅଦ୍ଭୁତ ମୂଳ ବୃକ୍ଷ ଯେମନ୍ତେ ସମୁଦ୍ରକେ ଥାଇ । ଫଳମାନେ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡରେ ଜାତ ହୋନ୍ତି ଯାଇ ॥ ସେହିମତେ ମୂଳ ବୃକ୍ଷ ଅଟୁ ଅମ୍ଭେ ପାର୍ଥ । କୋଟି କୋଟି କଳା ଅଛି ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗରୁ ଜାତ ॥ ଯେତେ ସମୁଦ୍ର ଅନ୍ତ କେ ପାରିବ କହି । ତହୁଁ ଜାତ ହୋଇଲା ସେ ତରଙ୍ଗ ଲହରୀ ॥ ଯେତେକ ବାୟୁ ତାହାର ଉଦୟ ହୋଇ ବିଶେଷ । ତହୁଁ ଜାତ ହୋଇ ପୁଣ ତହିଁ ଯାଇ ମିଶେ ॥ ଦେହରେ ଯେସନେ ମଳ ଲାଗିଥାଇ ପାର୍ଥ । ଧୋଇଦେଲେ ଅଛି କେବଳେ ନୁହଇ ତ

ଜାତ ॥ ସେହିକ୍ଷଣେ ଆମ୍ଭର ଯେ ଝଂଟକନାମାନ । ଅନ୍ତଯାନ
ହୋଇଛନ୍ତି ଶୁଣ ତୁ ଅର୍ଜୁନ ॥ ନିତ୍ୟସ୍ଥଳ ମଣ୍ଡଳ ଯେ ରାହାସମଣ୍ଡଳ ।
ଅନନ୍ତ ଶିର ଉପରେ ରାଧାକୃଷ୍ଣ ଖେଳ ॥ ରାଧିକା ଅଂଶରୁ ଜାତ
ନିପୁର ସୁନ୍ଦରୀ । ତ୍ରିପୁର ଅଂଶରୁ ଜାତ ବୃନ୍ଦାବତୀ ନାରୀ ॥ ବୃନ୍ଦାବତୀ
ଅଂଶରୁ ତୁଳସୀର ଜନମ । ତୋ ଆଗେ କହିଲୁଁ ପାର୍ଥ କଥାର
ମରମ ॥ ନରକାର ଅଙ୍ଗ ଅଟନ୍ତି ହୋଇଅଛୁଁ ଜାଣ । ଅନ୍ତ ଉଦରୁ
ଜାତ ଯେ ମହାଦୈତ୍ୟ ସୁତ ॥ ଏକ ଅଂଶ ଧରଣ କରିଲୁଁ ବୃନ୍ଦାବତୀ ।
ଆର ଅଂଶ କଲୁଁ ବଜ୍ର ପାଷାଣ ମୂରତି ॥ ଏବେ ଯେଉଁ ଅଂଶ ଅମ୍ଭ
ଅଙ୍ଗ ଅଛୁ ପାର୍ଥ । କୋଟିକେ ଠେ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ହୋଇବ ସେହିଁ ଜାତ ॥ ଅର୍ଜୁନ
ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ଲକ୍ଷ୍ମୀସାଇଁ । ଶ୍ରୀମୁଖ ବଚନକୁ ସନ୍ଦେହ
ମୋର ନାହିଁ ॥ ପ୍ରତି ପ୍ରତି କର ତାହା କହ ହେ ଶ୍ରୀହରି । ଯେଉଁପରି
ବୁଝିବି ମୁଁ ବିଧିମତ କରି ॥ ଶ୍ରୀହରି ବୋଇଲେ ତୁ ହୋ ଶୁଣ
ଶିରମଣି । ତୁଳସୀର ସେବା ଏକା ଜାଣନ୍ତି ରୁକ୍ମିଣୀ । ଆଉମାନେ
ଆମ୍ଭର ଯେତେକ ମହାଦେଈ । ତୁଳସୀ ଭାବନା ସୁଖ ନ ଜାଣନ୍ତି
କେହି ॥ ଏଥୁ ଅନନ୍ତରେ ତୁ ହୋ ଶୁଣ ପାଣ୍ଡୁସୁତ । ଦ୍ୱାରକାକୁ
ଆଇଲେ ନାରଦ ମହାମୁନି । ଦଣ୍ଡ କମଣ୍ଡଳୁ ଯେ ଅମ୍ବର ଛତା
ବାଡ଼ି । କାଖତଳେ ଯାଉଛନ୍ତି କଳ ସେ ଯୋଡ଼ି ॥ ସକଳ ଯେ
ଦ୍ରବ୍ୟ ଯୋଗ କଟିତଟରେ ସାଜେ । ରୁଦ୍ରାକ୍ଷ ତୁଳସୀମାଳା ହୃଦରେ
ବିରାଜେ ॥ କର୍ଣ୍ଣରେ କୁଣ୍ଡଳ ଅଷ୍ଟାଙ୍ଗଯୋଗରେ ଜଟା । ଦ୍ୱାଦଶ
ସ୍ଥାନରେ ଫୋଟି ଚନ୍ଦନ ଯେ ଟୀକା ॥ ଏସନେକ ଦ୍ରବ୍ୟ ବେଶ
ହୋଇ ମହାମୁନି । ଦ୍ୱାରକାରେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ତତକ୍ଷଣି ॥
ସତ୍ୟଭାମା ପୁରେ ଅସ ମିଳି ବ୍ରହ୍ମାସୁତ । ବିଶାଳ କରାଇ ମୁନି
କରାଇଲେ ବ୍ରତ ॥ ନାରଦ ବୋଇଲେ ଶୁଣ ଶଙ୍କାଜିତ ବାଳି ।
ତୋହପାଇଁ ନାନାପୁଷ୍ପ ଆଣିଅଛୁଁ ତୋଳି ॥ ବ୍ରତ କରାଇ ପ୍ରବନ୍ଧ
କରାଇବା ହେବ । ଦକ୍ଷିଣା ଆମ୍ଭକୁ ଏବେ କେତେ ଦେବୁ କହ ॥
ସତ୍ୟଭାମା ବୋଇଲେ ମାଗିବ ତୁମ୍ଭେ ଯାହା । ସତ୍ୟ କରୁଅଛୁ

Digitized by srujanika@gmail.com

ମୁଁ ଅବଶ୍ୟ ଦେବି ତାହା । ଅଷ୍ଟରତ୍ନଦକ୍ଷିଣା ଦେବଇଁ ଅନୁପମ ।
ଶୁଣି କରି ନାରଦ ହୋଇଲେ ତମ ତମ ॥ ବୋଇଲେ ଗୋ ସତ୍ୟଭାମା
ଆଜ୍ଞା ଦେଲ ଯାହା । ଧନରତ୍ନ ନେଇଁ ଆମ୍ଭେ କି କରିବୁଁ ତାହା ॥
ଏତେ ବୋଲି ତୁଳସୀ ଯେ ରାମ ରାମ ବାଣୀ । ପରମ ନୃତ୍ୟରେ
ବିଜୟେ ଶ୍ରୀ ବଂଶୀପାଣି ॥ ସେ ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ମୂର୍ତ୍ତି ଅନନ୍ତ ଅଟଇ ।
ତାହାଙ୍କୁ ଯେ ଭଜୁଥାନ୍ତି ପ୍ରଭୁ ଭାବଗ୍ରାହୀ ॥ ମୋହ ନାମରତ୍ନଗୀତା
ଅଟଇ ଯେ ସାର । ଦୀନକୃଷ୍ଣ ଦାସ ଏହା ହୃଦରେ ବିଚାର ॥

ଇତି ଶ୍ରୀନାମରତ୍ନଗୀତାୟାଂ ଶ୍ରୀହରିଅର୍ଜ୍ଜୁନସମ୍ବାଦେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ
ଅଂଶକଳା ବିଷୟବର୍ଣ୍ଣନେ ନାମ ଏକତ୍ରିଂଶୋଧ୍ୟାୟଃ ॥

—o—

ଦ୍ୱିତ୍ରିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଉବାଚ ।

ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ଆଗରେ ଯେ କହନ୍ତି ଚକ୍ରପାଣି । ଏକମନେ ଶୁଣ ତୁମ୍ଭେ
ବୀର ଚୂଡ଼ାମଣି ॥ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ନନ୍ଦନ ସେ ନାରଦ ବ୍ରହ୍ମଋଷି ।
ବୋଇଲେ କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ତୋର ନେଇଯିବା ଧରି ॥ କହୁଁ କହୁଁ ମୋହ
ରୂପ ହେଲେ ବ୍ରହ୍ମଋଷି । ଅମ୍ଭ ବେଦକର ଧରି ଆଣିଲେ ଅକର୍ଷି ॥
ବୋଇଲେ ତୋହର ନାଶ ସତ୍ୟବ୍ରତ କଲା । ବରୁଣ ନିମନ୍ତେ ପିତା
ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ସେ ଦେଲା ॥ କାହା ଆଗେ ଗୁହାରି କହିବ ପଦ୍ମଅକ୍ଷି ।
ତିନିପୁରେ କେହି ତୋତେ ନ ପାରିବେ ରଖି ॥ ଏତେ ବୋଲି ହସ୍ତ
ଧରି ତୋଳିଣ ସେ ବେଗେ । ବିଳମ୍ବ ନ କରି ଆମ୍ଭେ ଗଲୁଁ ତାଙ୍କ
ସଙ୍ଗେ ॥ ପଦ୍ମକର ଧରିଣ ସତ୍ୱରେ ବିଜେ କଲେ । ନଗରୁ ବାହାରି
ହୋଇ କିଛି ଦୂର ଗଲେ ॥ ଏମନ୍ତ ସମୟେ ସତ୍ୟଭାମା ଗଲେ ଧାଇଁ ।
ନାରଦ ମୁନିଙ୍କି ଆଗେ ଉଗାଳିଲେ ଯାଇଁ ॥ ବୋଇଲେ ଶୁଣିମା ତୁମ୍ଭେ
ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ କୁମର । କଥା ନ ବୁଝିଣ ବଡ଼ ଅନ୍ୟାପୃତ କର ॥ ମୁହିଁ
ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ବଚନ ନ ପାରିବି କରି । କାହିଁପାଇଁ ସ୍ୱାମୀଙ୍କି ମୋ ନେଉଅଛ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଧର ॥ ତାହାଙ୍କର ସମାନେ ବରୁଣ ଦେବ ଗାଢ଼ । ବଳମ୍ବ ନ କର
ମୋ ପ୍ରଭୁଙ୍କ ହସ୍ତ ଛାଡ଼ ॥ ନାରଦ ବୋଇଲେ ଭୁ ଗୋ ସତ୍ୟବ୍ରତ
ଏବେ । ଜଗନ୍ନାଥ ସମାନେ ଦକ୍ଷିଣା ଦେବୁ ଯେବେ ॥ ସତ୍ୟଭାମା
ବୋଇଲେ ମୋହର ସତ୍ୟ ସତ୍ୟ । ଏ କଥାକୁ ନାସ୍ତିକଲେ ନାଶ
ଯିବ ବ୍ରତ ॥ ଶୁଣିକରି ବାହୁଡ଼ି ଅଇଲେ ମହାମୁନି । ଅସକତରେ
ବସିଲେ ତରାଜୁ କରେ ଘେନି ॥ ସତ୍ୟଭାମା ମୁଖ ଚାହିଁ ଆଜ୍ଞାଦେଲେ
ମୁନି । ଜଗନ୍ନାଥ ସମାନେ ବରୁଣ ବଥ ଆଣି ॥ ଏତେ ବୋଲି
ବେନିଖମ୍ଭ ପୋତାଇଲେ ତହିଁ । ମଧ୍ୟରେ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଛେଣି ଚଢ଼ାଇଲେ
ନେଇ ॥ ମଣି ଯେ ମାଣିକ୍ୟ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ମାଳା ଯେ ପୋହଳା । ନାନାବର୍ଣ୍ଣ
କମ ଯେ ବିବିଧ ରତ୍ନମାଳା ॥ ଲକ୍ଷେମାତ୍ର ସୁବର୍ଣ୍ଣ ତହିଁରେ ଆଣି
ଭର । ଅମ୍ଭରୁଲେ ରତ୍ନ ଯେ ନୋହିଲା କେହି ସର ॥ ଦେବ ସଳ
ଅଦକର ମଣୋହି ଯୋଗାଡ଼ି । ତାହା ନେଇ ଦେଲା ତହିଁ ଭଧ
ମନେ ଦୃଢ଼ ॥ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ସମ ନୋହିଲା ତରାଜୁ । ଦେଖି
ସତ୍ୟଭାମା ଯେ ପାଇଲେ ମହାଲଜ୍ଜା ॥ ପ୍ରସନ୍ନବଦନେ ଆମ୍ଭେ ଆଜ୍ଞା
ଦେଲୁଁ ତାଙ୍କୁ । ବେନି ଯେ ଭଣ୍ଡାର କାଢ଼ି ଅଣ ଏ ଠାବକୁ ॥ ଆଜ୍ଞା
ପାଇ ସତ୍ୟଭାମା ଧାଇଁକାରେ ଗଲେ । ଭଣ୍ଡାର ସହିତେ ଆଣ
ତରାଜୁରେ ଦେଲେ ॥ ଦ୍ୱାରକାଭୁବନ ଲୋକ ଚାହିଁଲା ହୋଇଲେ ।
କେବେହେଁ ତରାଜୁ ଆଉ ତୁଳ ଯେ ନୋହିଲେ ॥ ବୋଇଲେ
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଯେ ନେଉଛନ୍ତି ମୁନି । ସମସ୍ତେହେଁ ଚାଲ ବାବୁ ଧନମାନ
ଘେନି ॥ ସାତ୍ୟକ ଅକ୍ରୂର ଯେ ଉଦ୍ଧବ ଉଗ୍ରସେନ । ଯାଦ ବଢ଼ମାନେ
ସବୁ ନେଉଛନ୍ତି ଧନ ॥ କେବେହେଁ ତୁଲ ଅଉ ନୋହିଲାକ
ତରାଜୁ । ଦେଖିକରି ସୁନ୍ଦରୀ ପାଇଲେ ମହାଲଜ୍ଜା ॥ ଏକାକୁ ଅନେକ
ତହିଁ ମନେ ମନେ ଭାଳ । ସତ୍ୟଭାମା ମୁଖ ଚାହିଁ ଦେଉଛନ୍ତି ଗାଳି ॥
ବୋଇଲେ ମୁନିଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ସତ୍ୟକଲୁ ଯେବେ । ଏହାଯୋଗେ
ଅନର୍ଥ ପଡ଼ିଲା ଆସି ଏବେ ॥ ବୋଇଲେ ଏ ମୁନିଙ୍କର ଉପାୟ

Digitized by srujanika@gmail.com

କରିବା । କୋପ ଜାତକଲେ ଅମ୍ଭେ ସମସ୍ତେ ମରିବା ॥ ଯେଉଁକାଳେ ଜାତ ହେବେ ଶ୍ରୀମନ୍ତରମଣୀ । ସେକାଳେ ମୁନିଙ୍କ ଯେ ଅଗମ୍ଭ ଦ୍ଧାପଣ ॥ ମଣିଭଦ୍ର ପର୍ବତରେ ପ୍ରଭୁ ପଦ୍ମନାଭ । ସପ୍ତଦଶ ପଦ୍ମ ତାହାଂ କୋହିବଟି ଲାଭ ॥ ମୋହ ନାମରହୃଗୀତା ମନେ କର ରଖ । ଦୀନକୃଷ୍ଣ ଦାସ ବୋଲେ ଭାବଣ ଶ୍ରୀମୁଖ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀନାମରହୃଗୀତାୟାଂ ଶ୍ରୀହରିଅର୍ଜୁନସମ୍ବାଦେ ସତ୍ୟଭାମା ସତ୍ୟ ବିଷୟ କଥନେ ନାମ ତ୍ରିଚତ୍ୱାରିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

—※—

ତ୍ରିଚତ୍ୱାରିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଉବାଚ ।

ଅର୍ଜୁନ ଅଗରେ ଯେ କହନ୍ତି ଭଗବାନ । ଏକମନେ ଶୁଣ ଏବେ ପାଣ୍ଡୁର ନନ୍ଦନ ॥ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଯେ ଗଲେ ଅଟମ୍ଭ ହୋଇବା ନରେଖ ॥ ସତ୍ୟଭାମା ଯୋଗରେ ପାଇଲୁଁ ଏତେ ଦୁଃଖ ॥ ଏ ବଚନ ଶୁଣିଣ ବୋଇଲେ ମହାଋଷି । ଅନ୍ୟଅନ୍ୟ ହୋଇ କର୍ପା ଭାଳୁଅଛ ବସି ॥ ତରୁଜରେ ଭୂଲ କରି ନ ଦେଲେ ଯେ ଧନ । ଅବଶ୍ୟ ମୁଁ ଧରି ହେନଯିବ ଭଗବାନ ॥ ସମସ୍ତେ ବୋଇଲେ ଯେବେ ନେବ ତୁମ୍ଭେ ହରି । ବଳହାରେ ଅମ୍ଭେମାନେ ନେବୁଁ ଯେ ଉଦ୍ଧରି ॥ ତୁମ୍ଭେ ହେ ଏଥକୁ ଯେବେ କରିବନ୍ତ ବଳ । ତଣ୍ଡି କାଟି ମରିବୁଁ ଯେ ଯୁବତୀ ସକଳ ॥ ସତ୍ୟଭାମା ବୋଇଲେ ଯେ ମୁହିଁ ମୂର୍ଖ ସ୍ତ୍ରୀହିଁ । ଦଣ୍ଡେ ମାତ୍ର ଏକା ତୁମ୍ଭେ ଥାଅ ତୁନି ହୋଇ ॥ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ବୋଧିଣ ଯେବେ ନ ପାରିବୁଁ ମୁନି । ତେତେବେଳେ ଦିବ ପଛେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ହେନି ॥ ପ୍ରବୋଧ ବଚନ କହି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଅଗେ । ରୁକ୍ମିଣୀପୁରକୁ ସତ୍ୟଭାମା ଚଳିଲେ ବେଗେ ॥ ପଥାର ଉପରେ ନେଇ ବେନିକର ଯୋଡ଼ି । ସ୍ତୁତି କରି ଶୋଇଲେ ଯେ ବେନିପାଦେ ପଡ଼ି ॥ ବୋଇଲେ ହେ ଠାକୁରାଣୀ ତୁମ୍ଭେ ଅହଂ ପାଠ । ମୋତେ ଅଛି ଘଡ଼ିଲା ଯେ ଦୁଃଖ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଶଙ୍କଟ ॥ ନନ୍ଦ ପ୍ରଭୁ ଆମ୍ଭର ଯେ ଅଟନ୍ତି ଶ୍ରୀହରି । ବରୁଣ ତମନ୍ତେ ମୁକ୍ତି ନେଇଅଛନ୍ତି ଧରି ॥ ଦ୍ୱାରକାନଗରୁ ସବୁ ବନ୍ଧ କେଲେ ଧନ । ଦେବହସ୍ତ ଅଧ ଭର ଯେତେ ଥିଲା ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ॥ ଭଣ୍ଡାର ସହିତେ ନେଇ ତଗଳରେ ଭର । ଠାକୁରଙ୍କ ସଙ୍ଗତେ ନୋହିଲେ କେହି ସର ॥ ଦ୍ୱାରକା ଭୁବନରୁ ସରିଲା ସବୁ ସୁଖ । ଧନ ଦ୍ରବ୍ୟ ଦେଇଣ ପାଇଲୁଁ ନାନାଦୁଃଖ ॥ କେବଳ ମାଧବ କଥା ତୁମ୍ଭଠାରେ ଅଛି । ରୁକ୍ମିଣୀ ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ନ ଜାଣ ଗୋ କିଛି ॥ ଜଗତର ପୁରୁଷ ଯେ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡଠାକୁର । ତାଙ୍କ ତୁଳେ ଧନକୁ କପାଇଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କର ॥ ସେହି ତାଙ୍କୁ ଏକା ଲକ୍ଷ୍ୟ ଆଉ ଲକ୍ଷ୍ୟ ନାହିଁ । ଯେତେ ଧନ ଦେଲେ ତାଙ୍କ ତୁଲେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କାହିଁ ॥ ରୁକ୍ମିଣୀ ବଚନ ଶୁଣି ସତ୍ୟଭାମା ଭାଳି । ଶୋକଭରେ କାନ୍ଦିଲେ ସେ ଶଙ୍କାକୁଳବାଳୀ ॥ ରୁକ୍ମିଣୀ ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ନ କର ଗୋ କୋପ । ତୁଳସୀର ସେବା ସରୁ ଦଣ୍ଡମାତ୍ର ଉଦ୍ଧ ॥ ଏତେ ବୋଲି ରୁକ୍ମିଣୀ ତୁଳସୀ ସେବା କଲେ । ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ କରି ପତ୍ର ଗୋଟିଏ ତୋଳିଲେ ॥ ଯେଣୁ ସେ ଅଟନ୍ତି ଗୁରୁ ନିତ୍ୟର ପୁନଶ୍ଚ । ସେ ସ୍ୱଧାମୋଦନ ରୂପ ସେହୁ ବଶ କର ॥ ମାଣିକ ରୂପରେ ଯେ ହୋଇବ ସେହି ନନ୍ଦ । ନେଣୁ ବଶ କରିବ ଯେ ପୁରୁଷଉତ୍ତମ ॥ ମୋର ନାମରତ୍ନଗୀତା ଅଟେ ମଧୁରସ । ଦୀନକୃଷ୍ଣ ଦାସ କରେ ଭାବରେ ପ୍ରକାଶ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀନାମରତ୍ନଗୀତାୟାଂ ଶ୍ରୀହରିଅର୍ଜ୍ଜୁନସମ୍ବାଦେ ସତ୍ୟଭାମା ଓ ରୁକ୍ମିଣୀ କଥନ ବର୍ଣ୍ଣନେ ନାମ ତ୍ରିଚତ୍ୱାରିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

—o—

ଚତୁଃଚତ୍ୱାରିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଶ୍ରୀ ଭଗବାନୁବାଚ ।

ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ଆଗରେ ଯେ କହନ୍ତି ଭଗବାନ । ଏକମନେ ଶୁଣ ତୁ ହେବା ଯୁଧିଷ୍ଠିରସ୍ଥାନ ॥ ସୁବର୍ଣ୍ଣପାତ୍ରରେ ଭରି ଦେଇଗଲେ ଖଡ୍ଗ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ଯାଇଁ ମୁନଙ୍କ ଛାମୁରେ । ହସ ହସ ହୋଇଣ ବୋଇଲେ ପାଟରାଣୀ । ସନ୍ଦେହେଁ ତ ମୁନି ତୁମ୍ଭେ ନେବ ଚକ୍ରପାଣି । ଅଧିକ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଆଉ ତ କହିବ କଥା । କାହିଁପାଇଁ ବଳେ ଧରି ନେବ ଅମ୍ଭ ଭର୍ତ୍ତା । ରୁକ୍ମିଣୀ କହନ୍ତେ ଯେ ନାରଦ କଲେ ରୋଷ । ବୋଇଲେ ତ ଦେଇ ମୋତେ କରୁଅଛି ତୋଷ । ପ୍ରଭୁପାଇଁ ଟାଣି ହୋଇ କହିଲୁ ଯେ କଥା । ପାରିଲେ ତୁ ଧନ ଦେଇ ନିଅ ତୁମ୍ଭ ଭର୍ତ୍ତା । ଯେତେ ଦ୍ରବ୍ୟ ଅଛି ଅଛୁ ତରାଜରେ ଭର । ଜଗନ୍ନାଥ ତୁଲେ ସବୁ ସରସମ କର । ରୁକ୍ମିଣୀ ବୋଇଲେ ଧନ ଆଣିଅଛୁ ମୁହିଁ । ଭଣ୍ଡାରରୁ ସବୁ ଧନ ପକାଅ କଢ଼ାଇ ॥ ଶୁଣିକରି ନାରଦ ଉଠିଲେ କୋପଭରେ । ତରାଜରୁ ଧନ କାଢ଼ି ପକାଇଲେ ତଳେ ॥ ରୁକ୍ମିଣୀଙ୍କ ବୋଇଲେ ଗୋ ଆଣିଅଛୁ ଯାହା । କୃପଣ ପ୍ରକାରେ ଝାମ୍ପି ରଖିଅଛୁ ତାହା ॥ କି କି ଦ୍ରବ୍ୟ ଆଣିଅଛୁ ତରାଜରେ ଦିଅ । ତୁଲ ଯେବେ ହୋଇବ ତୋ ଜଗନ୍ନାଥ ନିଅ ॥ ଶୁଣିକରି ରୁକ୍ମିଣୀ ସନ୍ତୋଷ ମନ ହେଲେ । ତୁଳସୀର ଦଳ ନେଇ ତରାଜରେ ଦେଲେ । ହୋଇଲା ହୋଇଲା ବୋଲି ଶୁଭିଲାକ ଗୋଳ । ଦ୍ୱାରକାଭୁବନ ହେଉ ଷବନ୍ନ ଚହଲ ॥ ଶୁଣିକରି ଅନନ୍ଦ ହୋଇଲେ ହୃଷ୍ଟମନ । ନାରଦ ଯେ ରୁକ୍ମିଣୀଙ୍କ କଲେ ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ । ବୋଇଲେ ହେ ରୁକ୍ମିଣୀ ତୋ ମହିମା ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ । ଏ ପୁଷ୍ପ ସଙ୍ଗତେ ସର କଲୁ ପଦ୍ମନାଭ ॥ ତୁଳସୀ ତଉଲ ତଳେ ଏଡ଼େ ବଡ଼ ଭାବ । ତରାଜରେ ତୁଲ କଲୁ ପ୍ରଭୁ ବାସୁଦେବ ॥ ହସ୍ତୁର ଯେଜଣ ଯେ ବୋଇଲେ ବ୍ରହ୍ମଋଷି । ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡରେ ଏ ବୃକ୍ଷକୁ ନୋହେ କେହି ସରି । ଜଗନ୍ନାଥ ସମାନରେ ଏ ହୋଇଲେ ସମ । ତେଣୁ କରି ଏହାର ତୁଳସୀ ବୋଲି ନାମ ॥ ଠାକୁରଙ୍କ ସଙ୍ଗତରେ ସର ହେଲେ ଯେଣୁ । ତୁଳସୀ ବୋଲିଣ ଅଉ ନ ବୋଲିବେ କେହୁ ॥ ତୁଳରେ ହୋଇଲା ସମ ନାମ ତାର ତୁଳ । ତୁଳସୀ ବୋଲିଣ ଜାଣିଥିବ ଜନେ ବୋଲ । ତୁଳସୀ

Digitized by srujanika@gmail.com

ବୋଲଣ ନାମ ଦେଲେ ସବ୍ୟଜନେ । ପ୍ରମାଣ ହୋଇଲା ଯେ ନାରଦମୁନି ମନେ ॥ ସେ ତୁଳସୀଦଳ ଘେନି ଗଲେ ବ୍ରହ୍ମର୍ଷି । ଅମରଭୁବନେ ଯାଇଁ ହୋଇଲେ ପ୍ରବେଶ ॥ ଯେବଣ ତୁଳସୀଦଳ ନେଇଥିଲେ ଋଷି । ତିଳ ପ୍ରମାଣରେ ଦେଇ ଦେବତାଙ୍କୁ ତୋଷି ॥ ଋଷିଗଣମାନଙ୍କୁ ଥୋକାଏ ତହିଁ ଦେଲେ । ସ୍ୱର୍ଗପୁର ଲୋକେ ସବୁ ଜୟ ଜୟ କଲେ ॥ ଦ୍ୱାରକାଭୁବନ ସୁଖ କେତେହେଁ କହିବା । ସମସ୍ତେହେଁ ରୁକ୍ମିଣୀଙ୍କି ଚଳେ ଯାଇଁ ସେବା ॥ ବୋଇଲେ ଯେ ଅମ୍ଭେ ଅଜ୍ଞେ କରନ୍ତୁଁ ତୁମ୍ଭଙ୍କ । ତୁଳସୀର ସେବା ତୁମ୍ଭେ ଶିଖାଅ ଅମ୍ଭଙ୍କୁ ॥ ରୁକ୍ମିଣୀ ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ନ କରୁଅ କିଛି । ତୁଳସୀକି ସେବାକଲେ ସବୁ ଧର୍ମ ଅଛି ॥ ଯାହା ଦ୍ୱାରେ ତୁଳସୀତରୁ ଥିବ ମଣି । ଯମରାଜା ତାହାକୁ ଯେ ନ ପାରଇ ଦଣ୍ଡି ॥ ସ୍ତ୍ରୀଏ ଯେ ପୁରୁଷ ଯେତେ ଦ୍ୱାରକାରେ ଥିଲେ । ରୁକ୍ମିଣୀର ବଚନେ ତୁଳସୀ ପୂଜା କଲେ । ଏହା ତୁଲେ କାହାକୁ କହିବା ଅଛି ସମ । ହେଳୁ କର ପାଉଁଳେ ତୁଳସୀ ସଙ୍ଗେ ଶ୍ୟାମ ॥ ଅର୍ଜୁନକୁ ଶୁହିଁଣ ବୋଲନ୍ତି ଜଗନ୍ନାଥ । ତୁଳସୀର ଅଦ୍ଭୁଜନ୍ମ ପୁଛିଲୁ ଯେ ପାର୍ଥ । ତେଣୁ କହୁ ବିସ୍ତାରି କହନ୍ତୁଁ ସବୁକଥା । କୃଷ୍ଣଦାସ ଭଣେ ମୋହ ନାମରତ୍ନଗୀତା ॥

ଇତି ଶ୍ରୀନାମରତ୍ନଗୀତାୟାଂ ଶ୍ରୀହରିଅର୍ଜୁନସମ୍ବାଦେ ରୁକ୍ମିଣୀ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଉଚ୍ଚାରଣେ ନାମ ଚତୁର୍ବିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

—:o:—

ପଞ୍ଚବିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଅର୍ଜୁନ ଉବାଚ ।

ଅର୍ଜୁନ ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ଭବଗ୍ରାହୀ । ସଂସାରସାଗରୁ ପ୍ରଭୁ କଲ ମୋତେ ତ୍ରାହି ॥ ମୁହିଁ ତୋର ଦାସ ଅଜ୍ଞେ କରୁଅଛୁ ତୋତେ । କଥାଏ ପଚାରୁଅଛୁ ଆଜ୍ଞା ହେଉ ମୋତେ ॥ ସାତଗୋଟି ଦ୍ୱୀପ ଯେ ସପତସାଗର ମଧ୍ୟ । ତହିଁର ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରଭୁ ମୋତେ ଦେବ କହି ॥

Digitized by srujanika@gmail.com

ବନପୁଷ୍ପବରେ ମୁଁ ପଚାରୁଅଛୁ ଯାହା । ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇଣ ପ୍ରଭୁ କହି-ଦେବା ତାହା ॥ ବ୍ରହ୍ମପ୍ରଳୟ ଗୋଟା ଶୁଣିଲି କର୍ଣ୍ଣ ଯୋଡ଼ । ନିରାକାର ରହିଅଇଲେ କେବଣ ମେଦନୀ ॥ ବ୍ରହ୍ମା ରହିଅଇଲେ ସେ ଯେବଣ ମେରୁ ଗିରି । ଷୋଳସହସ୍ର ଯୋଜନ ତଳକୁ ପୋତାକରି ॥ ଚଉରାଶୀ ସହସ୍ର ଯୋଜନ ତାର ଉଚ୍ଚ । ଲକ୍ଷେକ ଯୋଜନ ସ୍ଥୂଳ ମୋଟ ଦୀର୍ଘ ସଞ୍ଚ ॥ ଏହୁ ଶାସ୍ତ୍ର ଗୋଟାଏ କହିଲ ପ୍ରଭୁ ମୋତେ । ଆଦ୍ୟ ପୁରାଣର କଥା ପଚାରୁଅଛି ତୋତେ ॥ ନିରାକାର ସମ୍ପଲେ ଯେବଣ ବସୁନ୍ଧରା । ସେ ମେରୁ କେମନ୍ତେ ଧୃଙ୍କେ କହ ତଥ୍ୟ କରି ॥ କେତେ ହୋଇଲା ମୋଟ ତଳକୁ ଗଲା କେତେ । ଉପରକୁ ଉଚ୍ଚ ସେ ପୁଣ ହୋଇଲା ଯେତେ ॥ କେମନ୍ତ ପ୍ରକାରେ ପ୍ରଭୁ ରଚିଅଇଲେ ମହୀ । ସେ କଥା ଗୋଟାକ ଭାବେ ଦେବ ମୋତେ କହି ॥ ଶ୍ରୀଧର ବୋଇଲେ ତୋତେ କହିବା ଅର୍ଜୁନ । ତୁହି ଯେ ପଚାରୁ ଏଡ଼େ କଥା ସନ୍ଧାନ ॥ ପାର୍ବତୀ ଆଗରେ ଏହା ବଖାଣିଲେ ଶିବ । ସେ କଥା ଶୁଣିଲେ ଘୋର ପାପ କ୍ଷୟ ଯିବ ॥ ଯେଉଁକାଳେ ପୃଥିବୀ ନ ଥିଲା ଶୁଣ ପାର୍ଥ । ନିରାକାର ସମ୍ପଲେ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ ସାଧ ॥ ଆପଣା ଦେହରୁ ମଳ ଚକ ଏକ କରି । ଜଳରେ ମେଲିଲେ ତାହା ନିରାକାର ହରି ॥ ସେ ମଳଚକକୁ ଜଳେ ମେଲିଦେଲେ ଯେଣୁ । ତରଙ୍ଗ ଲହରୀ ବାଜି ଭିଡ଼ିଗଲା ତେଣୁ ॥ ଦେଖି ନିରାକାର ଯେ ହୃଦରେ କଲେ ତମ । ଶ୍ରୀ-ଅଙ୍ଗରୁ ଉପାଡ଼ିଲେ ଗୋଟିଏକ ଲୋମ ॥ ମେରୁ କରି ତାହା ଯେ ସ୍ଥାପିଲେ ବ୍ରହ୍ମତେଜୀ । ତିନିଲକ୍ଷ ଯୋଜନ ହୋଇଲା ତହିଁ ପୋତା ॥ ଚାରିଲକ୍ଷ ଯୋଜନ ହୋଇଲା ତାର ମୋଟ । ସ୍ଥିତି ପାଞ୍ଚଲକ୍ଷ ଯୋଜନ ଯେ ଅଟେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ । ଦଶଲକ୍ଷ ଯୋଜନ ଉତ୍ସର୍ଗ ତାକୁ କଲେ । ସେ ମେରୁ ଉପରେ ଦେବସଭା ରଚିଅଇଲେ ॥ କଳାଲୋମ ଗୋଟିଏ ଯେ ଉପାଡ଼ିଲେ ପୁଣ । ଚାରିଲକ୍ଷ ଯୋଜନ ଯେ ପୋତିଲେ ଆପଣ ॥ ପଞ୍ଚ-ଲକ୍ଷ ଯୋଜନ ଯେ ହୋଇଲା ତା ସ୍ଥୂଳ । ଷଡ଼ଲକ୍ଷ ଯୋଜନ

Digitized by srujanika@gmail.com

ହୋଇଲ ମେଟ ଚର୍ଣ୍ଣ ॥ ଅଠଲକ୍ଷ ଯୋଜନ ହୋଇଲା ତାର ଶିଖା ।
ମହାଗିରି ବୋଲନ୍ତିର ନାମ ଦେଲେ ଏକା ॥ ଦ୍ୱିତୀୟ ଲୋମକୁ ଯେ
ଟୋଳିଲେ ମହାବଳୀ । ଷଡ଼ଲକ୍ଷ ଯୋଜନ ତଳକୁ ଗଲା ଗଳି ॥
ସାତଲକ୍ଷ ଯୋଜନ ହୋଇଲା ସେହୁ ମୋଟ । ସ୍ଥୂଳ ତାର ହୋଇଲା
ଯୋଜନ ଲକ୍ଷ ଅଠ ॥ ନବଲକ୍ଷ ଯୋଜନ ଅଟଇ ଉଚ୍ଚ ଯେଣୁ ।
ମନ୍ଦର ବୋଲିଣ ତାର ନାମ ଦେଲେ ତେଣୁ ॥ ମନ୍ଦର ବାୟବ୍ୟ
କୋଣେ ଥଲା ମହାଶ୍ରେଷ୍ଠ । ଅଗ୍ନିକୋଣେ ପୋତିଲେ ଯେ
ହେଲା ଗିରିଶ୍ରେଷ୍ଠ ॥ ପୁଣି ହିଁ ପୋତିଲେ ନେଇ ଏକ ଲୋମ ଗୋଟି ।
ସାତଲକ୍ଷ ଯୋଜନ ତଳକୁ ଗଲା ଫୁଟି ॥ ଅଷ୍ଟଲକ୍ଷ ଯୋଜନ
ହୋଇଲା ସେହୁ ମୋଟ । ନବଲକ୍ଷ ଯୋଜନ ଯାଇ ଲାଗିଲା ହେଟ ॥
ପାଞ୍ଚଲକ୍ଷ ଯୋଜନ ହୋଇଲା ତାର ସ୍ଥୂଳ । ଉଦୟଗିରି ବୋଲି ନାମ
ଦେଲେ ମହାବଳୀ ॥ ମେରୁ ଦକ୍ଷିଣଭାଗରେ ଯେ କଲା ଦ୍ରବ୍ୟ ସାର ।
ଯତନ କରି ତାହା ପୋତିଲେ ନିରାକାର ॥ ଉଦୟଗିରି ପଶ୍ଚିମରେ
ଅଟେ ଯେଉଁ ଗିରି । ପରମ ନିତ୍ୟ ଭୁବନ ଅଟେ ସେହୁ ପୁରୀ ॥ ସେ
ସ୍ଥାନରେ ବିଜେ ପ୍ରଭୁ ଶ୍ରୀଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର । ଯେଣୁ ସେ ଅଟନ୍ତି ଜାଣ
ପଦ୍ମାକ୍ଷର ବର ॥ ମୋହ ନାମରତ୍ନଗୀତା ରସ ଅଟେ ଏହୁ । ଘନକୃଷ୍ଣ
ଦାସ ଏହି ଭାବରେ ଭଣଇ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀନାମରତ୍ନଗୀତାୟାଂ ଶ୍ରୀହରିଅର୍ଜୁନସମ୍ବାଦେ ନିରାକାର
ମେରୁ ସଞ୍ଚରଣ କଥନେ ନାମ ପଞ୍ଚତ୍ରିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

—※○※—

ଷଡ଼୍‌ତ୍ରିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଶ୍ରୀ ଭଗବାନୁବାଚ ।

ଅର୍ଜୁନ ଅଗରେ ଯେ କହନ୍ତି ନନ୍ଦବାଳ । ଏକମନେ ଶୁଣ ତୁ ହୋ
କୁନ୍ତୀରହୁଲଣ ॥ ଚତୁର୍ଥେ ଲୋମେକ ଉପାଡ଼ିଲେ ବ୍ରହ୍ମବେତ୍ତା ।
ଷଡ଼ଲକ୍ଷ ଯୋଜନ ଭୂମିରେ ଗଲା ପୋତା ॥ ଅଷ୍ଟଲକ୍ଷ ଯୋଜନ

Digitized by srujanika@gmail.com

ହୋଇଲା ମୋଟ ଏକ । ନବଲକ୍ଷ ଯୋଜନେ ଲାଗିଲା ତାର ଶିଖା । ସେ ଚତୁର୍ଥ ଲୋମ ଜାଣ କ୍ରୁଅନ୍ତେ ଜନତ । ଲୋକାଲୋକ ପର୍ବତ ତାହାଙ୍କୁ ବୋଲି ପାର୍ଥ ॥ ମେରୁ ନୈର୍ଋତ କୋଣରେ କଳା ଦ୍ରବ୍ୟ ସାର । ପଦ୍ମକରେ ଧରଣ ପୋଢଲେ ନରାକାର । ପଞ୍ଚମରେ ଲୋମେକ ଉପାଡି ଜଗଜ୍ଜେତା । ସାତଲକ୍ଷ ଯୋଜନେ ତଳକୁ କଲେ ପୋତା । ଅଠଲକ୍ଷ ଯୋଜନ ରହିଲା ସ୍ଥୂଳ ମାତ୍ର । ନବଲକ୍ଷ ଯୋଜନ ଉପରକୁ ଶିଖା ବଢ଼ି । ମେରୁର ଦକ୍ଷିଣ ପାଶେ ପୋଢଲେକ ପୋଣ । ନୀଳାଚଳ ବୋଲିଣ ଯେ ନାମ ଦେଲେ ତେଣୁ ॥ ମଞ୍ଜୁବନକୁ ସେ ଅନୁର୍ବ ଗିରିବର । ପଦ୍ମକରେ ଧରଣ ପୋଢଲେ ଚକ୍ରଧର । ଷଷ୍ଠରେ ଲୋମେକ ପ୍ରଭୁ ଉପାଡ଼ିଲେ ଭଲ । ପଞ୍ଚଲକ୍ଷ ଯୋଜନ ତଳକୁ ପୋତାଗଲା । ଚାରିଲକ୍ଷ ଯୋଜନ ହୋଇଲା ତାର ମୋଟ । ନବଲକ୍ଷ ଯୋଜନ ହୋଇଲା ତାର ହେଠ ॥ ମେରୁର ପଶ୍ଚିମେ ସେହି କଳା ଦ୍ରବ୍ୟସାର । ଅସ୍ତଗିରି ବୋଲି ନାମ ଦେଲେ ନିରାକାର ॥ ସପ୍ତମେ ଲୋମେକ ଯେ ଉପାଡିଲେ ପୁଣି । ସାତଲକ୍ଷ ଯୋଜନ ସେ ପୋଢଲେ ଧରଣୀ ॥ ଅଠଲକ୍ଷ ଯୋଜନ ହୋଇଲା ମୋଟ ଏକା । ନବଲକ୍ଷ ଯୋଜନେ ଲାଗିଲା ଯାଇ ଶିଖା ॥ ମେରୁର ଉତ୍ତରଭାଗେ କଳାଏ ପୋଢଲେ । ହିମବନ୍ତ ବୋଲିଣ ତାହାର ନାମ ଦେଲେ ॥ ଅବର ଲୋମେକ ପୁଣି ଉପାଡ଼ିଲେ ବେଗ । ସେ କଳା ପୋତିଲେ ଯେ ଐଶାନ୍ୟ କୋଣଭାଗେ ॥ ମେରୁ ଐଶାନ୍ୟକୋଣେ ଯେ କଳା ମନ୍ଦାଚଳୀ । ସାତଲକ୍ଷ ପୋତା ସେ ଯେ ଅଠଲକ୍ଷସ୍ଥୂଳ ॥ ଅଷ୍ଟକଳା ଏମନ୍ତେ ପୋତିଲେ ଭଗବାନ । ନିଶ୍ଚଳ ହୋଇଲା ପୃଥ୍ୱୀ ଶୁଣ ତୁ ଅର୍ଜୁନ ॥ ଯେଉଁ ଭାବେ କଲେ ପୃଥ୍ୱୀ ପ୍ରଭୁ ଜଗନ୍ନାଥ । ଗୀତାରେ ଭଣିଲେ ତାହା ଦୀନକୃଷ୍ଣ ଦାସ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀନାମରତ୍ନଗୀତାୟାଂ ଶ୍ରୀହରିଅର୍ଜୁନସମ୍ବାଦେ ପୃଥ୍ୱୀ ସଞ୍ଚରଣ କଥନେ ନାମ ଷଡ଼୍‌ଚତ୍ୱାରିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

—୦:୫:୦—

ସପ୍ତଚତ୍ୱାରିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଶ୍ରୀ ଭଗବାନୁବାଚ ।

ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ଆଗରେ ଯେ କହନ୍ତି ଭଗବାନ । ଏକମନେ ଶୁଣ ତୁ ହୋ ପାଣ୍ଡୁର ନନ୍ଦନ ॥ ଏକୋଇଶ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ପାତାଳପୁର କହିଲି । ଗୁହ୍ୟବେଦ ଜାତ ବସ୍ତୁ ଧନରେ ରହିଲେ । ଅନନ୍ତକୋଟି କଳନା ଧନ କଲେ ଯହିଁ । ସେ ପୁରୁଷ ଅଙ୍ଗୁ ଝାଳ ଉପୁଜିଲା ତହିଁ ॥ ଅନନ୍ତ ମୂରତି ଜାଣ ଶ୍ରୀମନ୍ତ ନାରାୟଣ । ସେ ମଧ୍ୟେ ବସିଣ ଉଦେ ହେଲେ ଭଗବାନ । ଶ୍ରୀମତୀଙ୍କି ବୋଲନ୍ତି ଯେ ଶ୍ରୀଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର । ପରମନନ୍ଦ୍ୟଙ୍କୁ ଭକ୍ତେ କର ନାଗବର ॥ ବାମକରେ ଝାଳ ପୋଛୁ ପଦ୍ମାନ୍ତେଣ ସିଦ୍ଧ । ତହିଁ ଜାତ ହୋଇଲା ସେ ଏକଇ ସୁନ୍ଦରୀ ॥ ନୂତନ ସ୍ତ୍ରୀସ ତନୁ ନୂତେ ପୁରୁଷ ଯେଣୁ । ଆଦ୍ୟ ଯେ ଅପର୍ଣ୍ଣା ବୋଲି ନାମ ହେଲେ ତେଣୁ ॥ ସେ ମହାସୁନ୍ଦରୀ ହରଚନ୍ଦ୍ର ଠାଣିମଣି । ପ୍ରଭୁଙ୍କର ଆପଣ ଚଳିଲ ଦେଖି ଶୁଣି ॥ ରୂପ ଯଉବନ ଦେଖି ନ ପାରିଲେ ସହି । ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗରୁ ଝାଳ ଝାସି ପଡିଲାକ ମହୀ । ଧାଉଁବାରେ ହସ୍ତେ ତା ଧଇଲେ ନବୀକାର । ନଖ ଦେନ କାନ୍ଦୁ ଚିହ୍ନ ଚିରିଦେଲେ ତାର । ଭଗନାମେ ହୋଇବ ଯେ ଉପୁଜିଲା ତହିଁ । ଛନ୍ଦଭାଗ କରି ବୀଜ ଛାଡିଦେଲେ ନେଇ ॥ ସେ ବୀଜ ପଡିଲା ଯହିଁ ତାର ଦିବ୍ୟ ଯୋନି । ବ୍ରହ୍ମା ବିଷ୍ଣୁ ମହେଶ୍ୱର ଉପୁଜିଲେ ତିନି ॥ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କୁ ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ତୁ ଜଗତକର୍ତ୍ତା । ବିଷ୍ଣୁଙ୍କୁ କହିଲେ ସୃଷ୍ଟି ପାଳିବାର ଭର୍ତ୍ତା । ଈଶ୍ୱର ବୋଲିଣ ଯେଉଁ ପୁତ୍ର ଗୋଟି ନାମ । ତାହାକୁ ବୋଇଲେ ତୁ ସୃଷ୍ଟିର ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ॥ ଏମନ୍ତ ପ୍ରକାରେ ଆମ୍ଭେ ଜାତ ହେଲ ସର୍ବ । ଏବେ ଯାହା ପଚାରିବୁ ହେବା ହୋ ତ କହୁ ॥ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ବୋଇଲେ ଯାହା ଶ୍ରୀମୁଖେ କହିଲ । ଏକୋଇଶ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ପାତାଳେ ସ୍ଥିତ କଲ ॥ ଏ କଥା ହୃଦୟ ମୋତେ କହ ଚକ୍ରପାଣି । କେଉଁମାନେ କେଉଁ ପୁରେ କରନ୍ତି ଭ୍ରମଣି ॥ ଶ୍ରୀହରି ବୋଇଲେ ଯାହା ପୁଚ୍ଛିଲୁ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ । ଜମ୍ବୁଦ୍ୱୀପ

Digitized by srujanika@gmail.com

ପୃଥିବୀ ଯେ ଲକ୍ଷେକ ଯୋଜନ ॥ ବେଢ଼ ଲକ୍ଷ ଯୋଜନ ବେଢ଼ିଛି କ୍ଷାରପାଣି । ଭଦ୍ରନାମେ ଅଦଭ୍ୟ ସେ ଦ୍ୱୀପକୁ ଜାଣେଣୀ ॥ ନିଶାକର ନାମେଣ ଚନ୍ଦ୍ରମା ଏଥି ରହି । ଏ ଦ୍ୱୀପକୁ ଧରିଛନ୍ତି ବାସୁକି ନାମେ ଅହି ॥ ବସୁ ନାମେ ଦ୍ୱୀପେକ ତହିଁର ତଳେ ଅଛି । ଶତଲକ୍ଷ ଯୋଜନ ସେ ଶୁଣ ସବ୍ୟସାଚି ॥ ପଞ୍ଚଲକ୍ଷ ଯୋଜନ ସେ କ୍ଷାରସିନ୍ଧୁ ଲଗ । ତାହା ଧରିଅଛନ୍ତି ଅନନ୍ତ ନାମେ ନାଗ ॥ ସାବଧାନେ ଶୁଣ ତୁମ୍ଭେ ପାଣ୍ଡୁର କୁମର । ବୁଝାଇ କହିବା ତୋତେ ଏକୋଇଶ ପୁର ॥ ଏମନ୍ତ ମହିମା ପୁଣ ଶ୍ରୀନନ୍ଦନନ୍ଦନ । ସପ୍ତଦଶ ଅଙ୍କ ଉଦେ ହୋଇବ ଯେ ପୁଣ ॥ ଶ୍ରୀମନ୍ତ ବହ୍ନାନେ ଯେଣୁ ପ୍ରଭୁ ବଂଶୀଧର । ଅନନ୍ତ ରୂପ ଅଟେ ସେ ପ୍ରଭୁ କଳେବର ॥ ବୃନ୍ଦାବନଚନ୍ଦ୍ର ନାମ ତାହାର ପ୍ରକାଶ । ତାର ଶିରେ ନମଗ୍ନ କରବେ ପୀତବାସ ॥ ମୋହ ନାମଚନ୍ଦ୍ରଗୀତା ଅଟଇ ନିପୁଣ । ଦୀନକୃଷ୍ଣ ଦାସ ଏହା କହୁଥାଇ ଜାଣ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀନାମଚନ୍ଦ୍ରଗୀତାୟାଂ ଶ୍ରୀହରିଅର୍ଜୁନସମ୍ବାଦେ ବ୍ରହ୍ମା ବିଷ୍ଣୁ ମହେଶ୍ୱର ଜନ୍ମ କଥନେ ସପ୍ତତ୍ରିଂଶୋଧ୍ୟାୟଃ ।

—୦ଃ✲ଃ୦—

ଅଷ୍ଟତ୍ରିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଉବାଚ ।

ଅର୍ଜୁନ ଆଗରେ ଯେ କହନ୍ତି ଭାବଗ୍ରାହୀ । ଏକମନେ ଶୁଣ ତୁ ହେ ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କର ॥ ଷଡ଼ଲକ୍ଷ ଯୋଜନ ଲବଣସିନ୍ଧୁ ତହିଁ । ସେ ଦ୍ୱୀପକୁ ବେଢ଼ିଛି ମଣ୍ଡଳାକାର ହୋଇ ॥ ଅନନ୍ତ କୁରୁମ ତାହା ଧରିଅଛି ଘୋର । ତହିଁ ତଳେ ଅଛଇ ଯେ ମହୀ ନାମେ ପୁର ॥ ଷଡ଼-ଲକ୍ଷ ଯୋଜନ ସେ ପୁର ଯଥାବଧି । ସାତଲକ୍ଷ ଯୋଜନ ସମୁଦ୍ର ମହୋଦଧି ॥ କଳା ନାମେ ବାସୁକୀ ଯେ ଧରିଅଛି ତାହା । ତହିଁ ତଳେ ପୁରେକ ଅଛଇ ପାର୍ଥ ଯାହା ॥ ତହିଁର ଚରିତ ପାର୍ଥ ଫେଡ଼ି ହେବା କହି । ସାତଲକ୍ଷ ଯୋଜନ ସେ ଦିବ୍ୟପୃଥ୍ୱୀ ମହୀ ॥ ଅନନ୍ତ

Digitized by srujanika@gmail.com

ମୃଗଭଳ ସେ ଧରିଛନ୍ତି ତାହା । ଶୁଣ ତୁ ଅର୍ଜୁନ ମୋତେ ପୁଚ୍ଛା କଲୁ
ଯାହା ॥ ଆଉ କାମେ ଦ୍ୱୀପେକ ତହିଁର ତଳେ ଅଛୁ । ଅଠଲକ୍ଷ
ଯୋଜନ ସେ ଶୁଣ ପଣ୍ଡୁବଂଶ ॥ ତଥି ନାମେ ସ୍ୱାଦ୍ ବୋଲନ୍ତି ପାର୍ଥ
ଯାକୁ । ନବଲକ୍ଷ ଯୋଜନ ସେ ବେଢ଼ିଅଛି ତାକୁ ॥ ମେଦ ନାମେ
ସର୍ପେକ ତା ଧରିଅଛି ବୀର । ତହିଁ ତଳେ ଅଛଇ କଞ୍ଚନ ନାମେ
ପୁର ॥ ନବଲକ୍ଷ ଯୋଜନ ସେ ଅଟଇ ଧରଣୀ । ଦଶଲକ୍ଷ ଯୋଜନ
ସମୁଦ୍ର ଇକ୍ଷୁପାଣି ॥ ତାହା ଧରିଅଛି ହଳଧର ସଙ୍କର୍ଷଣ । ତହିଁ ତଳେ
ଶ୍ୱେତେକ ନାମେ ପୁରର ଭିଆଣ ॥ ଦଶଲକ୍ଷ ଯୋଜନ ସେ ପୃଥ୍ୱୀ ଅଛି
ମାଝ । ଏଗାରଲକ୍ଷ ଯୋଜନ ପୁନ୍ନସିନ୍ଧୁ ବେଢ଼ । ତାହା ଧରିଅଛି
ବାସୁଦେବ ଭଗବାନ । ତହିଁ ତଳେ ପୁରେକ ସେ ଅଛଇ ଅର୍ଜୁନ ॥
ଏଗାର ଲକ୍ଷ ଯୋଜନ ପୃଥ୍ୱୀ ପ୍ରାଣବନ୍ଧୁ । ବାରଲକ୍ଷ ଯୋଜନ ବେଢ଼ିଛି
ତହିଁ ସିନ୍ଧୁ । ତାହା ଧରିଅଛି ବଳଧୃତ ନାମେ ବାସୁ । ତାହାତଳେ
ପୁରେକ ସେ ଅଛୁ ଧନଞ୍ଜୟ ॥ ବାରଲକ୍ଷ ଯୋଜନ ସେ ପୃଥ୍ୱୀ କଳେ-
ବର । ତାହା ଧରିଅଛି ବଳରାମ ହଳଧର ॥ ଦଶଦ୍ୱୀପ ତଳେ ଯେତେ
ପୁରମାନ ଅଛୁ । କେତେହେଁ କହେଁପି ତାହା କହିବା ବଡ଼ସି ॥ ଠିକ
ଠିକ କରି ତାହା ଶୁଣିଥାଅ ବୀର । ଚଉଦଲକ୍ଷ ଯୋଜନ ତହିଁ ତଳ
ପୁର ॥ ତାହା ଧରିଅଛି ଶଙ୍ଖ ନାମେ ମହାପଦ୍ମ । ପନ୍ଦର ଲକ୍ଷ ଯୋଜନ
ତହିଁ ତଳ ପୃଥ୍ୱୀ ॥ ସେ ଦ୍ୱୀପର ଭାବ ସନ୍ଧି ନ ପାରନ୍ତି କେହି ।
କ୍ଷୀରବର ନାମେ ଯେ ପୁରକୁ ଅଛି ବହି । ତାହା ତଳେ ପୁରେକ
ଯେ ଅଛୁ ଧନଞ୍ଜୟେ । ଅଠର ଲକ୍ଷ ଯୋଜନ ଊର୍ଦ୍ଧ ପ୍ରସ୍ଥ ହୁଏ ॥ ସିନ୍ଧୁ
ନାମେ ନାରାୟଣ ଧରିଛନ୍ତି ତାହା । ତହିଁ ତଳେ ପୁରେକ ଅଛଇ
ପାର୍ଥ ଯାହା ॥ ନବଲକ୍ଷ ଯୋଜନ ସେ ଦ୍ୱୀପ ଦିବ୍ୟବାସ । ତାହା
ଧରିଅଛି ତପୀ ଜଙ୍ଗମ ପୁରୁଷ । ତହିଁର ତଳରେ ଦିବ୍ୟ ପୁରେକ
ଯେ ଅଛୁ । କୋଡ଼ିଏ ଲକ୍ଷ ଯୋଜନ ଶୁଣ ସବ୍ୟସାଚି ॥ ସ୍ୱବୃଦ୍ଧି ନାମରେ
ଜାଣ ପୁରୁଷ ଗୋଟାଏ । ସେ ପୁରୁଷ ଧରିଅଛି ଶୁଣ ଧନଞ୍ଜୟେ ॥

Digitized by srujanika@gmail.com

ତହିଁ ତଳେ ପୁରେକ ଯେ ଅଛୁ ମହାଶ୍ରେଷ୍ଠ । ଏକୋଇଶ ଯୋଜନ ସେ ପୁର ଅଟେ ମୋଟ ॥ ତହିଁପରେ ପରମ ନବ୍ୟେଣ ଭଗବାନ । ଶ୍ରୀମନ୍ତ ଭମଣେ ଭୋଲ ଶ୍ରୀନନ୍ଦନନ୍ଦନ ॥ ଯେଉଁକାଳେ ସପ୍ତଦଶ ଅଙ୍କ ହେବ ଜାଣ । ଯୁଧିଷ୍ଠିର ନାମେ ଥିବ ଦବ୍ୟଦିଂହ୍ୱ ଗୁଣ ॥ ମୋର ନାମରତ୍ନଗୀତା ହୋଇବ ପ୍ରକାଶ । ପାଳକୃଷ୍ଣ ବୋଲେ ଏହା ଶୁଣ ପୀତବାସ ।

ଇତି ଶ୍ରୀନାମରତ୍ନଗୀତାୟାଂ ଶ୍ରୀହରିଅର୍ଜୁନସମ୍ବାଦେ ଦ୍ୱୀପ ବର୍ଣ୍ଣନେ ନାମ ଅଷ୍ଟଚତ୍ୱାରିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

—:0:—

ଊନପଞ୍ଚାଶତ୍ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଉବାଚ ।

ଅର୍ଜୁନ ଅଗରେ ଯେ କହନ୍ତି ବନମାଳ । ଏକମନେ ଶୁଣ ଭୁଦୋ ପୃଷ୍ଠେ ତପଲେକ । ତାହା ଧରିଅଛଇ ଯେ ଶୁଣ କୁନ୍ତୀସୁତ । ବଳବନ୍ତ ନାମେ ଏକ ଗୀଂ ଯେ ପର୍ବତ ॥ ତହିଁ ତଳେ ପୁରେକ ଯେ ଅଛୁ ଦବ୍ୟ ସ୍ଥଳ । ବାଇଶ ଲକ୍ଷ ଯୋଜନ ଯେ ପୁରର ସ୍ଥଳୀ ॥ ଶ୍ୱେତଦେବ ନାମେଣ ପୁରୁଷ ତହିଁ ଅଛୁ । ସେ ଦ୍ୱୀପ ଯେ ଧରିଅଛୁ ଶୁଣ ପଣ୍ଡୁବସ୍ତି । ତହିଁ ତଳେ ପୁରେକ ଯେ ଅଛଇ ଅର୍ଜୁନ । ତେଇଶଲକ୍ଷ ଯୋଜନ ସେ ପୁରର ସ୍ଥାନ ॥ ନୀଳକଣ୍ଠ ନାମେଣ ପୁରୁଷେ ଅଛୁ ତହିଁ । ସେ ପୁରୁଷ ଧରିଅଛୁ ଅଙ୍ଗରେଣ ବହି ॥ ତହିଁ ତଳେ ପୁରେକ ଅଛଇ ହାଦେ ଜାଣ । ଚବିଶଲକ୍ଷ ଯୋଜନ ଅଟଇ ସେ ସ୍ଥାନ ॥ ଶ୍ୱେତଦେବା ବୋଲିଣ ଶାସ୍ତ୍ରରେ କହି ଯାହା । ନୀଳାମ୍ବର ପୁରୁଷ ସେ ଧରିଅଛୁ ତାହା ॥ ପାତାଳ ବୈକୁଣ୍ଠ ତାକୁ ବୋଲିଣ ଅର୍ଜୁନ । କାରୁଣ୍ୟ ଜଳଧି ସେହିଠାରେ ଉତପନ୍ନ ॥ କୋଟିଏ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ତଳେ ଏକୋଇଶପୁର । ପାତାଳ ବୈକୁଣ୍ଠ ପୁରେ ପ୍ରଭୁ ନିରାକାର ॥ ସେ ଭୁବନେ ଯେତେ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଦ୍ରବ୍ୟ ଉପୁଜଇ ପାର୍ଥ । ସୁନା ଯେ ମାଣିକ୍ୟ ହୀରା ମୁକୁତା ମର୍କତ ॥ ନବନିଧି ଅଦଭୁତ ଉପୁଜଇ ତହିଁ । ନିରାକାର ପୁରୁଷଙ୍କୁ ପଟାନ୍ତର ନାହିଁ ॥ ତାହାଙ୍କ ମହିମା ଶୁଣ କହୁଦେବା ଏବେ । ମନର ପରତେ ପାର୍ଥ ନ କରିବୁ ଯେବେ ॥ ଅଶେଷ ମହିମା ପାର୍ଥ କେ ପାରିବ କହି । ଏଡ଼େବଡ଼ ପୁରୁଷ ଯେ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡରେ ନାହିଁ ॥ ଶତଲକ୍ଷ ଯୋଜନ ବିସ୍ତାର ଦିବ୍ୟ ପଞ୍ଜ । ଷଣାଶତେ ଯୋଜନ ଯେ ଓସା ତାର ଉଚ୍ଚ ॥ ବୈକୁଣ୍ଠଭୁବନେ ଯେ ପୁରୁଷ ଥାଇ ହାତେ । ତାର ଯେ ଅଦଭୁତ ତହିଁ ଷୋଳଚନ୍ଦ୍ର ଉଦେ ॥ ସେ ଭୁବନ ମଧ୍ୟେ ଯେ ନିରାକାର ଥାଇ । ସର୍ପ ଗୋଟିଏକ ଅଛି ସିଂହଦ୍ୱାରେ ରହି ॥ ଲକ୍ଷ ମୁଣ୍ଡ ଏକଠ ବେ ରହିଅଛି ତାର । ଏମନ୍ତ ପ୍ରକାଶେ ସେ ନଗର ସିଂହଦ୍ୱାର ॥ ନିରାକାର ପ୍ରଭୁଙ୍କର ତେଜ ଅଟେ ଯେତେ । ସର୍ପର ତେଜହିଁ ଜାଣ ବଳିଅଛି ତେତେ ॥ ସେ ସର୍ପ ଦକ୍ଷିଣଚକ୍ଷୁ ରଙ୍ଗ ଜାଣ ହୁଦେ । କୋଟିଏ ସୂର୍ଯ୍ୟର ତେଜ ହୋଇଥାଇ ଉଦେ ॥ ବାମଚକ୍ଷୁ ଗୋଟାକ ଯେ କୋଟିଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରଭା । ଶାନ୍ତ ଯେ ଶୀତଳ ଯେନ ପାଉଅଛି ଶୋଭା ॥ ସେ ସର୍ପର ଲାଙ୍ଗୁରେ ବୃକ୍ଷେକ ଅଛି ରହି । ଦେବନାଶନ ବୋଲିଣ ତାହାକୁ ଯେ କହି ॥ ତ୍ରିଗଣ ଦେବତା ତହିଁର ଯେତେ ଥାନ୍ତି । ନିରାକାର ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରଯାନ୍ତି । ସେ ବୃକ୍ଷର ତଳେ ଉଭା ହୁଅନ୍ତେଣ ପାର୍ଥେ । ତେଜ ଲାଗି ସମସ୍ତ ଦେବତା ଯାନ୍ତି ନାଶ ॥ କେତେ ବ୍ରହ୍ମା କେତେ ବିଷ୍ଣୁ କେତେ ଦେବଗଣ । କେତେ ସୂର୍ଯ୍ୟ କେତେ ଚନ୍ଦ୍ର କେତେକ ବରୁଣ । କେତେକ କୁବେର କେତେ ପବନାଦି କରି । ସେ ବୃକ୍ଷ ତଳକୁ ଗଲେ ସମସ୍ତେହିଁ ମରି ॥ ଅସ୍ଥି ଚର୍ମ କେତେ ତହିଁ ଗଦିମା ହୋଇ । ସ୍ଥାନ ମୂରଛିପଡ଼ିଅଛନ୍ତି ଦଶଲକ୍ଷ ॥ ଦୈତ୍ୟପାଳ ବୋଲି ନାମ ବ୍ରହ୍ମା ଏକ ଥିଲା । ଶତକୋଟି ବାର ସେହି ବୃକ୍ଷତଳେ ମଲା ॥ ଶୀତେ-ଗୋଷ୍ଠା ବଦନ ଯେ ତାହାର ଅର୍ଜୁନ । ବ୍ରହ୍ମାମାନଙ୍କରେ ସେ ଅଟଇ

Digitized by srujanika@gmail.com

ମୋକ୍ଷପାନ ॥ ଦର୍ଶନକୁ ଯାଇଣ ପାଇଲ୍ପ ମହାଦଣ୍ଡ । ବୃକ୍ଷତଳେ ପଡ଼ିଅଛନ୍ତି ଶତକୋଟି ପିଣ୍ଡ ॥ ଏମନ୍ତ ପ୍ରକାରେ ଯେ ଦେବତାମାନେ ଗଲେ । ନିରାକାରଠାରୁ ଆଉ କେହି ନ ଆସିଲେ ॥ ସମସ୍ତର ମଧ୍ୟେ ଏକା ଥିଲେ ବଳରାମ । ସର୍ପରୂପ ଧଇଲେ ଯେ ଅଭିନବ କାମ ॥ ଦେବନାଶନ ତରୁର ଉପରେ ଶ୍ରୀହରି । ବୃକ୍ଷର ଉପରେ ତନସୂଣ ଚଳେ ବନ ॥ ତେଣୁକର ତେଜ ତାଙ୍କୁ ନ ଲାଗଇ ଆଉ । ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ଦେଖିଲେ ନିରାକାର ମହାବାହୁ ॥ ଦେବତରୁ ଉପରେ ଶୂନ୍ୟରେ ଗଲେ ଉଡ଼ି । ନିରାକାର ପ୍ରଭୁଙ୍କ ଛାମୁରେ ଯାଇଁ ପଡ଼ି ॥ ସାବଧାନ ହୋଇ ତୁ ହୋ ଶୁଣ କୁନ୍ତୀଶିଷ୍ୟ । ଗୀତରେ ଭଣିଲ ଏହା ଧାନକୃଷ୍ଣ ଦାସ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀନାମରତ୍ନଗୀତାୟାଂ ଶ୍ରୀହରିଅର୍ଜୁନସମ୍ବାଦେ ନିରାକାର ବର୍ଣ୍ଣନ ବିଷୟ କଥନ ନାମ ଊନପଞ୍ଚାଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

—※○※—

ପଞ୍ଚାଶତ୍ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଶ୍ରୀଭଗବାନୁବାଚ ।

ଏଥୁଅନନ୍ତରେ ତୁ ହୋ ଶୁଣିମା କଉନ୍ତି । ସର୍ପରୂପେ ବଳରାମ ନିରାକାର ଭେଟି ॥ ସେହି ଯେ ବଳରାମ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ସଦାଶିବ । ଅନନ୍ତ ହୋଇଲେ ସେ ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ଭେଟିବ । ଯୋଗଧ୍ୟାନ ସମାଧିରେ ଉଡ଼ିଗଲେ ହର । ଦେବତରୁ ଉପରେ ଯେ ତନସୂଣ ଦୂର ॥ ଦେଖି ନିରାକାର ଯେ ବୋଇଲେ ତାଙ୍କୁ ଗୁହ୍ୟ । କହୋ ବଳରାମ ତୁ ଆଇଲୁ କାହିଁପାଇଁ ॥ ଏ ମୋହର ତେଜ ଲାଗି ହେଲୁ ମୋହଗତ । ଉଠ ବୋଲି ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ଅନାଦି ଅଚ୍ୟୁତ ॥ ପ୍ରଭୁଙ୍କର ବଚନେ ଉଠିଲେ ବଳରାମ । କରପଦ୍ମ ଯୋଡ଼ି କଲେ ଦଣ୍ଡପରଣାମ ॥ ବୋଇଲେ ଶୁଣ ପ୍ରଭୁ ମୁଁ ଯେ କରୁଛି ଗୁହାରି । ସାବଧାନ ହୋଇ ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ଦଇତ୍ୟାରି । ଦେବନାଶନ ମହାବୃକ୍ଷର ତଳେ ଯାଇଁ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

କେତେ କେତେ ଅସ୍ଥି ପଡ଼ିଅଛନ୍ତି ଗୋସାଇଁ ॥ ବ୍ରହ୍ମା ବିଷ୍ଣୁ ମହେଶ୍ୱର ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ ଯେନ । ବରୁଣ କୁବେର ବାୟୁ ଅନଳଙ୍କୁ ଘେନ ॥ କେତେ ଦେବତା ହେ ପ୍ରଭୁ ପଡ଼ିଛନ୍ତି ତହିଁ । ସେମାନଙ୍କୁ ମୁକତ କରନ୍ତା କେହି ନାହିଁ ॥ ତୁମ୍ଭ ଦରଶନକୁ ସେମାନେ କଲେ ଶ୍ରଦ୍ଧା । ଅନାଥ ହୋଇଣ ଯେ ପାଇଲେ ମୃତ୍ୟୁ ବାଧା ॥ ତୁମ୍ଭେ ଯେ ସ୍ୱଦୟା ମନେ ନ କଲ ତହିଁକି । ବଡ଼ ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ସେବିଲେ ଏହି ଲାଭ ନାଥ ॥ ନିରାକାର ବୋଇଲେ ଯେ ବଳରାମ ଆଗେ । ଶ୍ରୀବତ୍ସ କରଣକୁ ଘେନିଣ ଆସ ବେଗେ ॥ କେତେ ବ୍ରହ୍ମା କେତେ ବିଷ୍ଣୁ ହୋଇଛନ୍ତି ନାଶ । ଉଲଟ କରିବା ତାଙ୍କୁ ବେଗେ ଘେନ ଆସ ॥ ଆଜ୍ଞା ପାଇ ବଳରାମ ବେଗକରି ଗଲେ । ପ୍ରଭୁଙ୍କ ଛାମୁରେ ନେଇ ଶ୍ରୀବତ୍ସକୁ ଦେଲେ ॥ ନିରାକାର ବୋଇଲେ କରଣ ମୁଖ ଚାହିଁ । କେତେ ଦେବ ମରିଛନ୍ତି ଗଣିଅସ ଯାଇଁ ॥ ଆଜ୍ଞା ପାଇ ଶ୍ରୀବତ୍ସ କରଣ ଚଳିଗଲା । ବୃଣ୍ଡଳେ ଥାଟକାରେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲା ॥ ପାଞ୍ଜି ପଢ଼ି ତଲବ ସେ କଲା ମହାତମା । ସହାନବେ କୋଟି ଏକା ମରିଛନ୍ତି ବ୍ରହ୍ମା ॥ ଶତେସହସ୍ର ସଦାଶିବ ଅଛନ୍ତି ଲୋଟି । ବିଷ୍ଣୁ ମରିଛନ୍ତି ଏକା ପଞ୍ଚତିଂଶ କୋଟି ॥ ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ ବରୁଣ ଯେ ପବନ ଦେବତା । କେତେ କେତେ ମରିଛନ୍ତି ନ୍ଦ୍ରନ୍ତ ଗଣିତା ॥ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କୁ ହନେ ସେ ଯେ ହୁଅନ୍ତି ଅବଶେଷ । ଶତସହସ୍ର ଯୁଗ ଯାନ୍ତି ହବସବେ ନାଶ ॥ ଏମନ୍ତ ସମୟରେ ସେ ପ୍ରଭୁ ନିରାକାର । ବୋଲନ୍ତି ଯେ ଶୁଣ ତୁ ଅନନ୍ତ ନିରାକାର ॥ ଆମ୍ଭର ପ୍ରଭୁ ଅଟନ୍ତି ଯେଣୁ ବଂଶୀଧର । ଶ୍ରୀମତୀରମଣ ସେ ଯେ ଶ୍ରୀଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ॥ ମୋହ ନାମରତ୍ନଗୀତା ଅଟେ ଯେଣୁ ଏହି । ଦୀନକୃଷ୍ଣ ଦାସ ଏହା ଭାବରେ ଯେ କହି ॥

ଇତି ଶ୍ରୀନାମରତ୍ନଗୀତାୟାଂ ଶ୍ରୀହରିଅର୍ଜୁନସମ୍ବାଦେ ଦେବମୃତ୍ୟୁ ଗଣନ କଥନେ ନାମ ପଞ୍ଚଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥

Digitized by srujanika@gmail.com

ଏକପଞ୍ଚାଶତ୍ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଶ୍ରୀଭଗବାନୁବାଚ ।

ଅର୍ଜୁନ ଆଗରେ ଯେ କହନ୍ତି ଭଗବାନ । ହେତୁ ମନେ ଶୁଣ ଏବେ ଯୁଧିଷ୍ଠିରଭାଇ ॥ ଈଶ୍ୱର ଯେ ଏହିଭାବେ କହୁଛନ୍ତି କେତେ । ଅନନ୍ତଙ୍କ ଲୋମେ ଅଣ୍ଡ ପଡ଼ିଅଛି ଯେତେ । ବ୍ରହ୍ମା ବିଷ୍ଣୁ ହର ଯେ ତଳବ କରୁଥିଲି । ଆଉ ଦେବତାଙ୍କ ଅନ୍ତ ନ ପାଇଲେ ଗଣି ॥ କୁଡ଼ କୁଡ଼ ହୋଇ ଅଣ୍ଡ ପଡ଼ିଅଛି ଯେତେ । ତଳବରେ ନ ହୋଇଲେ ଗଣିବା କେମନ୍ତେ ॥ ଏତେ କହି ଗଣିଲେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଯେ ଗଣି । ନାରାୟଣ ଛାମୁରେ ବର୍ଣ୍ଣନ ଯାଇଁ କଲି ॥ କରପତ୍ର ଯୋଡ଼ିଣ ଗୋଇଲ ମହାକୋଟି । ବୋଲେ ମହାଛନ୍ତି ବ୍ରହ୍ମା ସତ ନବେକୋଟି ॥ ପଞ୍ଚବିଂଶ-କୋଟି ବିଷ୍ଣୁ ଗଣି କଲି ନାସ୍ତି । ସଦାଶିବ ମହାରୁଦ୍ର ଶତପଦ୍ମ ଗୋଟି ॥ ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ ବରୁଣ ପବନ ଆଦି ମୂଳ । ଏମାନଙ୍କୁ ଗଣି ଅନ୍ତ ନ ପାଇଲି ଠୁଲେ ॥ ଶୁଣି କର ସନ୍ତୋଷ ହୋଇଲେ ନରବାର । ବଳରାମ ମୁଖ ଚାହିଁ ବୋଇଲେ ଉତ୍ତର ॥ ସାବଧାନ ହୋଇ ଶୁହୋ ଶୁଣ ଶୂଳପାଣି । ଏତେ ଲୋକ ମଧ୍ୟରେ ଆମ୍ଭେ ତ ନ ଜାଣି ॥ ବଳରାମ ବୋଇଲେ ଶୁଣିମା ଅହିପତି । ଯେତେକ ଦେବତା ତୁମ୍ଭ ତହିଁ ଜାତ ହୋନ୍ତି ॥ ତୁମ୍ଭ ମାୟା ପ୍ରଭୁ ଥାଉଁ ତାଙ୍କୁ ପାଦ ନହ । କାହିଁପାଇଁ ମରନ୍ତି ଏ ମୋତେ ଫେଡ଼ି କହ ନମସ୍କାର ବୋଇଲେ ଏ ଯେତେ ଦେବଗଣ । ଆମ୍ଭ ତହିଁ ଜନମ ବହୁ ଚତୁରପଣ ॥ ମୋକ୍ଷ ପଦ ଦେବାକୁ ବାଞ୍ଛା ଯହିଁ କଲେ । ଦର୍ଶନକୁ ଅସ୍ତି ଆସି ଅବାଟେ ମଲେ ॥ ଯେତେ ବ୍ରହ୍ମା ଅଣ୍ଡ ଗଣି ଅନନ୍ତ କରଣ । ଅଠର କଳପ ଯାଏ ତପ କଲେ ପୁଣ ॥ ବୋଇଲେ ଯେ ଦେବ ବଢ଼ି ମୁହିଁ ବିଷ୍ଣୁପଦ । ତାହା ଜାଣି ଆମ୍ଭ ମନେ ଉପୁଜିଲା ଖେଦ । ସନାତନ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କୁ ପେଷିଲୁଁ ଆମ୍ଭେ ରାଗେ । ବୋଇଲୁଁ ତା ତପ ଭାଙ୍ଗି ଆସ ଯାଇଁ ବେଗେ ॥ ଆଜ୍ଞାପାଇ ସନାତନ ଦେବବର

Digitized by srujanika@gmail.com

ଗଲା । କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ତପ ଭଙ୍ଗ ନ ପାରିଲା ॥ ତେଣୁକରି ଶାପ ତାଙ୍କୁ ଦେଲୁଁ ଗୁରୁଜନ । ଶତେଷନ୍ ବାରଯାଏ ଜାତିବ ସେଠା ଶରୀର ॥ ଶ୍ରୀରାମ ରୂପରେ ଆମ୍ଭେ ଜନମିଲୁଁ ମଞ୍ଜେ । ରାବଣ ରୂପରେ ତୁମ୍ଭେ ଜନମିଲ ମର୍ତ୍ତ୍ୟେ ॥ ବନବାସଠାରେ ତାହାଁ ହରିନେଲ ସୀତା । କୌଶଲ୍ୟା ମାତା ଆମ୍ଭ ଦଶରଥ ପିତା ॥ ସେ ଶ୍ରୀରାମ ତ୍ରେତାରେ ସେ ହେବେ ଅବତାର । ଦ୍ୱାପରେ ଶ୍ରୀନନ୍ଦ ଘେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ତାଙ୍କ ବର । ଭକ୍ତଜନରେ ଜାତ ସେହି ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର । ମହା ଦୁର୍ଯ୍ୟ ରାବ ଆଜ୍ଞା ଦେଲ ବେଣୁଧର । ମୋହ ପଦ ସେବିଗଲୁ ଭଲ ଯେବେ ଅଶ । ସତ୍ୟଯୁଗ ତ୍ରେତାରେ ହୋଇବ ତୁ ନାଶ । ଶ୍ରୀହରି ବୋଇଲେ ପାର୍ଥ ଶୁଣୁଅଛ ଏବେ । ହିରଣ୍ୟପାଳ ବୃନ୍ଦଟି ରାବଣେଶର ପୂର୍ବେ । ନିରାକାର ତହୁଁ ଅନ୍ୟ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅବତାର । ଷଟେଷପ୍ର ବାରଯାଏ ଛାଡିଲୁଁ ତା ଶରୀର ॥ କୋଟି କୋଟି ସତ୍ୟଯୁଗ ତ୍ରେତାଯୁଗ୍ମ ଗଲେ । କୋଟିଏ ଦ୍ୱାପରଯୁଗ କଳିଯୁଗ ହୋଇ । ଶାସ୍ତ୍ର ଅନୁକ୍ରମେଣ ଯେ ହରିନେଲ ସୀତା । କୃଷ୍ଣଦାସ ଭଣଇ ଏ ନାମରତ୍ନଗୀତା ॥

ଇତି ଶ୍ରୀନାମରତ୍ନଗୀତାୟାଂ ଶ୍ରୀହରିଅର୍ଜ୍ଜୁନସମ୍ବାଦ ନିରାକାର ଓ ବଳରାମ କଥୋପକଥନେ ନାମ ଏକପଞ୍ଚାଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥

—୦ଃ*ଃ୦—

ଦ୍ୱିପଞ୍ଚାଶତ୍ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଉବାଚ ।

ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ଅଗ୍ରେ ଯେ କହନ୍ତି ଭଗବାନ । ଏକମନେ ଶୁଣ ଏବେ ଯୁଧିଷ୍ଠିରଙ୍କ ସାନ । ଯେଉଁ ବଳରାମ ପାର୍ଥ ସର୍ପରୂପେ ଗଲା । ନିରାକାର ଠାରେ ସାଇଁ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲା ॥ ସେ ବଳରାମଙ୍କ ଅଙ୍ଗୁ ସେବା ହୁଏ ଜାତ । ବନ୍ତୁହୁଁ ଅଧିକ ହୋଇ ଶୁଣ ବୀର ପାର୍ଥ ॥ କୋଟିଏ ଶୀତଳ ତେଜ ଭାବେ ହୋଇ ଥାଇ । ତେଣୁକର ପ୍ରଭୁଠାରୁ ପାରନ୍ତି ଯେ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଯାଇ ॥ ଅନ୍ତ ଯେତେ ଦେବ ଦେଖ ନ ପଶନ୍ତ ପାଶ । ସେହ୍ନ ବୃଷ ତଳରେ ସମସ୍ତ ଯାଆନ୍ତି ନାଶ ॥ ଏଥିଅନନ୍ତରେ ତୁ ହୋ ଶୁଣ ପାଣ୍ଡୁନନ୍ଦନ । ନିରାକାର ମୁଖ ଚାହିଁ ବଳରାମ ପୁଚ୍ଛି ॥ ଏ ତୁମ୍ଭ ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗରେ ଅସ୍ତ୍ର ପଡ଼ିଅଛି ଯେତେ । ବଡ଼ ଭାଗ୍ୟବନ୍ତ ମୁହିଁ କହୁଅଛି ତୋତେ ॥ ନିରାକାର ବୋଇଲେ ଯେ ଶୁଣ ଅରେ ବାପ । ଯେ ଯେ ଅସ୍ତ୍ର ପଡିଅଛି ଶରୀରଟି ସବୁ ॥ ଆମ୍ଭେ ନିଦ୍ରା ଗଲେ ସେ ଯେ ଚିଆଇଁଣ ଥାନ୍ତି । ଆମ୍ଭ ନିଦ୍ରା ଭାଙ୍ଗିଲେ ସମସ୍ତେ ନାଶ ଯାନ୍ତି ॥ ଯେତେକ ଅସ୍ତ୍ର ପଡ଼ିଛି ସମସ୍ତେ ନିରଞ୍ଜନ । ଆମ୍ଭ ପଦ ଘେନିବାକୁ କଲେ ଯତ୍ନ ମନ ॥ ତେଣୁକରି ଏମାନେ ଅଛନ୍ତି ମୃତ୍ୟୁ ପାଇ । ଆମ୍ଭେ ନିଦ୍ରାଗଲେ ସଙ୍ଗେ ଉଠିବେ ଚିଆଁଇ ॥ ମୋର ପଦ ଘେନିବାକୁ ପବନ ଯେ ଗଲା । ସୁରଗିରି ପର୍ବତରେ ବସି ତପ କଲା ॥ ସାତକଳ୍ପ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତେ କଲାକ ସେ ତପ । ତାହା ଜାଣି ଆମ୍ଭ ମନେ ଉପୁଜିଲା କୋପ ॥ ଧାତବଦନ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କୁ ଆଜ୍ଞା ଦେଲୁଁ ପୁଣ । ତୁ ଯାଇ ପବନକୁ ବେଗେ ହକାର ଆଣ ॥ ତାହା ବୋଲି ପବନ ନ ମାନେ କଦାଚିତେ । ଲେଉଟି ଆସିଣ ବ୍ରହ୍ମା ମନା କଲା ମୋତେ ॥ ବୋଇଲା ପବନ ମୁଁ ଯେ ତପ କରୁଅଛି । ତୁମ୍ଭ ଆଜ୍ଞା ମହାପ୍ରଭୁ ନ ମାନିଲା କିଛି ॥ ଏହା ଶୁଣି ପବନକୁ ମନେ କୋପ କଲୁଁ । ଶଙ୍ଖ ଚକ୍ର ଗୋଟି ଅନ୍ତରେ ପେଷିଣ ଦେଲୁଁ ॥ ଏମନ୍ତେ ଯେ ମହାପ୍ରଭୁ ଶ୍ରୀମନ୍ତାରମଣ । ପବନ କହିଲା ଯହିଁ ତାହାଙ୍କ ଆଗେଣ ॥ ମୋହ ନାମରତ୍ନଗୀତା ରସ ଅଟେ ସେହି । ଦୀନକୃଷ୍ଣ ଦାସ ଏକା ଭାବେ ମହାବାହୁ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀନାମରତ୍ନଗୀତାୟାଂ ଶ୍ରୀହରିଅର୍ଜ୍ଜୁନସମ୍ବାଦେ ପବନ ତପ ବିଷୟ କଥନେ ନାମ ଦ୍ୱିପଞ୍ଚାଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

— ○ः❋ः○ —

ତ୍ରିପଞ୍ଚାଶତ୍ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଉବାଚ ।

ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ଅଗରେ ଯେ କହନ୍ତି ବନମାଳୀ । ଶୁଣ ଏବେ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ

Digitized by srujanika@gmail.com

ହୋ କୃଷ୍ଣର ଯେ କେଳ ॥ ତେଣୁ ଯେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ପ୍ରଭୁ ଶ୍ରୀଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର । ଶ୍ରୀମନ୍ତ ବରଦେ ଯେନ୍ତୁ ହୋଇଣ ଅଭୂର । ଅଙ୍କା ପାଦକର ଚକ ବେଗେ ଚଳଗଲା । ଅଣଗୃଣ ଖଣ୍ଡ କରୁ କାଟି ପକାଇଲା । ତପ ଭଗ୍ନ କଲା ମୁନି କଶ୍ୟପର ବସି । ଅଣଗୃଣରୂପେ ମୋଟେ ସ୍ତୁତି କରୁଅଛୁ ॥ ନିର୍ବିକାର ବଚନେ ବୋଇଲେ ବଳରାମ । ଅଣଗୃଣ ପବନର କସ ବସ ନାମ ॥ ଏ କଥା ବିସ୍ତର ମୋତେ କହିବା ଗୋସାଇଁ । ଅନାଦି ବୋଇଲେ ଶୁଣ ଏକ ମନ ହୋଇ । ଅଣଗୃଣ ପବନର ନାମ ଦେବା କହି । ଶୁଣ ତୁ ହୋ ପାଣ୍ଡୁସୁତ ଏକମନ ହୋଇ ॥ ପ୍ରଥମେ ମରୁତ ଯେ ମାରୁତ ଏକମୂର୍ତ୍ତି । ବହନ ଶୋଷଣ ଯେବେ ହୋଏ ମୂରମୂର୍ତ୍ତି ॥ କଦଳ ଯେ ବସନ୍ତ ମଳୟ ସ୍ଵରଶ୍ରେଷ୍ଠ । କୋମଳ ପବନ ଯେବେ ହୋଇଲେକ ଅଷ୍ଟ ॥ ପ୍ରଳୟ ପବନ ତାପ ଗମନକୁ ଭରି । ପବମାନ ଗଗନ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଅଧିକରି । ମାୟାଧର ପବନ ଯେ ମହା-ଘୋର ମୂଳେ । ପୁଷ୍ପଧର ପବନ କହିଲୁଁ ତୋତେ ଠୁଳେ । ସେତୁସାର ପବନ ମଣ୍ଡଳ ଅଧିକର । ଶଶଧର ହେମଧର ହୋଇଲେ ଯେ ସ୍ଥିର ॥ ବଜ୍ରଧର କ୍ଷୋଭକର ତରୁବୃନ୍ଦ ଗୃଢ଼ । ଶୂନ୍ୟଧର ଏଥୁ ଶୂନ୍ୟ ମୋହବନ୍ତ ତତ୍ତ୍ଵ । ଚନ୍ଦନଧର ପବନ ପାଣିଧର ବେନି । ମହାନନ୍ଦ ପବନ ଯେ ଦଶଧର ଯେନି ॥ କୋପଧର ମହୀଧର ବସ୍ତୁ-ବନ୍ଧ ମୂଳେ । କେତୁଧାର ପବନ ଯେ ଶ୍ୟାମପାଣି ଭୂଲେ ॥ ମାୟାଧର ପବନ ଯେ ଦ୍ଵୀପଧର ବେନି । ଶିବଧର ପବନ ଯେ ଜୀବଧକୁ ଯେନି ॥ ଷଣ୍ଡ ନାମେ ପବନ ଯେ ମହାଦାହ ଦୁଇ । ପ୍ରାଣ ଉପାନ ପବନ ଧାରପାର ହୋଇ ॥ ଅମଣ୍ଡଳା କେଶଧର ହଳଧର ତିନି । ଶେତୁମାର ଶିଖେଶ୍ଵର ଅମୃତାଷ ଯେନି ॥ ମେଘନାଦ ପବନ ଗର୍ଜ୍ଜନନାଦ ମୂଳେ । ଅଣଚାଶ ପବନ ହୋଇଲାଟି କ ଠୁଳେ ॥ ଅଠରପବନ ତହୁଁ ସ୍ଵର୍ଗକୁ ଯେ ଗଲା । ଷୋଳଗୋଟା ପବନ ଯେ ପାତାଳେ ରହିଲା । ଏଗାରପବନ ଅମ୍ଭେ ରୁହାଇଲୁଁ ମର୍ତ୍ତ୍ୟେ । ଚାରିପବନକୁ

Digitized by srujanika@gmail.com

ସ୍ୱରମେଘେ ନେଲେ ମରଣ । ଅଣଚାଶ ପବନ ଯେ ବାଣ୍ଡି ହସ୍ତ ଭଲେ । ବଳରାମ ଅଂଶ ଏହା ଅନାଦି କହିଲେ । ସାବଧାନ ହୋଇ ଭୁ ହେ। ଶୁଣ ପଣ୍ଡୁ ଶେଷ । ଅଣଚାଶ ପବନର କହିଲି ସନ୍ଦେଶ ॥ ଏହି ଅନନ୍ତରେ ଭୁ ହେ। ଶୁଣ ସବ୍ୟସାଚି । ଭଗବାନ ମୁଖ ଶୁଦ୍ଧ ବଳଗ୍ରନ୍ଥ ପୁଛି ॥ ସାବଧାନ ହୋଇ ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ଅବଧୂଳ । ଚନ୍ଦ୍ର, ସୂର୍ଯ୍ୟ ପବନ ଯେ ଦଶଦିଗପାଳ ॥ ଅମାବାସ୍ୟା ସଙ୍କ୍ରାନ୍ତି ଯାତବାର ଭର । କାହୁଁ ଜାତ ହୁଅନ୍ତି ଏ କହ ତଥ୍ୟ କର । ଭଗବାନ ବୋଇଲେ ଏ ମୋହଠାରୁ ଜାତ । ବ୍ରହ୍ମା ବିଷ୍ଣୁ ମହେଶ୍ୱର ଦେବା ଦେଖାମାତ ॥ ମୁହିଁ ଜାତ ହୋଇଲଇ ମୋହର ଯେ ଗର୍ଭେ । ସବାକୁ ଥୋଇଲି ମହିଁ କହିଦେବା ଏବେ ॥ ଲକ୍ଷେ ଯୋଜନରେ ଭାନୁ ଦୁଇଲକ୍ଷେ ଶଶୀ । ତିନିଲକ୍ଷେ ତାରା ଗ୍ରହଲକ୍ଷେ ଧ୍ରୁବ ବସି ॥ ପାଞ୍ଚଲକ୍ଷ ଯୋଜନେ ଯେ ଯମ ନୃପବର । ଷଡ଼ଲକ୍ଷ ଯୋଜନେ ସ୍ଥାପିଲି ପୁନାସୀର ॥ ସାତଲକ୍ଷ ଯୋଜନରେ ଧନପତି ସୀମା । ଅଠଲକ୍ଷ ଯୋଜନେ ଥୋଇଲି ବେଦବ୍ରହ୍ମା ॥ ଏହା ଜାଣି ଶ୍ରୀମନ୍ତ-ରମଣ ବୋଲେ ପୁଣ । ଅଙ୍କ ଦେଲେ ତୁମ୍ଭେ ଏବେ ଶୁଣ ନାସ୍ତିପୁଣ ॥ ସପ୍ତଦଶ ଅଙ୍କ ଯେଉଁ କାଳେ ହେବ ପୁଣ । ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଜନ୍ମିଥିବେ ଦିବ୍ୟସିଦ୍ଧ ଜାଣ ॥ ମୋହ ନାମରତ୍ନଗୀତା ମନୋହର ସାର । ଶ୍ରୀନନ୍ଦ-କୃଷ୍ଣ ଦାସ ଏହା ହୃଦରେ ବିଚାର ॥

ଇତି ଶ୍ରୀନାମରତ୍ନଗୀତାୟାଂ ଶ୍ରୀହରିଅର୍ଜୁନସମ୍ବାଦେ ଅଣଚାଶ ପବନ ବିଷୟ କଥନେ ନାମ ତ୍ରିପଞ୍ଚାଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ । ୫୩

—॰ଃ୦✱୦ଃ॰—

ଚତୁଃପଞ୍ଚାଶତ୍ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଉବାଚ ।

ଅର୍ଜୁନ ଯଗତେ ଯେ ବଦନ୍ତି ନାସ୍ତିପୁଣ । ଏକମନେ ଶୁଣ ଭୁ ହେ। ପାଣ୍ଡୁର ନନ୍ଦନ ॥ ନବଲକ୍ଷ ଯୋଜନ ସେ ଚନ୍ଦ୍ରମା ନନ୍ଦନ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଦଶଲକ୍ଷ ଯୋଜନେ ଦେବତାଗଣ ଜାଣ । ନିରାକାର ବଚନ ସେମାନେ ନ ମାନନ୍ତି । ଉଠନ୍ତି ବସନ୍ତି ସେମାନେ ଅନ ହୁଅନ୍ତି ॥ ଅବଦମେରୁ ଦଶଲକ୍ଷ ଯୋଜନ ଯେ ଶିଖ । ସେହି ପାବଚ୍ଛରେ ସେ ଥୋଇଲେ ଦଶଲୋକ ॥ ଏତେ ବୋଲି ନିରାକାର ସନ୍ତୋଷ ହୋଇଲେ । ବର ମାଗ ବୋଲି ବଳରାମଙ୍କୁ ବୋଇଲେ ॥ ଅଚ୍ୟୁ- ବର ମାଗନ୍ତେ ଅନନ୍ତ ସେ ହେଲେ । ବାମଭୁଜ ତଳେ ବଳରାମଙ୍କୁ ଥୋଇଲେ ॥ ଶ୍ରୀହରି ବୋଇଲେ ଶୁଣ ହୋ ଶୁଣ ପାର୍ଥ ଅର୍ଜୁନ । ନିରାକାର ଦେହେ ଲୀନ ହେଲେ ବଳରାମ ॥ ଅବର କଥାଏ ଶୁଣ ହୋ ଶୁଣ ମହାବୀର । ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ ଦୁହିଙ୍କି ପେଷିଲେ ନିରାକାର ॥ ବୋଇଲେ ହୋ ତୁମ୍ଭେ ଯିବ ଏ ତିନିଭୁବନ । ଉଦେ ହୋଇ ବୁଝିଥିବ ପାପ ପୁଣ୍ୟମାନ ॥ ଶାପ ପାଇ ସେମାନେ ଯେ ସର୍ବଦିନେ ଦୁଃଖୀ । ବସ୍ତୁ- ପଦ ଘେନିବାକୁ ହେଉଥାନ୍ତି ସୁଖୀ ॥ ଅବର କଥାଏ ପାର୍ଥ ଶୁଣ ଅନୁପାମ । ପୂର୍ବେ ଏକ ଚନ୍ଦ୍ର ଯେ ବଦନେଶ୍ୱର ନାମ ॥ ବସ୍ତୁପଦ ଘେନିବାକୁ କଲା ଘୋରତପ । ଶୁଣିକରି ନିରାକାର ମନେ କଲେ କୋପ ॥ ଯେଉଁସାର ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କୁ ଯେ ପାଶକୁ ଚାଳିଲେ । ଚନ୍ଦ୍ରମାକୁ ଘେନିଆସ ବୋଲି ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ॥ ଆଜ୍ଞା ପାଇ ସେଉଁସାର ଚଳିଗଲେ ବେଗ । ତାହାଙ୍କୁ ଦେଖିଣ ଯେ ଚନ୍ଦ୍ରମା କଲା ରାଗ ॥ ବୋଇଲା ମୁଁ କାହିଁପାଇଁ ଯିବି ତାଙ୍କଠାବେ । ଲକ୍ଷେ ଯୁଗଯାଏ ତପ କରୁଅଛି ଏବେ ॥ ବସ୍ତୁପଦ ଘେନିବାକୁ ଅଛି ମୋର ମନ । ଆଉ କାହିଁପାଇଁ ତାଙ୍କୁ କରିବି ଦର୍ଶନ ॥ ଏ ବଚନ ଶୁଣି ଯେଉଁସାର ବ୍ରହ୍ମା ଗଲା । କରପଦ ଯୋଡ଼ି ବସ୍ତୁ ସମ୍ମୁଖେ କହିଲା ॥ ବୋଇଲା ସେ ତୁମ୍ଭ ପଦ ଘେନିବ ଗୋସାଇଁ । ତେଣୁକରି ଦର୍ଶନକୁ କଲା ଏବେ ନାହିଁ ॥ ଶୁଣି ନିରାକାର ପ୍ରଭୁ ମନେ କଲେ ରୋଷ । କାଳଚକ୍ର ପେଷିଣ ଚନ୍ଦ୍ରକୁ କଲେ ନାଶ ॥ ତେଣୁକରି ଚନ୍ଦ୍ରମା ଯେ ସେ ଦିନରେ ମଲା । ଅମାବାସ୍ୟା ବୋଲି ତାର ନାମ ତେବେ ହୋଇଲା ॥ ସ୍ତ୍ରୀ ଅଙ୍ଗରେ

Digitized by srujanika@gmail.com

ନିରାକାର କଲେ ତାଙ୍କୁ ଲୀନ । ତେଣୁକରି ଉଦେ ନୁହେ ଅମାବାସ୍ୟା ଦିନ ॥ ଅଶେଷ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡନାଥ ହୃଦେ ନାହିଁ ମାୟା । ପଛକର ଶଶାଙ୍କୁ କରନ୍ତି ମହାଦୟା ॥ ପୁଣିହିଁ ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗୁ ତାଙ୍କୁ କାଢ଼ିଲେ ଗୋସାଇଁ । ଅନୁଗ୍ରହ କଲେ ସେ ପ୍ରସନ୍ନମୁଖ ହୋଇ । ବୋଇଲେ ତୁ ସ୍ୱର୍ଗ ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ପାତାଳରେ ଥିବୁ । ପଦ୍ମବଦନରେ ଛତ୍ର ପଙ୍କଜ ନଡ଼ିବୁ ॥ ଯେଉଁ ଦିନ ଚନ୍ଦ୍ର ତୋତେ କରିଲୁଁ ଛେଦନ । ସେହିଦିନ ଆମ୍ଭ ଅଙ୍ଗେ ହେଉଥିବୁ ଲୀନ ॥ ଅମାବାସ୍ୟା ଦିନ ତୁହି ନୋହିବୁ ଯେ ଦୃଶ୍ୟ । ତହିଁ ହୋଇଥିବୁ ଆମ୍ଭ ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗରେ ପଶି ॥ ଜଗତରେ କେହି ତୋର ନ ଗ୍ରହିବେ ମୁଖ । ଦ୍ରୋହ କର୍ମ କଲୁ ଯେବେ ପାଇବୁଟି ଦୁଃଖ ॥ ଚନ୍ଦ୍ରବପୁ ଛାଡ଼ିବାକୁ ରାହୁ ଭିଅଇଲେ । ପାପ କ୍ଷୟ ଯିବାକୁ ଦିବସ ପୂର୍ଣ୍ଣ କଲେ ॥ ପୁଣି ନିରାକାର ତାଙ୍କୁ ଯତ ଦେଲେ ବର । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଜୀବଦାନ ଦିଅ କ୍ଷୀଣଧର ॥ ଶୁଣି କରି ଚନ୍ଦ୍ରମା ହୋଇଲେ ମନେ ତୋଷ । ନାମରତ୍ନଗୀତାରେ ଭଣିଲେ କୃଷ୍ଣଦାସ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀନାମରତ୍ନଗୀତାୟାଂ ଶ୍ରୀହରିଅର୍ଜ୍ଜୁନସମ୍ବାଦେ ଚନ୍ଦ୍ରମା ତପ
ବ୍ରତସ୍ୟ କଥନେ ନାମ ଚତୁଃପଞ୍ଚାଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ପଞ୍ଚପଞ୍ଚାଶତ୍ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ଉବାଚ ।

ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ଦାଶରଥି । କେତେବେଳେ ହେଲା ପୃଥ୍ୱୀ ହେଲା କେ ନୃପତି । କେଉଁ ଦେଶରେ ସେ ଅଟଇ କେଉଁ ନାମ । ଏ କଥା ବୁଝାଇ କହ ପୁରୁଷଉତ୍ତମ ॥ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୋଇଲେ ତୁ ହୋ ଶୁଣ କୁନ୍ତୀସୁତ । ସଂଜ୍ଞ ନାମେ ପୃଥ୍ୱୀ ପ୍ରଥମେ ହୋଇଲା ଜାତ ॥ କୋଟିଏ ବେଳ ଜନମି ସେହି ଗଲା କ୍ଷୟେ । ସେ ମେଦିନୀ ପୃଥ୍ୱୀ ଜଳତଳେ କୋଟି ଯାଏ ॥ ନନ୍ଦା ନାମେ ପୃଥିବୀ ଯେ ଉତ୍ପନ୍ନ ପୁଣି । ତିନକୋଟି ବାର ନାଶ ଗଲା ସେ ଧରଣୀ ॥ ବସୁ

Digitized by srujanika@gmail.com

ନାମେ ପୃଥୀଶ ହୋଇଲା ପୁଣ ଜାତ । ପୃରକୋଟି ବାର ନାଶ ଗଲା
ସେହୁ ପାର୍ଥ ॥ ଭୂମି ନାମେ ଏକ ପୃଥ୍ୱୀ ଜାତ ଯେ ହୋଇଲା ।
ପାଞ୍ଚକୋଟି ବେଳ ଜନ୍ମି ସେହୁ ନାଶଗଲା ॥ ଏସନେକ ପୃଥ୍ୱୀ
ଅତପାତ ହେଉଛନ୍ତି ॥ ଶ୍ରୀହରି ବଚନ ଶୁଣି ଅର୍ଜୁନ ବୋଲନ୍ତି ॥
ସାବଧାନ ହୋଇ ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ନନ୍ଦବଳା । ଜଳରେ କେବଣ ମହୀ
ହୋଇଥିଲା ଭେଳା ॥ କେବଣ ପ୍ରକାରେ ସେ ରହଇ କେଉଁଭାବେ ।
ଏ କଥା ବିସ୍ତାରି ମୋତେ କହ ଜନା ଏବେ ॥ ଶ୍ରୀହରି ବୋଇଲେ ସେ
ଯେ ନିରାକାର ବ୍ରହ୍ମ । ଅପଣା ଦେହରୁ ଉପାଇଲେ ଏକ ଲୋମ ॥
ମେରୁ କରି ମଧ୍ୟରେ ସେ ଯୋଡିଲେକ ତହିଁ । ନିଶ୍ଚଳ ହୋଇଲା
ପୃଥ୍ୱୀ ନ ଚଳିଲା ତହିଁ ॥ ଯେତେ ଗୋଟା ପୃଥିବୀ ହୋ ତେତେ
ଗୋଟା ମେରୁ । ଏ କଥାକୁ ଅର୍ଜୁନ ସନ୍ଦେହ କେତେ କରୁ ॥
ଅର୍ଜୁନ ବୋଇଲେ ଶୁଣ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ । କେବଣ ମେରୁର ପ୍ରଭୁ
କେଉଁଭାବେ ନାମ ॥ ଶ୍ରୀହରି ବୋଇଲେ ସେ ପ୍ରଥମେ ମେରୁ
ଜାତ । ଶତଫଣି ବୋଲି ହାଦେ ନାମ ତାର ପାର୍ଥ । ପଦ୍ମସିଂହ
ବୋଲିକରି ଏକ ମେରୁ ହୋଏ । ଶ୍ରୀଧର ବୋଲିଣ ନାମ ଶୁଣ
ଧନଞ୍ଜୟେ ॥ ଜମ୍ବୁଧର ବୋଲି ପୁଣି ମେରୁ ହୋଏ ଜାତ । ମହୀଧର
ପଦ୍ମଧର ବେନି ମେରୁ ପାର୍ଥ ॥ ଆଉ ମେରୁ ନାମ ଯେ ବଜ୍ରଧର
କହୁ । ପୃଷ୍ଠିଧର ନାମେ ମେରୁ ଉପୁଜିଲା ମହୀ ॥ ଏକ ଏକ କରି
କେତେ ବୁଝାଇବା ପାର୍ଥ । ଯେତେ ମେରୁ ତେତେ ପୃଥ୍ୱୀ ହେଉଥାଇ
ଜାତ ॥ ଅର୍ଜୁନ ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ମହାଗୁରୁ । କେତେ ପୁଷ୍କରଥାଇ
ପୁଣ କେତେଗୋଟା ମେରୁ ॥ ଶ୍ରୀହରି ବୋଇଲେ ତାହା କେ କରିବ
ଅନ୍ତ । ଅନନ୍ତ କୋଟି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡେ ମେରୁହିଁ ଅନନ୍ତ ॥ ଅନନ୍ତ ଯେ
ଖେଳ ଏବେ ହେଉ ଚିତ୍ତ ଦେଇ । ସପ୍ତଦଶ ଅଙ୍କେ ଜାତ ସତ୍ୟ
ଉପୁଜଇ ॥ ପାପୀ ଲୋକମାନେ ପୁଣ ନାଶଯିବେ ଜାଣ । ମୋହ ମୂର୍ଚ୍ଛ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଜାତ ହେବ ପୃଥିବୀ ମଧ୍ୟେଣ ॥ ମୋହ ନାମରତ୍ନଗୀତା ଅମୃତ ଯେ ସାର । ଶାଳକୃଷ୍ଣ ଦାସ ଏହା କରଇ ପ୍ରଚାର ।

ଇତି ଶ୍ରୀନାମରତ୍ନଗୀତାୟାଂ ଶ୍ରୀହରିଅର୍ଜୁନସମ୍ବାଦେ ପୃଥ୍ୱୀ ଅତ-ନାତ କଥନେ ନାମ ପଞ୍ଚପଞ୍ଚାଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

— ୦:※:୦ —

ଷଟ୍‌ପଞ୍ଚାଶତ୍ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଉବାଚ ।

ଅର୍ଜୁନ ଅଗରେ ଯେ କହନ୍ତି ଭଗବାନ । ଏକମନେ ଶୁଣ ଏବେ ସ୍ୱର୍ଗର ଘାନ ॥ ସବୁ ଦ୍ୱୀପମାନଙ୍କରେ ରତ୍ନଦ୍ୱୀପ ସାର । ଅର୍ଜୁନ ବୋଇଲେ ତାହା କହ ମୋ ଅଗର ॥ କହୁଁ ଜାତ ହୋଇଲା ଯେ ରତ୍ନଦ୍ୱୀପମହୀ । ଏ କଥା ଗୋଟିକ ମୋତେ ଦେବଟିକ କହି ॥ ଶ୍ରୀହରି ବୋଇଲେ ଯାହା ପର୍ବତଙ୍କୁ ଜନ୍ମ । ପଦ୍ମନାଭେ ସାଗର ମେରୁକୁ ବାହ କଲ ॥ ମେରୁକୁ ଉପାଡ଼ ସେହୁ ଘେନଯିବା ବେଳେ । ଖଣ୍ଡ ଏ ଖଣ୍ଡିଏ ତହୁଁ ପଡ଼ିଲାକ ତଳେ ॥ ଦେବଗଣେ ବୋଇଲେ ଯେ ଏହି ଠାରେ ଥାଉ । ବଜ୍ର ରୂପରୁ ରତ୍ନ ଅପନ ଏ ହେଉ ॥ ରତ୍ନଦ୍ୱୀପ ବୋଲି ନାମ ଅଟଇ ଯେ ତାର । ଅତଯାତ ହୋଇଲାକ ଦଶକୋଟି ତାର । ସେ ପର୍ବତର ତଳେ ଏକ ଦେଉଳ ଶୋଭା । ବେନ ଯୋଜନରେ ସେ ଯେ ପଞ୍ଚଯୂଣ ଉଭା । ସେ ଦେଉଳ ଉପରେ ଯେ ପତାକା ପଟଣ । ମଧ୍ୟରୁ ବ ସେ ଦେଉଳ ତହିଁର ତଳେଣ ॥ ଶତ-ଲକ୍ଷ ଯୁଗ ଗଲେ ପାଣ୍ଡୁର ତନୁଜ । ତେତେବେଳେ ଦଶିବ ସେ ଦେଉଳର ଧ୍ୱଜ ॥ ତେତିଶ କୋଟି ଦେବତା ସେ ଦେଉଳେ ବସି । ଦିବ୍ୟଭୋଗ ଭୁଞ୍ଜିବେ ଅମରପୁରୁ ଆସି ॥ ରତ୍ନଦ୍ୱୀପ ଦେଉଳର ମହିମା ଯେମନ୍ତ । ଦେବ ମାନବେ ତାହାର ନ ପାବନ୍ତି ଅନ୍ତ ॥ ଚତୁର୍ମୁଖରେ ବ୍ରହ୍ମା ବଖାଣିଲେ ଅଲକ୍ଷ । ଭୂତଖଣ୍ଡ ମଧ୍ୟରେ ଛେଦଲେ ସବୁ ଦୁଃଖ ॥ ଈଶ୍ୱର ପଞ୍ଚବଦନେ ନ ପାରିଲେ କହି । ଆଉ କେ

କହିବ ତା ମାନବ ଦେହ ବନ୍ଧ ॥ ବେଦ ପୁଣି ଅଟଇ ଷାଠିଏ ସମ ଗ୍ରନ୍ଥ । ଚଉଛଷ ଶାସ୍ତ୍ର ଅଟେ ଷାଠିଏ ସହସ୍ର । ଲକ୍ଷେ ଚଣ୍ଡୀଗ୍ରନ୍ଥ ଯେ ଅଟଇ ବିଦ୍ୟମାନ । ଯେଉଁଠାରେ ଜାତ ହୋନ୍ତି ସେହିଠାରେ ଲୀନ ॥ ଅର୍ଜୁନ ବୋଇଲେ ପ୍ରଭୁ ପଚାରୁଛି ତୋତେ । ରାବଣଙ୍କୁ କେ ମାରିଲା ଏହା କହ ମୋତେ ॥ ଶ୍ରୀହରି ବୋଇଲେ ପାର୍ଥ ସାବଧାନେ ଶୁଣ । ରାବଣଙ୍କୁ ମାରିଲେ ପଦ୍ମନାଭ ନାରାୟଣ ॥ ଅର୍ଜୁନ ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ଜଗନ୍ନାଥ । ସେ ପଦ୍ମନାଭ ପୂର୍ବେ କେଉଁପରି ଜାତ ॥ ଶ୍ରୀହରି ବୋଇଲେ ତାହା କହିଦେବା ତୋତେ । ଅତିକଷ୍ଟରେ ଯେ ହାତେ ପୁଚ୍ଛା କଲୁ ମୋତେ ॥ ସୂର୍ଯ୍ୟେଶ୍ୱର ବୋଲି ଏକ ରାଜାଏ ଉତ୍ତମ । ତାହାର ନନ୍ଦନ ଯେ ମର୍ଦ୍ଦନ ପାଲ ନାମ ॥ ଯେଉଁକାଳେ ପ୍ରେମଲଜ ହେବ ନିରନ୍ତର । ସେ କାଳର ମହିମା ଶୁଣ ହେ ଧନୁର୍ଦ୍ଧର ॥ ତୋର ନାମ ବିଦ୍ୟାଧର ହୋଇବ ପ୍ରମାଣ । ପାରଦ୍ୱୀପ ନୃପତି ତୁ ଥିବୁ ଯେ ହୋଇଣ ॥ ମୋହ ନାମରତ୍ନଗୀତା ଅମୃତ ଅଟଇ । କୃଷ୍ଣଦାସ ଭଣଇ ଯେ ହେତୁ ଚିତ୍ତେ ଦେଇ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀନାମରତ୍ନଗୀତାୟାଂ ଶ୍ରୀହରିଅର୍ଜୁନସମ୍ବାଦେ ରତ୍ନଦ୍ୱୀପ ବିଷୟ ବର୍ଣ୍ଣନେ ନାମ ଷଟ୍ପଞ୍ଚାଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ସପ୍ତପଞ୍ଚାଶତ୍ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଶ୍ରୀ ଭଗବାନୁବାଚ ।

ଅର୍ଜୁନ ଆଗରେ ଯେ କହନ୍ତି ନନ୍ଦବାଳା । ଶୁଣ ହେତୁଚିତ୍ତ ଦେଇ କୃଷ୍ଣର ଯେ ଲୀଳା ॥ ସେ ରାଜାର ଅଯୋଧ୍ୟା କଟକ ନାମେ ପୁରୀ । ତହିଁର ନୃପତି ଦଶରଥ ଦଣ୍ଡଧାରୀ ॥ ତାହା କୋଳେ ଉପୁଜିଲେ ଏ ଚାରି କୁମର । ଶ୍ରୀରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଭରତ ଶତ୍ରୁଘନ ବୀର ॥ ଯହିଁ ସେ ପଦ୍ମନାଭ ନିଜ ବିଷ୍ଣୁରୂପ । ମହାଦେବ ତାଙ୍କ ସେବା କଲେ ସାତକଳ୍ପ । ପ୍ରସନ୍ନଚିତ୍ତରେ ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ନିର୍ବିକାର ॥

Digitized by srujanika@gmail.com

ବୋଇଲେ ଯେ ମହାଦେବ ମାଗ ମୋତେ ବର ॥ ମହାଦେବ ବୋଇଲେ ହେ କି ବର ମାଗିବି । ଗୋରୁହତ୍ୟା କରଅଛୁ କେମନ୍ତେ ତରିବି ॥ କଇଳାସ କନ୍ଦରେ ସେ ଚରୁଥିଲା ବତ୍ସା । ସ୍ୱହସ୍ତେ ମାଇଲି ପ୍ରଭୁ କର ମୋତେ ରକ୍ଷା ॥ ସେ ବତ୍ସା କଣ୍ଠରେ ରହିଅଛୁ ଅଜଯାଏ । କେମନ୍ତେ ମୁକତି ହେବ କହ ଦେବରାୟେ ॥ ଅନାଦି ବୋଇଲେ ପାପ ହେବ ତୋର ହତ । ଶ୍ରୀରାମ ସଙ୍ଗେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ରୂପ ହେବୁ ଜାତ ॥ ଯେଉଁ ବତ୍ସା ତୋହର କଣ୍ଠେ ଅଛୁ ପଶୁପତି । ପୂର୍ବାଙ୍ଗେ ହେବ ସେ ରାବଣଦୈତ୍ୟ ଶକ୍ତି ॥ ବନବାସ ଯିବେ ସେ ଯେ ରାମ ଜଗତ୍ପିତା । ରାବଣ ଯେ ହରନେବେ ଜନକଦୁହିତା । ଲଙ୍କପତି ସଙ୍ଗେ ଯୁଦ୍ଧ କରିବୁ ତୁ ଘୋର । ହୃଦରେ ପଡ଼ିବ ତୋର ଶକତି ଯେ ଶର ॥ ତେବେ ଯାଇଁ ମୁକତି ହୋଇବୁ ପଶୁପତି । ସେ ବତ୍ସା ଯେ ହୋଇଥିବ ରାବଣ ଶକତି ॥ ହୃଦରେ ପଡ଼ିଲେ ତୋର କ୍ଷୟ ଯିବ ପାପ । ଶୁଣିକରି ଈଶ୍ୱର ଛାଡ଼ିଲେ ମନସ୍ତାପ ॥ ଅର୍ଜୁନ ବୋଇଲେ ପ୍ରଭୁ ଶୁଣିମା ଗୋସାଇଁ । ତ୍ରେତୟାଯୁଗରେ ଦଶରଥ ନରସାଇଁ ॥ ଶ୍ରୀରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ହୋଇଥିଲେ ତାର ଶିଷ୍ୟ । କେଉଁ ତପ କରି ପୂର୍ବେ ହୋଇଥିଲେ କିସ ॥ ଶ୍ରୀହରି ବୋଇଲେ ସେତ ପଛେ ଉତକର୍ମା ॥ ବସ୍ତୁ ପୂଜାକଲେ ସେ ଯେ କେତୁଧର ବ୍ରହ୍ମୀ ॥ ନିରାକାର ପ୍ରଭୁ ତାଙ୍କୁ ପଚାରିଲ ଦିନେ । ପୂଜାବେଳେ କେଉଁକଥା ବିଚାରିଲ ମନେ ॥ କେତୁଧର ବୋଇଲେ ମୁଁ ନ ଜାଣଇଁ ଆନ । ତୁମ୍ଭ ପଦ୍ମପାଦେ ମୋର ନିରନ୍ତରେ ଧ୍ୟାନ ॥ ଆଉ କେଉଁ କଥାରେ ପଶିବ ମୋର ଚିତ୍ତ । ତୁମ୍ଭେ ତାହା ନ ଜାଣ କି ଅନ୍ତର୍ଯାମୀ ନାଥ ॥ ଅନାଦି ବୋଇଲେ ଅମ୍ଭେ ଜାଣୁ ସବୁକଥା । କହିଲେତ ମନକୁ ଲାଗିବ ବଡ଼ ବ୍ୟଥା ॥ ବୋଇଲି ଯେ ବସ୍ତୁଙ୍କୁ ସେବିଲେ ବସ୍ତୁ ହୋଇ । ତେବେ ସିନା ଜନମ ଯେ ସଫଳକୁ ଯାଇ ॥ ଏମନ୍ତ ବୋଲିଣ ମନେ କରୁ ଯେ ବିଚାର । ମିଛ ବୋଲି ଅମ୍ଭଙ୍କୁ ବଞ୍ଚିଲୁ ତୋହ ଛାର ॥ ହୋଇ-

Digitized by srujanika@gmail.com

ଶୁଣେ ବୈକୁଣ୍ଠ ଯେ ନୋହିବେ ପ୍ରାପତ । ସହସ୍ରେ ଜନମ ହେବୁ ମର୍ତ୍ତ୍ୟପୁରେ ସତ୍ୟ ॥ ମାନବ ଦେହରେ ଦଶରଥ ନାମ ବହି । ମର୍ତ୍ତ୍ୟଭୁବନରେ ତୁ ଜନମ ହୁଅ ଯାଇ ॥ ଶ୍ରୀରାମ ଅବତାର ହୋଇବେ ଯେଉଁକାଳେ । ଜନମ କରିବୁ ତାଙ୍କୁ ପାଞ୍ଚ ସାତ ବେଳେ । ଯେତେବେଳେ ବନବାସ ଯିବେ ରଘୁନାଥ । ସେତେବେଳେ ମୃତ୍ୟୁ ତୋତେ ହୋଇବ ପ୍ରାପତ ॥ ପାଞ୍ଚସାତ ଜନମ ଯେ ଯିବ ତ୍ରେତୟାରେ । ବସୁଦେବରୂପେ ଜାତ ହୋଇବୁ ଦ୍ୱାପରେ ॥ ସୁଦେବ ନନ୍ଦ ଯେ ବସୁଦେବ ମହାବୀର । ଦେବକୀ ନାମରେ ଯେ ଭାରିଯା ହେବ ତୋର ॥ କୃଷ୍ଣ ଅବତାର ଯେ ହୋଇବ ସେତେବେଳେ । ତୋହର କୋଳେ ଜନମିବେ ପାଞ୍ଚସାତ ବେଳେ । ତେବେ ତୁ ଯେ ମୁକତ ହୋଇବୁ ବେଦପଥ । ବୈକୁଣ୍ଠେ ବସିବୁ ଯାଇଁ ଦେବଙ୍କ ସଥ । ଶୁଣି କେତୁସାର ବ୍ରହ୍ମା ସନ୍ତୋଷ ହୋଇଲେ । ଦୀନକୃଷ୍ଣ ଦାସ ଏହା ଗୀତରେ କହିଲେ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀନାମରତ୍ନଗୀତାୟାଂ ଶ୍ରୀହରିଅର୍ଜ୍ଜୁନସମ୍ବାଦେ ଦଶରଥ
ପୂର୍ବଜନ୍ମ କଥନେ ନାମ ସପ୍ତପଞ୍ଚାଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥

—o—o—

ଅଷ୍ଟପଞ୍ଚାଶତ୍ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଉବାଚ ।

ଶ୍ରୀହରି ବୋଇଲେ ତୁ ହେ ଶୁଣ ବୀର ପାର୍ଥ । ବ୍ରହ୍ମା ହୋଇଥିଲେ ଦଶରଥ ରୂପେ ଜାତ ॥ ପୂର୍ବର ଶାସ୍ତ୍ର ଗୋଟା ଯେ କହିଦେଲୁଁ ତୋତେ ॥ ଆଉ କଥା ଥିଲେ ତୁ ପଚାର କହ ମୋତେ ॥ ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ନନ୍ଦବଂଶେ । ପୂର୍ବ କଥାମାନ ମୁଁ ଯେ ନ ଜାଣଇ କିଛୁ ॥ ଶ୍ରୀରାମ ବୋଲଣ ତୁମ୍ଭ ଦଶରଥ ସୁତ । ତାହାଙ୍କୁ ଯେ ସେବା କଲା ବୀର ହନୁମନ୍ତ ॥ କପିକୁଳେ ଜନମି ହୋଇଲା କପା ଏତେ । ଦେବତାମାନେ ପୁଣି

Digitized by srujanika@gmail.com

ହେଉ କାହାନ୍ତ ସେହେ ॥ ସାତସିନ୍ଧୁ ଡେଇଁଣ ଯେ ସୀତା ଠାବ କଲା । ବଳ ବାନ୍ଧ ଶ୍ରୀରାମଙ୍କୁ ଲଙ୍କାକୁ ସେ ନେଲା ॥ ଏତେ ବଳ କାହୁଁ ସେ ପାଇଲା କପିପତି । ଋଷିଗଣ ମଧ୍ୟରେ ସେ ବୋଲାଇଲା ଯତି ॥ ତେଣୁକରି ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ପଚାରୁଅଛି ହରି । ହନୁମନ୍ତ କଥା ମୋତେ କହ ତଥ୍ୟକରି । ଶ୍ରୀହରି ବୋଇଲେ ଯାହା ପଚାରିଲୁ ପୁଣ ॥ ହନୁମନ୍ତ ମହିମା କହିବା ଏବେ ଶୁଣ ॥ ସବୁ ଦେବତାଏ ବସି କଲେ ଯେ ବିଚାର । ଶ୍ରୀରାମ ମାରିବେ ଯେ ରାବଣ ଲଙ୍କେଶ୍ୱର ॥ ସମୁଦ୍ର ବାନ୍ଧିବାକୁ କେ ସାମର୍ଥ ଅଛି । ତେବେ ସିନା ମରିବ ଯେ ରାବଣ ରକ୍ଷି ॥ ବ୍ରହ୍ମା ବୋଇଲେକ ଆମ୍ଭେ ବ୍ରହ୍ମା ବିଷ୍ଣୁ ଶିବ । ତିନି ଲୋକ ହୋଇବୁଁ ଯେ ହନୁମନ୍ତ ଜୀବ ॥ ଦେବଙ୍କର ତେଜ ଅମ୍ଭ ତିନିଙ୍କର ତେଜ । ଶିବଙ୍କ ଅଂଶରୁ ହେବ ହନୁମନ୍ତ ଜାତ ॥ ହରିହର ଦେବଗଣ ଅତି ପଦ୍ମଯୋନି । ଅଗସ୍ତ୍ୟ ଯେ ମହାଦେବ ଆଉର କାତ୍ୟାୟନୀ ॥ ପାଞ୍ଚ ଅଂଶ ଯେଣୁ ହନୁମନ୍ତ ହୋଇଲା ଜନ୍ମ । ତୋ ଆଗେ କହିଲୁଁ ପାର୍ଥ କଥାର ମରମ ॥ ଶୁଣିକରି ଅର୍ଜୁନ ହୋଇଲେ ମନେ ତୋଷ । ବୋଇଲା ମୁକତି ମୋତେ କଲ ନିରଦ୍ୱେଷ୍ୟ ॥ ଆଉର କଥାଏ ପ୍ରଭୁ ମୋତେ ଆଜ୍ଞା ହେଉ । ଅମ୍ଭ ଜ୍ୟେଷ୍ଠଭାଇ ଯେ ଯୁଧିଷ୍ଠି ମହାବାହୁ । ତାହାଙ୍କୁ କିପାଇଁ ତୁମ୍ଭେ ଦଣ୍ଡବତ କର । ଏ କଥା ଗୋଟିକ ଫେଡ଼ି କହ ଚକ୍ରଧର । ଶ୍ରୀହରି ବୋଇଲେ ସେ ଯେ ବଡ଼ଲୋକ ହନ୍ତି । ଯେ କଥା ଫେଡ଼ିଣ ତୋତେ କହିଦେବା ଏବେ ॥ କେତେ ନାମେ ବ୍ରହ୍ମା ଯେ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କୁ କଲା ସେବା । ନିରାକାର ବୋଇଲେ ହେ ବର ମାଗ ଦେବା ॥ କେତେ ଦିନ ସେବା କଲୁ ଅଛୁନ୍ତି କି ଜାଣି । ସେ ବୋଇଲେ ଶତେ ପୃଷ୍ଠ ଥୋଇଅଛି ଗଣି । ସେହି କୁରୁବଂଶେ ଜନ୍ମ ହେବେ ନରବର । ହବ୍ୟପିଣ୍ଡ ନାମ ଯେ ହୋଇବ ତାହାଙ୍କର ॥ ମୋହ ନାମରତ୍ନଗୀତା ଅଟଇ ଯେ ସାର । ଦୀନକୃଷ୍ଣ ଦାସ ଯେ ଭଣେ ନିରନ୍ତର ॥

ଇତି ଶ୍ରୀନାମରତ୍ନଗୀତାୟାଂ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାର୍ଜୁନସମ୍ବାଦେ ହନୁମନ୍ତ ଜନ୍ମ କଥନେ ନାମ ଅଷ୍ଟପଞ୍ଚାଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଊନଷଷ୍ଠିତମ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଶ୍ରୀ ଭଗବାନୁବାଚ ।

ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ଆଗରେ ସେ କହନ୍ତି ପୀତବାସ । ଏକମନେ ଶୁଣ ତୁ ହୋ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣର ରସ ॥ ନରକାର ଠାରୁ କେତୁବନ୍ଧା ଏହା ଶୁଣି । ସେତେଦିନ ସେବା କଲା ଶୁଣ ଚକ୍ରପାଣି ॥ ଶତେକଳ୍ପ ହୋଇଲାଣି ସେବା କଲି ତୋତେ । ଅମରପୁରରେ ପ୍ରଭୁ ଇନ୍ଦ୍ର କର ମୋତେ ॥ ସେବା ମୋର କଲପେ ହୁଅଇ ଯେବେ ଶେଷ । ଚଢାଇବା ପାଇଁ ଗଣି ଥୁଏ ଏକପୁଷ୍ପ ॥ ଏହିଭାବେ ଶତେକଳ୍ପ ସେବା କଲା ପୁଣି । ଶତେଗୋଟା ପଦ୍ମପୁଷ୍ପ ଥୋଇଅଛି ଗଣି ॥ ଆଜ ବରେ ମହାପ୍ରଭୁ କାର୍ଯ୍ୟ ମୋର ନାହିଁ । ଇନ୍ଦ୍ର ପଦେ ବସିବି ଅମରସ୍ୱର୍ଗେ ଯାଇଁ । ଏଥିପାଇଁ ସେବା ମୁଁ ଯେ କରଅଛି ତୋତେ । ସ୍ୱର୍ଗରେ ବସାଅ ନେଇ ଇନ୍ଦ୍ରପଦେ ମୋତେ ॥ ଏସନକ ବାରତା ପାଇଣ ସୁରପତି । ପୁଷ୍ପ ଗୋଟିଏକ ହରିନେଲା ଶୀଘ୍ରଗତି ॥ ବୋଇଲା ମୋହର ପଦ ଯେନବତ ବ୍ରହ୍ମା । ଅଧର୍ମ୍ମ ବସ୍ତୁର କଥା କଲା ମହାତମା । ଏଥି କିଛି ମୋହର ଯେ ଦୋଷ ନାହିଁ ଆଉ । ଧର୍ମଦେବତାହିଁ ଏଥି ସାକ୍ଷୀ ହୋଇ ଥାଉ ॥ ଏତେ ବୋଲି ପୁଷ୍ପ ଗୋଟିଏକ ନେଲା ହରି । କେତୁବନ୍ଧା ତାହା ନ ପାରିଲା ହେତୁକରି ॥ ନରକାର ବୋଇଲେ ଯେ ବ୍ରହ୍ମାମୁଖ ଚାହିଁ । ସକଳୁରେ ସେବାକଲୁ ତୋର ପୁଷ୍ପ କାହିଁ ॥ ଆଜ୍ଞା ପାଇ ବ୍ରହ୍ମା ପୁଷ୍ପ ଗଣୁରେ ଥୋଇଲା । ଗଣିଲାବେଳକୁ ଊଣା ଗୋଟିଏ ହୋଇଲା ॥ ନରକାର ବୋଇଲେ ହେ କହୁଅଛି ତୋତେ । କପଟ କରଣି ତୁ ଯେ ସେବାକଲୁ ମୋତେ ॥ ଶତେକବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତେ କଲୁ ଯେ କଳ୍ପନା । ଗଣିଲା ବେଳକୁ ପୁଷ୍ପ ହୋଇଲା ଯେ ଊଣା ॥ ତେଣୁ କରି ଶାପ ତୋତେ ଦେଉଅଛି ଖରେ । ମାନବ ଦେହରେ ଜାତ ହୁଅ ମର୍ତ୍ତ୍ୟପୁରେ ॥ ଯୁଧିଷ୍ଠି ବୋଲିଣି ନାମ ହୋଇବ ତୋହର । ଶତେଜନ୍ମ ଗଲେ ତୋର ପାପ ଯିବ ପାର ॥ ଧର୍ମକଥା ଅତେବାର ଯେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟପୁରେ ଥିବୁ । ମିଛ ନ କହିଲେ ଯେନା ବୈକୁଣ୍ଠକୁ ଯିବୁ ॥ ବାସୁଦେବ ନାମେଣ ଯେ

Digitized by srujanika@gmail.com

ବୈଶ୍ୟଦେବ ସ୍ତୁତ । ନମସ୍କାର କଲେ ତୁ ଯେ ହୋଇବୁ ମୁକତ । ଶୁଣି-
କରି ସନ୍ତୋଷ ହୋଇଲେ କେଶୁବ୍ରହ୍ମା । ଇନ୍ଦ୍ରକୁ ମନରେ କୋପ
କଲେ ମହାତମା ॥ ବୋଇଲେ ହେ ସୁରପତି ଅଧର୍ମକୁ ଗଲୁ ।
ଶତେକଗୋଷ୍ଠୀ ପୁଷ୍ଟ ମୋର ଅନେଶତ କଲୁ ॥ ତେଣୁ କରି ଶାପ
ତୋତେ ଦେଉଅଛୁ ମୁହିଁ । ମର୍ତ୍ତ୍ୟେ ଜାତ ହୋଇବୁ ମାନବଦେହ
ବହି ॥ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ନାମ ତୋ ହସ୍ତିନା ନାମେ ପୁର । ଅନେଶତ ପୁତ୍ର
ଜାତ ହୋଇବେ ତୋହର । ଏ ମୋହର ଶାପ ତୋତେ ମେଣ୍ଟିଣ
ନ ଯାଉ । ଏକାଦେହ ଗୋଷ୍ଠୀ ତୋର ଅନେଶତ ହେଉ ॥
ଶିରଛେଦ ହୋଇ ଅନେଶତ ହେଲେ ଥିବୁ । ଭାରତଯୁଦ୍ଧରେ ତୁତ
ମୁକ୍ତ ହୋଇଯିବୁ ॥ ଶ୍ରୀହରି ବୋଇଲେ ତୁ ହୋ ଶୁଣ ମହାବୀର ।
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ନନ୍ଦନ ହୋଇଲା ସୁନାସୀର ॥ ଏକା ଇନ୍ଦ୍ର ଊନଶତ କୁମର
ହୋଇଲା । ଜ୍ଞାନକୃଷ୍ଣ ଦାସ ଏହା ଗୀତାରେ କହିଲା ॥

ଇତି ଶ୍ରୀନାମରତ୍ନଗୀତାୟାଂ ଶ୍ରୀହରିଅର୍ଜୁନସମ୍ବାଦେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଦେବଙ୍କ
ପୂର୍ବଜନ୍ମ କଥନେ ନାମ ଊନଷଷ୍ଠିତମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ଷଷ୍ଟିତମ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଅର୍ଜୁନ ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣିବା ଗୋସାଇଁ । କୁମ୍ଭକର୍ଣ୍ଣ ରାବଣ
ଏ ପୂର୍ବେ ଥିଲେ କାହିଁ ॥ ତେଣୁ କରି ଗୋସାଇଁ ପଚାରୁଅଛୁ ମୁହିଁ ।
ସେ କଥା ଲୋକଙ୍କ ମୋତେ ଫେଡ଼ି ଦେବ କହି ॥ ଶ୍ରୀହରି
ବୋଇଲେ ଯାହା ପୁଚ୍ଛାକରୁ ପୁଣ । କୁମ୍ଭକର୍ଣ୍ଣ ରାବଣର ପୂର୍ବଜନ୍ମ
ଶୁଣ ॥ ପାତାଳ ବୈକୁଣ୍ଠେ ବସେ ପ୍ରଭୁ ନିରାକାର । ଧ୍ୟାନରେ ବସିଲେ
କେହୁ ନାହିଁ ସିଂହଦ୍ୱାର ॥ ଆପଣା ଶ୍ରୀଭୁଜରୁ ରୁଧିର ଜାତ କଲେ ।
ବଢ଼ୁଛି ଗୁଡ଼ାଏ ଫେନ ଶ୍ରୀଭୁଜେ ମର୍ଦ୍ଦିଲେ ॥ ଫେନଗୋଷ୍ଠ ପିଣ୍ଡୁଳା
ଗଢ଼ିଲେ ନିରଞ୍ଜନ । ମୃତ୍ୟୁସଞ୍ଜୀବନୀ ମନ୍ତ୍ର କହିଲେ ତା କର୍ଣ୍ଣ ॥
ଫେନଗୋଷ୍ଠା ପୁରୁଷ ହୋଇଲେ ତହୁଁ ଜାତ । କରପଦ ଯୋଡ଼

Digitized by srujanika@gmail.com

କିଲେ କୋଟି ଦଣ୍ଡବତ । ବୋଇଲେ ଅମ୍ଭଙ୍କୁ ତୁମ୍ଭେ ଜାତକଲ
ଯେବେ । ବୈକୁଣ୍ଠାବରେ ରହିବୁ ଆଜ୍ଞାଦେଉ ଏବେ ॥ ନମସ୍କାର
ବୋଇଲେ ଅମ୍ଭଙ୍କୁ ସେବାକର । ତୁମ୍ଭକୁ ଲାଗଇ ପୁଣ ବୈକୁଣ୍ଠ ଦୁଆର ॥
ଯେତେଡ଼ ଲୋକ ଆଇଲେ ନ ଦେବ ପଥସ୍ଥ । ବୈକୁଣ୍ଠର ଦ୍ୱାର
ତୁମ୍ଭେ ଜଗିଥିବ ମାତ୍ର ॥ କୌଣସି କଥାକୁ ଭୟ ନ କରିବ ଆଉ ।
ଜୟ ବିଜୟ ବୋଲିଣ ନାମ ତୁମ୍ଭ ହେଉ ॥ ଏମନ୍ତ ବୋଲିଣ ଆଜ୍ଞା
ଦେଲେ ନମସ୍କାର । ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ଆସି ମନୁ ବେଦବର ॥
ଠାକୁରଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରିବେ ବୋଲି ବ୍ରହ୍ମା । ଭିତରପୁରକୁ ବୋଲି
ଗଲେ ମହାତମା ॥ ବେନ ଦ୍ୱାରପାଳ ତାଙ୍କୁ ନ ଛାଡ଼ିଲେ ବାଟ ।
ବୋଇଲେ ହେ ବ୍ରହ୍ମା ତୁମ୍ଭେ ଅଜ୍ଞାନ କି ଅଛ ॥ ପ୍ରଭୁ ଆଜ୍ଞା ନୋହିଲେ
ଛାଡ଼ିବୁ ନାହିଁ ଆମ୍ଭେ । ନିଅବକାଶରେ କପାଁ ଭେଟିଯିବ ତୁମ୍ଭେ ॥
ମନୁବ୍ରହ୍ମା ବୋଇଲେ ଅବଶ୍ୟ ଆମ୍ଭେ ଯିବୁଁ । କେବଳ ଦର୍ଶନ କରି
ବାହୁଡ଼ି ଆସିବୁଁ ॥ ଏତେ ବୋଲି ଭିତରକୁ ପଶିଲେ ତରସି ।
ଦାବୁକା ମାଇଲେ ତାଙ୍କୁ ଦ୍ୱାରପାଳେ ଆସି ॥ ଡିଆଁଇ ଯାଇ ଫୋପଡ଼ାଇ
ଦେଲେ ଉଗ୍ରକର୍ମା । କୋପଭରେ ଶାପ ତାଙ୍କୁ ଦେଲେ ମନୁବ୍ରହ୍ମା ॥
ବୋଇଲେ ଅମ୍ଭଙ୍କୁ ଯେ ଦଣ୍ଡମଣ୍ଡ କହିଲ । ଅମ୍ଭର ପ୍ରକୃତ ଧରି
ଦାବୁକା ମାଇଲ ॥ ଶାପ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଯେ ଏବେ ପଡ଼ୁ ଦୈତ୍ୟ ସଙ୍ଗେ ।
ଦନୁଜ ହୋଇଣ ତୁମ୍ଭେ ଜାତ ହୁଅ ମର୍ତ୍ତ୍ୟେ ॥ ରାବଣ କୁମ୍ଭକର୍ଣ୍ଣ
ବୋଲିଣ ବେନଭାଇ । ସତେବେଳ ଜନମ ହୋଇବ ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ଯାଇ ॥
ଯେତେବେଳେ ମାରିବେଟି ପ୍ରଭୁ ଚକ୍ରଧର । ତେତେବେଳେ ମୁକତି
ଯେ ଲଭିବ ନିକର ॥ ଆବର ଦେଖିବ ତୁମ୍ଭେ ଶ୍ରୀମତୀରମଣ ।
ସେକାଳେ ଉଗମଗତ ଲଭିବଟି ଜାଣ ॥ ମୋହ ନାମରତ୍ନଗୀତା ।
ହେତୁ ଚିତ୍ତେ ଧର । ଘନକୃଷ୍ଣ ଦାସ ଗୀତେ କଲେକ ପ୍ରଚାର ॥

ଇତି ଶ୍ରୀନାମରତ୍ନଗୀତାୟାଂ ଶ୍ରୀହରିଅର୍ଜ୍ଜୁନସମ୍ବାଦେ ରାବଣ କୁମ୍ଭ-
କର୍ଣ୍ଣ ପୂର୍ବଜନ୍ମ କଥନେ ନାମ ଷଷ୍ଠିତମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଏକଷଷ୍ଟିତମ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଉବାଚ ।

ଆଉର କଥାଏ ପାର୍ଥ ଶୋଭତ ହେବା କହ୍ନ । ଯୁକତେ ଭୁ ଅନ୍ତର ମାଉସୀପୁଅ ଭାଇ । ଯେମନ୍ତ ପ୍ରକାରେ ତୋର କ୍ଷୟିଯିବ ପାପ । ମୋହର ନାମ ଧର ଏକା ହୃଦପଦ୍ମେ ଜପ ॥ ନାମବ୍ରହ୍ମ ଜପି ଯେ କରଇ ମୋର ସେବା । ସେ ପ୍ରାଣୀ ଗୋଷ୍ଠୀଙ୍କୁ ଦଶ ପଣ୍ଡାନ୍ତର ଦେବା ॥ ଦୁଃଖକୁ ତା ଭୟ ନାହିଁ କହୁଅଛୁ ତୋତେ । ଭିକ୍ଷା ମାଗି ଧନ ନେଲେ ନ ଛାଡଇ ମୋତେ ॥ ପୁତ୍ର ଦାର କୁଟୁମ୍ବ ହୋଇବେ ଯେବେ ନାଶ । ତଲେହେଁ ମନକୁ ତାର ନ ଲାଗଇ ତ୍ରାସ ॥ ମାୟା ମୋହ ଗୋଷ୍ଠୀରେ ତା ମନ ନୋହେ ଭ୍ରମ । ଏକା ତାର ସକଳ ସମ୍ପଦ କୃଷ୍ଣନାମ ॥ ଚିତ୍ତ ଦୃଢ଼ କରି ଏକା ନାମ କଲେ ଜପ । ସେ ପ୍ରାଣୀ ଦେହରେ ଆଉ କିଛି ନାହିଁ ପାପ ॥ କୋଟି ଯଜ୍ଞ କରି ଦାନ ଦେଲେ ଶୁଦ୍ଧଚିତ୍ତେ । କୋଟିଏ ଜନ୍ମରଯାଏ ଶିଖେ ବେଦ ନିତ୍ୟେ ॥ କୋଟି ବ୍ରତ କୋଟି ଗ୍ରନ୍ଥ ପଢ଼େ ଯେତୁ । ନାମ କୀର୍ତ୍ତନକୁ ପାର୍ଥ ସରି ନୋହେ କେତୁ ॥ କୋଟିଏ ମକରମାସେ ବାରାଣସୀ ଯାଉ । କୋଟି କୋଟି କରଣ ଗୟାରେ ପିଣ୍ଡ ଦେଉ ॥ କୋଟିଜ୍ଞାନ କୋଟିଧ୍ୟାନ କୋଟି କୋଟି ମନ୍ତ୍ର । କୋଟିଏ ଉଲଗ୍ନ ହୋଇ କୋଟି ମୌନବ୍ରତ ॥ କୋଟିଏ ଅସନ କୋଟି ଉପାସନା କରୁ । ନାମକୀର୍ତ୍ତନକୁ ପାର୍ଥ କେହି ନୋହେ ସରୁ ॥ ସାଗରେ କୋଟିଏ ବାର ଝାସ ଯେବେ ଦେଇ । ନାମକୀର୍ତ୍ତନକୁ ପାର୍ଥ ସରି ନୋହେ କେହି ॥ କୋଟି ଉଭୟମୁଖୀ କୋଟି ତୁରଙ୍ଗ ପିନା । କୋଟି ମେରୁ ତୁଲ୍ୟ କରି ଦାନ ଦେଲେ ସୁନା ॥ କୋଟି ଜଳକୀର୍ତ୍ତି କୋଟି ଦେଉଳର ଧର୍ମ । ନାମକୀର୍ତ୍ତନକୁ ପାର୍ଥ କେହି ନୋହେ ସମ ॥ ଏ ମୋହର ନାମ ପାର୍ଥ ଅଟଇ ଗହନ । ସରସ୍ୱତୀ ଲେଖିବାକୁ ବାଟେ କଲେ ମନ ॥ ଅଷ୍ଟାଙ୍ଗିର ଯୋଡ଼ଶ ଯେ ତୁରୁ କଲ୍ପ କାଳୀ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ସପତସମୁଦ୍ର ପାଣି ଉତରେଣ ଗୋଳ ॥ ପତ୍ର କର ହସ୍ତରେ ଧଇଲେ ଗଜଜେମା । କଳପ ବୃକ୍ଷକୁ ସେ ଲେଖନ କଲ୍ପ ବାମା ॥ ନବଖଣ୍ଡ ପୃଥ୍ୱୀ ପତ୍ର କଲେକ ଝରନ୍ତି । ନାମର ମହିମା ଲେଖି ନ ପାରଲେ କହୁ ॥ ଏ ମୋହର ନାମେ ଯାର ମନ ଯାଇଁ ପଶେ । ସପତସମୁଦ୍ର ପାଣି ଥୋପା ପ୍ରାୟେ ଦଶେ ॥ ଅପ୍ରମେୟ ଆକାଶ ଦିଶଇ ଅକଳନ । ସୋଲଖଣ୍ଡି ପ୍ରାୟେ ତାକୁ ଦିଶଇ ଅର୍ଜୁନ ॥ ସୂର୍ଯ୍ୟକୁ ମଣଇ ସେ ଯେ ତପ୍ତଅଗ୍ନି ପ୍ରାୟେ । କାମଦେବ ଦିଶଇ ମର୍କଟ ଗୋସାକ ଏ ॥ ଦରଦ୍ର ପ୍ରାୟେକ ତାକୁ ଦିଶଇ କୁବେର । ରଙ୍କ ପ୍ରାୟେ ଦିଶଇ ସ୍ୱର୍ଗର ସୁନାସୀର ॥ ନାହିକାପବନ ହୋଇ ବାଜବ ଯେମନ୍ତ । ଅଣଶ୍ୱାସ ପବନ ଯେ ବହଇ ତେମନ୍ତ ॥ ଜଳପଗଙ୍କୁ ବୋଲେ ଗବଗଛ ଏ ସେ । ସପତସମୁଦ୍ର ପାଣି ଥୋପା ପ୍ରାୟେ ଦଶେ ॥ ମେରୁକୁ ମଣଇ ସେ ଯେ ପାଳଧୂଅ ଫଳ । ଆଉ କେଉଁ ପଦାର୍ଥ ଯେ ଏମାନଙ୍କ ତୁଲ୍ୟ ॥ ମଞ୍ଚପୁର ଲୋକକୁ ସେ ନ ମଣଇ ଜନା । ଗଜକୁ ମଣଇ ସେ ସେ ମଶାବତ ସିନା ॥ ବେଦପଣ୍ଡ ବୃହସ୍ପତି ମୃଗ ପ୍ରାୟେ ଦିଶେ । ଜିହ୍ୱା ବୋଲି ତାହାର ସେ ମନରେ ନ ପଶେ ॥ ବରୁଣରାଜାକୁ ସେ ବୋଲଇ ଜଳପୋକ । ଆଉ ନାନ୍ଦ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦିଶଇ ଆନ ଲୋକ ॥ ମୋର ନାମବ୍ରହ୍ମରେ ପାରଇ ଯେହ୍ନ ପଶି । ଏତେ ଏତେ ପଦାର୍ଥ ତାହାକୁ ତୁଚ୍ଛ ଦିଶି ॥ ଏ କଥା ନ ବୁଝି ହାଦେ ତୀର୍ଥ ବୁଲୁଯାନ୍ତି । ମାୟା ମୋହେ ପଡ଼ି ପ୍ରାଣୀ ଭୁଲି ମରୁଥାନ୍ତି ॥ ଏ ନାମ ଜାଣିଲେ ଗଙ୍ଗାଜଳେ ଉତପନ୍ନ । ସେ ଜଳକୁ ଯେହ୍ନ ହାଦେ ନ ଦଅନ୍ତି ମନ ॥ ଉତ୍ତମ ପବିତ୍ର ଜଳ ତାହା ଦ୍ୟନ୍ତି ଛାଡ଼ି । ବାଡ଼ିଆଡେ କୂପ ଖୋଳ ମରୁଥାନ୍ତି ବୁଡ଼ି ॥ ତୁ ବୋଇଲୁ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ କେମନ୍ତେ ଭେଟ ପାଇ । ସେ କଥା ଅର୍ଜୁନ ତୋତେ ଦେଉଥିବା କହି ॥ ନାମ ଯେ ଛାଡ଼ିଲେ ଲୋକ ପାଇ ମୋତେ ଭେଟ । ଅଭାବେ ଦୂର୍ଦ୍ଧ୍ୟେ ଆମ୍ଭେ ଭାବକୁ ନିକଟ ॥ ନାମରତ୍ନଗୀତା ଏ ଯେ ଗୀତା ମଧ୍ୟେ ସାର । ଦୀନ କୃଷ୍ଣ ଦାସ ଏହା ଭାବେ ନିରନ୍ତର ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଇତି ଶ୍ରୀନାମରତ୍ନଗୀତାୟାଂ ଶ୍ରୀହରିଅର୍ଜୁନସମ୍ବାଦେ ଭକ୍ତି
ବିଷୟେ କଥନେ ନାମ ଏକଷଷ୍ଠିତମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥

ଦ୍ୱିଷଷ୍ଟିତମ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଅର୍ଜୁନ ଉବାଚ ।

ଅର୍ଜୁନ ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣମୋ ଗୋସାଇଁ । ଏତେଦିନେ ନିସ୍ତାର ପାଇଲି ପ୍ରଭୁ ମୁହିଁ ॥ ନାମର ମହିମା ଶୁଣି ପାଇଲି ଭରସା । ଆଜଠାରୁ ମୋହର ଯେ ଗଲା କଷ୍ଟଦଶା ॥ ତୁମ୍ଭ ନାମସ୍ତୋତ୍ର ଏବା ହୃଦୟପଦ୍ମେ ଧରି । କଣ୍ଠତଟେ ଜପୁଥିବି ରତ୍ନମାଳା କରି । ପାଦପଦ୍ମ ବିନୁ ମୋର ନାହିଁ ଅନ୍ୟ ଆଶା । ଶ୍ରୀମୁଖ ବଚନ ଶୁଣି ପାଇଲି ଭରସା ॥ ଶ୍ରୀହରି ବୋଇଲେ ଶୁଣ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଭାଇ । ଏହି ଶାସ୍ତ୍ର ଶୁଣିଲେ ଯେ ଜ୍ଞାନବନ୍ତ ହୋଇ ॥ ଅମୃତ ଭୋଜନଠାରେ ଅତି ଦ୍ରବ୍ୟ ମିଠା । ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୁଏ ଶୁଣିଲେ ଏ ଗୀତା ॥ ଶ୍ରୀମୁଖ ବଚନ ଏ ପବିତ୍ର ପୁଣ୍ୟ ବାର୍ତ୍ତା । ଭକତଙ୍କ ସଙ୍ଗାତ ବୈକୁଣ୍ଠପୁର ନାଥ ॥ ଅବୋଧବାମାନଙ୍କୁ ବୋଧ ଶୁଣ ପାଣ୍ଡୁବଂଶି । ସବୁଶାସ୍ତ୍ରମାନଙ୍କର ବୀଜ ଏଥେଁ ଅଛି ॥ ନାମରତ୍ନଗୀତାକୁ ମୋ ଯେ ପାଠବ ଯେନ । ଅପୂର୍ବିକ ସୂତ୍ର ସେ ଦୈଅନ୍ତି ଚକ୍ରପାଣି । ଚିତ୍ତ ଦୃଢ଼ କରି ଏ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଦେଇ ଲୟ । ଜନ୍ମସିଦ୍ଧ ଶୁଣି ତାକୁ କରୁଥାଏ ଭୟ ॥ ନିତିଦିନ ଏ ଶାସ୍ତ୍ର ଯେ ପାଠ କରନ୍ତି ପଢ଼ି । ନାନା ରୋଗ ବ୍ୟାଧି ତା ଶରୀରୁ ଯିବ ଛାଡ଼ି । ସବୁ ଶାସ୍ତ୍ର ବୀଜ ଏଥେଁ ହୋଇଅଛି ଯୋଡ଼ା । ଗ୍ରହମାନେ ଶାନ୍ତ ହୋଇ ନ କରନ୍ତି ପୀଡ଼ା ॥ ଏ ଗୀତାର ଫଳଶ୍ରୁତି ଅଛି ପାର୍ଥ ଯେତେ । ଅଦ୍ୱୈତ କାରଣ କହିବା ପୁଣି କେତେ ॥ ଦେବତାଙ୍କୁ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ମନୁଷ୍ୟେ ଅଗୋଚର । ଭକ୍ତଜନ ସଙ୍ଗାତି ମୁକତି ପଥ ଘର ॥ ଏ ଶାସ୍ତ୍ରକୁ ହୃଦପଦ୍ମେ ଯେ କରିବ ଲୟ । ଶେଷର ଶଙ୍ଖ ଚକ୍ରକୁ ନ ଥିବ ତାର ଭୟ ॥ ଗୋଷ୍ଠିରେ ପ୍ରଶଂସା ପାଇ ସାଧୁଙ୍କ ଚରଣେ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ସ୍ୱର୍ଗାନ୍ତ ଦେଖଇ ତାଙ୍କୁ ଅମୃତ ନୟନେ ॥ ଦୁଃଖୀ ହୋଇ ମନରେ ଯେ ଶୁଣିବ ଏ ପାଠ । ଧନବନ୍ତ ହୋଇବ ଫିଟିବ ତାର କଷ୍ଟ ॥ ଯେବଣ ଶାସ୍ତ୍ର ଗୋଟାକୁ ନାମରତ୍ନ ବୋଲି । ଅପୁତ୍ରିବ ପୁତ୍ରଦାନ ଦ୍ୟନ୍ତି ବନମାଳୀ ॥ ରାଜଦ୍ୱାରେ ଶୁଣାଣରେ ଯେ କରିବ ଲୟ । ଏ ଶାସ୍ତ୍ର ପଢ଼ି ସଫଳ ହେବ ତାର କାର୍ଯ୍ୟ ॥ ସାଧୁଜନ ପ୍ରାଣୀମାନେ ହୋଇବେ ମୁକତ । ଧ୍ରୁବପଦ ବଚନ ଏ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ତତ୍ତ୍ୱ ॥ ନାମରତ୍ନ ମହିମା ପରମ ହିତ ଗୁଣ । ବେଦ ଶାସ୍ତ୍ର ଆଦି କରି ସକଳ ପୁରାଣ ॥ ଅମୃତଠୁଁ ଅଧିକ ଯେ ସାଧୁରସବାଣୀ । ସଂସାର ଜନଙ୍କ ହିତେ କୃଷ୍ଣଦାସ ଭଣି ॥

ଇତି ଶ୍ରୀନାମରତ୍ନଗୀତାଯାଂ ଶ୍ରୀହରିଅର୍ଜୁନସମ୍ବାଦେ
ନାମରତ୍ନ ମହିମା କଥନେ ନାମ
ଦ୍ୱିଷଷ୍ଟିତମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ।

Printed by H. K. Das, Chandrodaya Press, Cuttack.

Digitized by srujanika@gmail.com

Digitized by srujanika@gmail.com

ବିଜ୍ଞାପନ ।

ନିମ୍ନଲିଖିତ ପୁସ୍ତକମାନ [illegible] ବିକ୍ରୀ ହେଉଅଛି । [illegible]

ଏହ ପୁସ୍ତକରେ ଦେଖିବେ ।

୫୦୪୨

ରସକଲ୍ଲୋଳ	[illegible]	ଚୌତିଶାଭୋଗ
ଗୁଣ୍ଡିଚାବିଜେ	ଟ ୦ /	ବେଦାନ୍ତସାର
ଭଜନଗୀତା	ଟ ୦ ୵	ନାମରତ୍ନଗୀତା ୧ମ
ଶୁଣ୍ୟସଂହିତା	ଟ ୦ ୵	ମନବୋଧଚଉତିଶା
ଜଳକ୍ରୀଡ଼ା	ଟ ୦ / ୬	ଗୁପ୍ତଭାଗବତ
ଲକ୍ଷ୍ମୀପୁରାଣ	ଟ ୦ ୵	ଖଣ୍ଡ ଦେବୀଙ୍କ ଷଷ୍ଠୀଓଷା କଥା
ଧର୍ମଗୀତା	ଟ ୦ /	ଷଷ୍ଠୀଓଷା କଥା
ସୁଭଦ୍ରାପରିଣୟ ସୁଆଙ୍ଗ	ଟ ୦ ୵	ଓଳିଆର ବୋଲି
ଭଗବତ ଭଜନ ୧ମ	ଟ ୦ /	ଅଶ୍ୱମେଧପର୍ବ
[illegible]	ଟ ୦ /	ଅଙ୍ଗଦପଦ
ବୈଷ୍ଣବଭଜନ	ଟ ୦ / ୬	ଅରକ୍ଷିତଦାସ ଚଉପଦୀ
ଦୀନକୃଷ୍ଣଭଜନ	ଟ ୦ / ୬	ଭଗବତ ଟୀକା
ବନମାଳୀଭଜନ	ଟ ୦ / ୬	କୋଇଲିମାଳିକା
ଭକ୍ତଚରଣଭଜନ	ଟ ୦ / ୬	ଗଜନିସ୍ତାରଣ
ଗୁପ୍ତଗୀତା	ଟ ୦ ୵	ଗୋପୀଭାଷା
ରାଧାକୃଷ୍ଣମିଳନ	ଟ ୦ /	ହୀରାକୁମାରୀ
ବନ୍ଦୀ ଅର୍ଜୁନ କଳି	ଟ ୦ /	ଚିନ୍ତାମଣି
ଅଭୟାମ୍ବରଗୀତା ୧ମ	ଟ ୦ ୵	ଧ୍ରୁବଚରିତ ସୁଆଙ୍ଗ
ପଦ୍ମକୋଶ ୧ମ	ଟ ୦	ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଓ ମେଘନାଦ
ଲଳିତାଗୀତାପୁରାଣ	ଟ ୦ ୵	ଅଲଙ୍କାରବୋଧ
ବୈଦେହୀଶବିଳାସ ଟୀକା	ଟ ୮୫	ଚାଣକ୍ୟନୀତି ବର୍ଣ୍ଣପୂର୍ବ
ଶ୍ରୀମଦ୍ଭାଗବତ [illegible] ସୁଆଙ୍ଗ	ଟ ୦ ୵	ରୁକ୍ମିଣୀ ବିଭାଦ

ଭାରତ ପ୍ରେସ [illegible] ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା [illegible] । [illegible]

[illegible] ପ୍ରକାଶିତ ।

Digitized by srujanika@gmail.com